

**RAPORT
O STANIE GMINY ŻYRZYN
ZA 2023 ROK**

Żyrzyn, 26 lutego 2024 r.

Spis treści:

I.	Wstęp	3
II.	Realizacja polityk, programów i strategii	4
III.	Realizacja uchwał Rady Gminy Żyrzyn	22
IV.	Część analityczna	23
	4.1 Mieszkańcy gminy	23
	4.2 Sprawy obywatelskie	26
	4.3 Finanse gminy i mienie komunalne	30
	4.4 Ochrona środowiska naturalnego	36
	4.5 Ład przestrzenny	40
	4.6 Infrastruktura drogowa i komunikacja	43
	4.7 Oświata i wychowanie	44
	4.8 Kultura, sport i rekreacja	50
	4.9 Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa.....	55
	4.10 Pomoc społeczna	56
	4.11 Ochrona zdrowia	58
	4.12 Przedsiębiorcy	59
	4.13 Sprawy administracyjne	59
	4.14 Funkcjonowanie gminnych jednostek administracyjnych	60
V.	Inne istotne działania Wójta	61
VI.	Gmina Żyrzyn w rankingach	67
VII.	Podsumowanie	72
VIII.	Dokumentacja fotograficzna	77

I. Wstęp

Zgodnie z art. 28a ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2023r. poz. 40 ze zm.) oraz uchwałą Rady Gminy Żyrzyn Nr XXXIII/217/2018 z dnia 8 listopada 2018r. w sprawie określenia szczegółowych wymogów raportu o stanie Gminy Żyrzyn, Wójt Gminy Żyrzyn zobowiązany jest przedstawić każdego roku, w terminie do dnia 31 maja raport o stanie gminy.

Przedstawiany raport podsumowuje działalność samorządu gminnego w roku poprzednim.

Zakres opracowanego dokumentu obejmuje przede wszystkim realizację polityk, programów, uchwał Rady Gminy i budżetu gminy za rok 2023.

Informacje zawarte w niniejszym dokumencie posłużą mieszkańcom Gminy Żyrzyn do zwiększenia wiedzy na temat funkcjonowania samorządu gminnego, a także staną się podstawą do prowadzenia dialogu na temat przyszłości Gminy.

Celem przygotowania niniejszego raportu było uzyskanie dokładnego wglądu w sytuację gospodarczą i społeczną Gminy Żyrzyn. Zgromadzone w nim zostały dane o wszystkich aspektach funkcjonowania Gminy według danych dostępnych na dzień opracowania raportu. Raport pokazuje także pewne trendy rozwojowe i jest podstawą do obiektywnej, opartej na faktach, oceny możliwości dalszego rozwoju Gminy. Jest on opisem stanu, do którego będzie się można odwoływać w trakcie tworzenia i realizacji strategii, śledząc postępy wdrażania zaplanowanych działań.

Raport zawiera dane z następujących obszarów działalności Gminy:

- demografia
- finanse
- środowisko naturalne
- warunki życia mieszkańców (wodociągi, kanalizacja, drogi, gospodarka odpadami)
- pomoc społeczna
- ochrona zdrowia
- oświata
- kultura, sport i rekreacja
- bezpieczeństwo publiczne
- działalność gospodarcza

Informacje zebrane i rozważane w niniejszym dokumencie pochodzą z zasobów Urzędu Gminy Żyrzyn i jednostek organizacyjnych Gminy.

Analizie poddano szereg dokumentów będących w posiadaniu Urzędu, takich jak: sprawozdania z wykonania budżetu gminy, informacje o stanie mienia komunalnego, sprawozdania z działalności poszczególnych jednostek, dokumenty planistyczne, wszelkie sprawozdania i raporty przygotowywane za okres 2023 r. oraz publikowane rankingi Gmin.

W przygotowaniu raportu uczestniczyli pracownicy Urzędu Gminy Żyrzyn oraz: Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Żyrzynie, Dyrektor Samorządowej Administracji Placówek Oświatowych w Żyrzynie, Dyrektor Biblioteki Gminnej w Żyrzynie, Dyrektor Domu Pomocy Społecznej w Żyrzynie i Dyrektor Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Żyrzynie.

II. Realizacja polityk, programów i strategii

W 2023 r. w Gminie obowiązywały następujące dokumenty strategiczne:

- **Lokalny program rewitalizacji Gminy Żyrzyn**

Program ten został przyjęty uchwałą Rady Gminy Żyrzyn Nr XXVII/183/2018 z dnia 23 lutego 2018 r. i był spójny ze Strategią Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Miasta Puławy na lata 2014-2020 przyjętą uchwałą Rady Gminy Żyrzyn Nr XXX/193/2014 z dnia 12 listopada 2014 r.

Celem strategicznym rewitalizacji, zakładanym do osiągnięcia w 2023 r. na terenie Gminy Żyrzyn była poprawa jakości przestrzeni publicznej oraz bezpieczeństwa i jakości życia mieszkańców.

W ramach realizacji tego programu w 2023 r. wykonaliśmy na terenie Gminy następujące zadania:

1. Rozbudowana i zmodernizowana została sieć dróg celem poprawy dostępności transportu publicznego:

- Rozliczono wykonaną w 2022 r. przebudowę i modernizację dróg w miejscowościach Kośmin, Bałtów oraz Skrudki na kwotę – **140 000,00 zł** (w 2022 r. zapłacono – **425 721,55zł**);
- W ramach pomocy dla Powiatu Puławskiego dokończono rozpoczęty w 2022 r. remont drogi powiatowej w miejscowości Żerdź o długości 834 mb. za kwotę – **635 404,42 zł**;
- Wykonano przebudowę drogi gminnej nr 107459L w Żyrzynie o długości 691 mb. za kwotę – **492 447,38 zł** (Gmina uzyskała dofinansowanie z RFRD w kwocie – **214 692,71 zł**);
- Wykonano przebudowę drogi dojazdowej do gruntów rolnych w Kośminie na odcinku 492 mb. za kwotę – **356 224,36 zł** (uzyskaliśmy dofinansowanie z funduszu celowego Urzędu Marszałkowskiego – **110 000 zł**);
- W ramach remontów bieżących dróg w 2023 r. (nawiezenie kruszywa, równanie, drobne naprawy) wydatkowano kwotę – **66 607,75 zł**;
- Podpisano umowy na wykonanie remontów dróg gminnych:
  - 1) remont drogi gminnej nr 107455L na odcinku 990 mb. w miejscowości Zagrody, wartość umowy – **678 362,16 zł** (Gmina uzyskała dofinansowanie z RFRD w kwocie – **291 558,50 zł**),
  - 2) remont drogi gminnej nr 107464L na odcinku 470 mb. w miejscowości Skrudki, wartość umowy – **225 481,18 zł** (Gmina uzyskała dofinansowanie z RFRD w kwocie – **86 404,96 zł**);
- Wykonano dokumentację techniczną dla zadań:
  - 1) przebudowa ciągu dróg w miejscowości Żerdź, za kwotę – **18 450,00 zł**,

- 2) w ramach pomocy rzeczowej dla powiatu puławskiego zlecono wykonanie dokumentacji projektowej na:
  - przebudowę drogi powiatowej nr 1519L w miejscowościach Kotliny za kwotę – **10 000,00 zł** (w 2022 r. wykonano dokumentację na budowę chodnika przy dr1519 L w Kotlinach i w Zagrodach za kwotę – **24 600 zł**),
  - remont drogi powiatowej nr 2500L w miejscowości Parafianka na odcinku od km 5+697 do km 7+575 za kwotę – **18 450,00 zł**;
- Zlecono wykonanie dokumentacji technicznej na:
  - 1) przebudowę drogi gminnej nr 107463L w miejscowości Wilczanka, wartość umowy – **24 600,00 zł**,
  - 2) budowę drogi na działkach o nr ewid. 598, 126/1, 127/10, 128/3, 129/1, 131/1 obręb Wilczanka, wartość umowy – **28 905,00 zł**,
  - 3) budowę drogi na ul. Szkolnej w Osinach, wartość umowy – **19 680,00 zł**.
2. **Kontynuowano przebudowę i modernizację ujęć i stacji uzdatniania wody w Osinach, Woli Osińskiej, Parafiance, Kotlinach i Żerdzi, kwota wydatkowana na ten cel w 2023 roku to – 6 518 041,05 zł (z tego – 4 827 860,66 zł to dofinansowanie z programu „Polski Ład”).**
3. **Rozpoczęto przebudowę stacji uzdatniania wody w Żyrzynie i Borysowie oraz budowę indywidualnej oczyszczalni ścieków dla Szkoły Podstawowej w Skrudkach, kwota wydatkowana na ten cel w 2023 roku to – 878 850,20 zł (wkład własny Gminy).**
4. **Rozpoczęto budowę budynku Ośrodka Pomocy Społecznej, Urzędu Gminy Żyrzyn i Samorządowej Administracji Oświatowej w Żyrzynie, kwota wydatkowana na ten cel w 2023 roku to – 2 856 138,87 zł (z tego – 1 999 549,50 zł to dofinansowanie z programu „Polski Ład”).**
5. **Rozpoczęto termomodernizację budynków oświatowych w Żyrzynie kwota wydatkowana na ten cel w 2023 roku to – 3 713 047,26 zł (z tego – 2 981 645,28 zł to dofinansowanie z programu „Polski Ład”).**
6. **Rozpoczęto budowę sieci wodociągowej na ul. Ogrodowej, kwota wydatkowana na ten cel w 2023 roku to – 96 150,00 zł.**
7. **Rozpoczęto modernizację budynku komunalnego w Woli Osińskiej kwota wydatkowana na ten cel w 2023 roku to – 99 931,41 zł.**
8. **Wykonano dwa perony przystankowe w Bałtowie oraz w Cezarynie za łączną kwotę – 34 113,26 zł.**
9. **Dokończono budowę oświetlenia boiska w Żyrzynie za kwotę – 42 839,21 zł.**

- **Strategia Rozwoju Gmin Pradoliny Wieprza na lata 2022 - 2027**

Strategia Rozwoju Gmin Pradoliny Wieprza na lata 2022-2027 została przyjęta uchwałą Rady Gminy Żyrzyn Nr XXIX/245/2022 z dnia 28 listopada 2022 r.

Strategia jest odpowiedzią na potrzebę wspólnego planowania rozwoju w obrębie gmin: Kłoczew, Nowodwór, Ułęż i Żyrzyn powiązanych ze sobą funkcjonalnie.

Nadrzędnym celem zawiązanej współpracy jest budowanie pozycji konkurencyjnej Gmin Pradoliny Wieprza przede wszystkim poprzez poprawę jakości życia ich mieszkańców i wzmocnienie sytuacji gospodarczej.

Do celów strategicznych przypisano zestaw działań wyznaczających kierunki rozwoju i stanowiących podstawę osiągnięcia założonych efektów takich jak zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańców poprzez efektywną gospodarkę energetyczną, ochronę gleb, powietrza, środowiska naturalnego oraz poprawę jakości infrastruktury publicznej.

1. Realizując cel zwiększenia efektywności energetycznej złożyliśmy wniosek na „Wymianę oświetlenia ulicznego na lampy energooszczędne” na kwotę – **1 073 500 zł**, który uzyskał dofinansowanie z programu „Polski Ład” w kwocie – **848 800 zł**.
2. W celu poprawy funkcjonowania oczyszczalni ścieków oraz zwiększenia jej przepustowości złożyliśmy wniosek do programu „Polski Ład” na kwotę – **6 400 000 zł**, uzyskując dofinansowanie – **6 080 000 zł**.
3. Realizując cel podniesienia jakości przestrzeni publicznej zleciliśmy opracowanie dokumentacji technicznej na rozbudowę świetlicy w Strzyżowicach i biblioteki w Żyrzynie oraz złożyliśmy wniosek na „Przebudowę i rozbudowę remizy OSP na świetlicę wiejską w Skrudkach” na kwotę – **2 000 000 zł**. Wniosek uzyskał dofinansowanie z programu „Polski Ład” w kwocie – **1 800 000 zł**.

- **Działania w ramach ZIT MOF Miasta Puławy**

Rada Gminy Żyrzyn podjęła uchwałę Nr XV/128/2021 w sprawie wyrażenia zgody na przystąpienie Gminy Żyrzyn do współpracy w ramach Instrumentu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w Miejskim Obszarze Funkcjonalnym Miasta Puławy. W tym obszarze porozumienie o współpracy podpisały z Miastem Puławy Gminy: Janowiec, Kazimierz Dolny, Końskowola, Puławy i Żyrzyn.

Obecnie w ramach MOF Miasta Puławy określono zadania do realizacji w poszczególnych gminach i kwoty wsparcia, w najbliższym czasie radnym gmin zostanie przedstawiony do uchwalenia projekt strategii MOF Miasta Puławy.

W uchwale budżetowej na rok 2024 oraz w wykazie przedsięwzięć do Wieloletniej Prognozy Finansowej w latach 2024 – 2025 Rada Gminy Żyrzyn przyjęła do realizacji zadania, które planujemy realizować przy udziale środków europejskich w ramach MOF.

Planowane zadania to:

- 1) wykonanie adaptacji stawu na zbiornik retencyjny w miejscowości Kośmin,
- 2) rozbudowa Gminnej Biblioteki w Żyrzynie na cele Centrum Usług Turystycznych na terenie Gminy Żyrzyn,
- 3) przebudowa świetlicy wiejskiej w Strzyżowicach na Lokalne Centrum Integracji Społecznej.

- **Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Żyrzyn na lata 2014 – 2032**

Gmina dokonuje sukcesywnie, począwszy od 2007 roku likwidacji wyrobów zawierających azbest, w okresie od 2007 r. do 2022 r. usuniętych zostało **752,55 Mg** azbestu.

Usuwanie azbestu w 2022 r. z dachów budynków mieszkalnych i gospodarczych z terenu Gminy Żyrzyn odbywało się w ramach realizacji projektu pn. „System gospodarowania odpadami azbestowymi na terenie województwa lubelskiego”, współfinansowanego ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014 – 2020 (na podstawie zawartej umowy o współpracy między Wójtem Gminy Żyrzyn, a Województwem Lubelskim).

W roku 2023 nie był prowadzony nabór wniosków związanych z demontażem, pakowaniem, transportem i przekazaniem do unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest powstałych przy wymianie elementów pokryć dachowych budynków zlokalizowanych na terenie Gminy Żyrzyn, ponieważ Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego zakończył realizację projektu „**System gospodarowania odpadami azbestowymi na terenie województwa lubelskiego**”

- **Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Żyrzyn na lata 2023 – 2029**

W skład mieszkaniowego zasobu gminy w 2023 r. wchodziło **11 lokali** o łącznej powierzchni **536,15 m²**, które mieszczą się w 4 budynkach komunalnych, z tego: 8 lokali znajduje się w Żyrzynie i 3 lokale w Woli Osińskiej. W 2023 r. najemcy użytkowali 11 lokali o łącznej powierzchni 536,15 m².

W 2023 r. Gmina podpisała umowę w ramach której Fundacja LEROY Merlin Polska przyznała grant na remont budynku komunalnego (dawnej szkoły) w Woli Osińskiej, w ramach którego w 2024 roku zostaną oddane do użytkowania cztery mieszkania z wyposażeniem.

Wartość tego projektu wynosi – **863 780,65 zł**, w tym grant Fundacji wynosi – **663 780,65 zł**.

- **Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016 – 2023**

Główne cele strategiczne jakie były realizowane w 2023 r. to:

- 1) ograniczenie skutków bezrobocia w gminie,
- 2) ograniczenie tempa wzrostu ilości osób uzależnionych,
- 3) systemowe podejście do pracy z rodziną,
- 4) podwyższenie standardu życia osób starszych i niepełnosprawnych,
- 5) podniesienie poziomu kwalifikacji i doskonalenia zawodowego pracowników socjalnych zatrudnionych w Ośrodku Pomocy Społecznej w Żyrzynie.

Realizując określone w strategii zadania w 2023 r. przyznane zostały następujące świadczenia:

- 1) z powodu bezrobocia z pomocy skorzystały 23 rodziny (43 osoby), które otrzymały zasiłki celowe, okresowe oraz świadczenia niepieniężne. Osoby bezrobotne informowane były przez pracowników socjalnych o sposobach poszukiwania pracy i konkretnych ofertach, uzyskiwały też pomoc w pisaniu dokumentów aplikacyjnych. W stosunku do roku 2022 świadczenia z pomocy społecznej z powodu bezrobocia otrzymała 1 rodzina mniej, zmniejszyła się również liczba osób w rodzinach (spadek o 10 osób),
- 2) 1 rodzina (mniej o 1 w stosunku do 2022 r.) dotknięta problemem alkoholizmu otrzymała pomoc w formie zasiłków oraz świadczeń niepieniężnych, w tej rodzinie prowadzona była praca socjalna,
- 3) w ramach systemowego podejścia do pracy z rodziną – 14 rodzin (więcej o 2 w stosunku do 2022 r.) korzystało z pomocy w zakresie ochrony macierzyństwa, 2 rodziny z powodu wielodzietności (więcej o 1 w stosunku do roku 2022), 8 rodzin z powodu bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego (wzrost o 2 rodziny w stosunku do roku 2022), 1 rodzina z powodu przemocy w rodzinie, 7 rodzin z powodu długotrwałej ciężkiej choroby (mniej o 3 rodziny w stosunku do roku 2022), ponadto 4 dzieci z 4 rodzin objętych pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej w Żyrzynie uczestniczyło w koloniach letnich finansowanych ze środków Kuratorium Oświaty w Lublinie,
- 4) 40 rodzin z dysfunkcją niepełnosprawności otrzymało pomoc finansową (19 osób skorzystało z pomocy w formie zasiłku stałego), 9 osób starszych skorzystało z pomocy w formie usług opiekuńczych.

W domach pomocy społecznej przebywało 5 osób, których koszt pobytu był dofinansowany przez Gminę (2 osoby mniej w stosunku do 2022 r.).

Koszt pobytu tych osób, to kwota – **177 773 zł.**

Pracownicy OPS systematycznie podnosili swoje kwalifikacje przez uczestnictwo w 24 szkoleniach (zdalnych i stacjonarnych) zorganizowanych dla wszystkich pracowników.

- **Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Żyrzyn na lata 2021 – 2025**

Celem głównym programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Gminie Żyrzyn.

Cele szczegółowe, to:

- 1) diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie,
- 2) zwiększenie skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy,
- 3) zapewnienie możliwości udzielenia wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym przemocą,
- 4) podnoszenie świadomości społecznej na zjawiska związane z przemocą - edukacja społeczności lokalnej na terenie Gminy Żyrzyn poprzez rozprowadzanie ulotek i plakatów,
- 5) oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.

W 2023r. odbyły się 4 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

W 2023 r. wpłynęło 7 Niebieskich Kart-A, monitorowane były również karty z lat poprzednich (8NK). Zamknięto 10 NK, a na koniec 2023 roku pozostało 5 aktywnych NK.

Główną przyczyną zamykania Kart było ustanie przemocy i zrealizowany plan pomocy.

W ramach prowadzonej procedury NK Zespół Interdyscyplinarny diagnozował zjawiska przemocy w rodzinie, pracownicy OPS w Żyrzynie monitorowali sytuację rodzin, opracowywano i realizowano plan pomocy w indywidualnych przypadkach tj. zgłaszanie sprawy przemocy do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żyrzynie.

W 2023 r. złożone zostały dwa wnioski o wgląd w sytuację małoletniego dziecka do Sądu Rejonowego w Puławach, monitorowanie sytuacji rodziny prowadzone było również przez Komisariat Policji w Kurowie i Szkołę Podstawową w Żyrzynie.

W celu zapewnienia możliwości udzielenia wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym przemocą prowadzona była praca socjalna, polegająca na informowaniu o możliwości skorzystania przez te rodziny ze świadczeń pieniężnych, o możliwości skorzystania ze wsparcia w formie poradnictwa specjalistycznego, jak również schronienia dla osób dotkniętych przemocą – ze wskazaniem wykazu placówek zapewniających schronienie i placówek świadczących poradnictwo.

- **Wieloletni rządowy program osłonowy w zakresie dożywiania „Posilek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023**

W szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy uczeń albo dziecko nie spełnia wymagań do przyznania pomocy w formie odpłatności za obiady, a wyraża chęć skorzystania z posiłku, odpowiednio dyrektor szkoły lub przedszkola informuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Żyrzynie o potrzebie udzielenia pomocy w formie posiłku.

Liczba dzieci i uczniów, którym udzielono pomocy, nie może przekroczyć 20 % liczby uczniów i dzieci otrzymujących posiłek w szkołach i przedszkolach na terenie gminy w poprzednim miesiącu kalendarzowym, a w miesiącu wrześniu nie może przekroczyć tej liczby z miesiąca czerwca.

W 2023r. programem osłonowym objętych było 2 dzieci na kwotę – **224 zł** (32 świadczenia).

Ponadto w ramach wieloletniego rządowego programu w 2023 „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 objęto 31 uczniów (liczba uczniów nie zmieniła się w stosunku do 2022 r.) na kwotę – **21 128 zł** (kwota wyższa o **3 295 zł** od wydatkowanej w 2022 r.).

Celem tego programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach, znajdujących się w trudnej sytuacji.

Dożywianie dzieci prowadzone było w szkołach podstawowych w Żyrzynie i Skrudkach oraz Przedszkolu Gminnym w Żyrzynie.

- **Gminny program wspierania rodziny na lata 2022 – 2024**

Praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej w celu przywrócenia rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji oraz ochrona dzieci przed wszelkimi rodzajami przemocy, zaniedbaniami, brakiem należytej opieki ze strony rodziców realizowana była przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Żyrzynie we współpracy z jednostkami oświatowymi (w tym pedagogami i psychologami szkolnymi), kuratorem sądowym, lekarzami, dzielnicowymi, Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żyrzynie, Zespołem Interdyscyplinarnym w Żyrzynie i Sądem Rejonowym w Puławach.

Główny cel Programu to stworzenie systemu wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Cel główny realizowany był poprzez cele szczegółowe:

- 1) wsparcie rodziny w zabezpieczeniu podstawowych potrzeb bytowych,
- 2) profilaktykę i interwencje w rodzinach zagrożonych kryzysem, przemocą i uzależnieniami,
- 3) rozwijanie umiejętności opiekuńczo- wychowawczych,
- 4) usprawnienie współpracy podmiotów działających na rzecz rodziny przeżywającej trudności opiekuńczo-wychowawcze,
- 5) wspieranie kobiet w ciąży i rodzin ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej oraz w sytuacjach niepowodzeń położniczych.

W ramach realizacji tego Programu w Ośrodku Pomocy Społecznej w Żyrzynie w 2023 r. zatrudniony był 1 asystent rodziny, który świadczył wsparcie dla 11 rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. W rodzinach tych opieką objętych było 21 dzieci.

Zadania asystenta rodziny realizowane były zgodnie z przepisami i polegały przede wszystkim na prowadzeniu pracy z rodzinami, u których występowało wiele sprzężonych problemów. Do głównych problemów należą m.in. niskie umiejętności opiekuńczo-wychowawcze oraz brak umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, uzależnienia, bezrobocie, wyuczona bezradność, których występowanie powoduje trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Działania asystenta rodziny ukierunkowane były przede wszystkim na utrzymaniu dzieci w ich naturalnym środowisku rodzinnym.

W ramach swoich obowiązków asystent brał udział w zespołach powoływanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach do spraw oceny sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej.

Rodzinom zapewniona była pomoc w formie finansowej (zasiłki celowe i zasiłki okresowe) oraz w formie niefinansowej (dożywianie w szkołach dla 31 dzieci), organizacji wypoczynku letniego dla dzieci (dla 4 dzieci) .

Na dzień 1 stycznia 2023 r. – 71 rodzin otrzymywało zasiłki rodzinne na dzieci (18 mniej niż w 2022 r.), a na dzień 31 grudnia 2022 r. liczba ta zmniejszyła się do 51 (mniej o 16 w stosunku do 2022 r.).

Liczba dzieci, na które rodzice otrzymywali zasiłek rodzinny wraz z dodatkami, wynosiła na początku 2023 r. – 159 (mniej o 42 niż w 2022 r.), a na koniec roku zmniejszyła się do 153.

Kwota zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami wypłacona w 2023 r. wyniosła – **311 094 zł** (kwota ta jest niższa w stosunku do 2022 r. o **55 483 zł**), a zasiłków pielęgnacyjnych – **412 227 zł** (mniej w stosunku do 2022 r. o **12 059 zł**).

Ponadto Gmina ze względu na miejsce zamieszkania dziecka, wspólnie z powiatem ponosi koszty jego pobytu w pieczy zastępczej (rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka). Odpłatność ponoszona przez Gminę jest zmienna w zależności od czasu pobytu dziecka w danej placówce i kształtuje się następująco:

- 1) 10% - odpłatności w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 2) 30% - odpłatności w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 3) 50% - odpłatności w trzecim i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W 2023 roku Gmina Żyrzyn współfinansowała pobyt 12 dzieci przebywających w pieczy zastępczej na kwotę – **105 747 zł**.

Pomoc materialną w formie stypendiów socjalnych w 2023 r. otrzymało 14 rodzin (16 mniej niż w 2022 r.).

Zasiłki celowe na zakup żywności otrzymało 41 rodzin (wzrost o 6 rodzin w stosunku do 2022r.) na kwotę – **57 400 zł**.

Ogółem koszty dożywiania to kwota – **79 928 zł** (jest to kwota wyższa o **12 895 zł** od wydatkowanej w 2022 r.).

Refundacja podatku VAT za dostarczone paliwa gazowe w 2023 r. – przysługiwała gospodarstwom domowym, których przeciętne miesięczne dochody nie przekraczają 2100 zł w gospodarstwie jednoosobowym, albo 1500 zł na osobę w gospodarstwie wieloosobowym.

W 2023 roku zostało wypłaconych 8 świadczeń na kwotę – **3 172 zł** z tego:

- 4 dla gospodarstw domowych 1-osobowych na kwotę – **1 618 zł**,

- 4 dla gospodarstw wieloosobowych na kwotę – **1 553 zł**.

Pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w Żyrzynie w 2023 r. realizowali także zadania wynikające z przepisów ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Obywatelowi Ukrainy, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny i który został wpisany do rejestru PESEL, przysługiwała pomoc w postaci:

1) zapewnienia posiłku dzieciom i młodzieży

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 roku – 29 dzieci w szkole podstawowej oraz w przedszkolu zostało objętych pomocą w formie dożywiania na kwotę – **13 148 zł** (2082 świadczenia).

2) zasiłku stałego

W 2023 roku został wypłacony zasiłek stały dla 2 osób samotnie gospodarujących z powodu wieku w okresie styczeń-grudzień w kwocie – **4 868 zł** (11 świadczeń).

3) prawa do świadczeń rodzinnych

W 2023 r. – 19 rodzin otrzymywało zasiłki rodzinne wraz z dodatkami na 37 dzieci. Kwota wypłaconych zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami to – **44 214 zł**.

4 rodziny pobierały świadczenia pielęgnacyjne w związku z opieką nad niepełnosprawnym członkiem rodziny na kwotę – **115 526 zł**, od których była opłacana składka na ubezpieczenie społeczne na kwotę – **31 793 zł** oraz składka na ubezpieczenie zdrowotne na kwotę – **10 397 zł**.

Dla 5 osób wypłacany był zasiłek pielęgnacyjny na kwotę – **12 518 zł**.

1 osoba pobierała świadczenie rodzicielskie na kwotę – **6 557 zł**.

4) świadczenia pieniężnego z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy

Każdemu podmiotowi, w szczególności osobie fizycznej prowadzącej gospodarstwo domowe, który zapewnił, na własny koszt, zakwaterowanie i wyżywienie obywatelom Ukrainy mogło być przyznane na jego wniosek świadczenie pieniężne z tego tytułu nie dłużej niż za okres 120 dni od dnia przybycia obywatela Ukrainy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Okres wypłaty świadczenia mógł być przedłużony w szczególnie uzasadnionych przypadkach. Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 4 maja 2022 r. w sprawie maksymalnej wysokości świadczenia pieniężnego przysługującego z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy oraz warunków przyznawania tego świadczenia i przedłużania jego wypłaty, wysokość świadczenia została ustalona w kwocie **40 zł** za osobę dziennie.

W 2023 roku zostało złożonych 6 wniosków o świadczenie pieniężne na zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy, którymi zostało objętych 5 obywateli Ukrainy. W 1 wniosku dokonano weryfikacji warunków zakwaterowania i wyżywienia. Łączna kwota wypłacona wnioskodawcom na dzień 31.12.2023 r. wyniosła – **15 240 zł**.

Pracownicy socjalni w ramach pracy socjalnej służyli pomocą obywatelom Ukrainy w wypełnianiu wniosków o świadczenia rodzinne, 500+ , świadczenia z pomocy społecznej, Dobry Start, rodzinny kapitał opiekuńczy, a także prowadzili poradnictwo socjalne i rodzinne.

- **Program osłonowy „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2023**

W 2023 r. kontynuowany był program Korpus Wsparcia Seniorów w ramach Modułu II – dotyczący kosztów obsługi systemu opasek bezpieczeństwa. Celem Modułu II jest poprawa bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania osób starszych w miejscu zamieszkania na terenie Gminy Żyrzyn przez zwiększenie dostępu do tzw. „Opieki na odległość”.

W ramach programu świadczone były usługi teleopiekuńcze - całodobowy system wsparcia przez teleopiekunów pracujących w centrum teleopieki.

W 2023 r. opaski bezpieczeństwa zakupione w 2022 r. użyte zostały 10 seniorom w wieku 65 lat i więcej z terenu Gminy Żyrzyn (uczestnikom programu).

Opaski wyposażone są w przycisk SOS z możliwością połączenia z centrum teleopieki oraz dodatkowe funkcje, w tym detektor upadku, pomiar pulsu, lokalizator GPS, czujnik zdjęcia, asystent głosowy.

Koszt obsługi systemu (abonament) od 10 opasek wyniósł – **4 800 zł**.

- **Program Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej pn. „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2023**

W 2023 roku po raz czwarty realizowany był program opieka wytchnieniowa.

Głównym celem programu jest wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności lub osobami posiadającymi: orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności (zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych), albo orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności (zgodnie z art. 5 i art. 62 ww. ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych) – poprzez możliwość uzyskania doraźnej, czasowej pomocy w formie usługi opieki wytchnieniowej.

W 2023 roku program „Opieka wytchnieniowa” realizowany był w formie bezpłatnego świadczenia usługi opieki wytchnieniowej w ramach 14-dniowego pobytu całodobowego w Domu Pomocy Społecznej w Żyrzynie dla 11 osób (opiekunów osób niepełnosprawnych sprawujących bezpośrednią i stałą opiekę) na kwotę – **84 000 zł**.

- **Wieloletnia Prognoza Finansowa**

Obowiązek sporządzania WPF wynika z przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych . Wieloletnia prognoza finansowa Gminy Żyrzyn na lata 2023-2026 została uchwalona Uchwałą Nr XXXI/256/2022 Rady Gminy Żyrzyn z dnia 19 grudnia 2022r. i zmieniana w trakcie roku budżetowego .

Na koniec 2023 r. dochody Gminy zrealizowane zostały w wysokości 98,96% planu, natomiast wydatki w wysokości 94,36% planu .

Wieloletnia Prognoza Finansowa po zmianach przedstawia się następująco:

Lp.	Wyszczególnienie	Plan na 2023 r. w zł	Wykonanie w zł
1.	DOCHODY OGÓŁEM	47 545 621,63	47 052 554,12
	BIEŻĄCE	37 283 867,69	36 816 223,47
	MAJĄTKOWE	10 261 753,94	10 236 330,65
2.	WYDATKI OGÓŁEM	52 682 492,50	49 708 754,78
	BIEŻĄCE	35 780 250,90	34 093 969,70
	w tym realizowane przedsięwzięcia:	14 760,00	14 760,00
	AKADEMIA UMIEJĘTNOŚCI	0,00	realizacja w 2024r
	UCZYMY SIĘ Z PASJĄ	0,00	realizacja w latach 2024-2026
	DOTACJA DLA POWIATU PUŁAWSKIEGO NA REMONT DROGI POWIATOWEJ W PARAFIANCE	0,00	realizacja w 2024r
	REMONT DROGI GMINNEJ W MIEJSCOWOŚCI ZAGRODY	14 760,00	14 760,00
	REMONT DROGI GMINNEJ W MIEJSCOWOŚCI SKRUDKI	0,00	realizacja w 2024r
	SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	0,00	realizacja w 2024r
	MAJĄTKOWE	16 902 241,60	15 614 784,78
	w tym realizowane przedsięwzięcia :	15 196 505,44	14 199 977,16
	ADAPTACJA STAWU NA ZBIORNIK RETENCYJNY W MIEJSCOWOŚCI KOŚMIN	0,00	realizacja w latach 2024-2025

ROZBUDOWA BUDYNKU GMINNEJ BIBLIOTEKINA CELE CENTRUM USŁUG TURYSTYCZNYCH NA TERENIE GMINY ŻYRZYN	0,00	realizacja w latach 2024-2025
PRZEBUDOWA ŚWIETLICY WIEJSKIEJ W STRZYŻOWICACH NA LOKALNE CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ	0,00	realizacja w latach 2024-2025
UCZYMY SIĘ Z PASJĄ	0,00	realizacja w 2024r
MODERNIZACJA UJĘĆ I STACJI UZDATNIANIA WODY W BORYSOWIE I ŻYRZYNIE	1 800 000,00	878 850,20
MODERNIZACJA UJĘĆ I STACJI UZDATNIANIA WODY ZASILAJĄCYCH WODOCIĄGI GMINY ŻYRZYN	6 527 860,66	6 518 041,05
INFRASTRUKTURA KANALIZACYJNA	50 000,00	19 368,37
BUDOWA DROGI GMINNEJ NA OBSZARZE TERENÓW INWESTYCYJNYCH ŁĄCZĄCEJ „WĘZEŁ ŻYRZYN Z DW824”	0,00	realizacja w latach 2025-2026
TERMOMODERNIZACJA BUDYNKÓW OŚWIATOWYCH W ŻYRZYNIE	3 713 645,28	3 713 047,26
BUDOWA BUDYNKU ADMINISTRACYJNEGO GMINY ŻYRZYN	2 856 549,50	2 856 138,87
WPLATA NA PAŃSTWOWY FUNDUSZ CELOWY KWP W LUBLINIE-POSTERUNEK POLICJI W ŻYRZYNIE	0,00	realizacja w 2024r
PRZEBUDOWA CIĄGU DRÓG W MIEJSCOWOŚCI ŻERDŹ	18 450,00	18 450,00
RENOWACJA ELEWACJI ZABYTKOWEGO DWORKU W KOŚMINIE	30 000,00	realizacja w 2024r
DOTACJA DLA PARAFII W ŻYRZYNIE NA REMONT DACHU KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO	0,00	realizacja w 2024r
PRZEBUDOWA CIĄGU DRÓG W MIEJSCOWOŚCI ŻYRZYN	0,00	realizacja w 2024r
DOTACJA DLA POWIATU PUŁAWSKIEGO NA BUDOWĘ DROGI DLA PIESZYCH W CIĄGU DROGI POWIATOWEJ 1519L W MIEJSCOWOŚCI ZAGRODY	0,00	realizacja w 2024r
INFRASTRUKTURA WODOCIĄGOWA W ŻYRZYNIE UL.OGRODOWA	100 000,00	96 150,00

	MODERNIZACJA I REMONT DACHU ZABYTKOWEGO DWORKU W KOŚMINIE	0,00	realizacja w 2024r
	MODERNIZACJA I ROZBUDOWA OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW W ŻYRZYNIIE	0,00	realizacja w latach 2024-2025
	WYMIANA OŚWIETLENIA ULICZNEGO NA LAMPY ENERGOOSZCZĘDNE W GMINIE ŻYRZYN	0,00	realizacja w 2024r
	PRZEBUDOWA I ROZBUDOWA REMIZY OSP NA ŚWIETLICĘ WIEJSKĄ W MIEJSCOWOŚCI SKRUDKI	0,00	realizacja w latach 2024-2025
	MODERNIZACJA BUDYNKU KOMUNALNEGO W WOLI OSIŃSKIEJ	100 000,00	99 931,41
3.	WYNIK BUDŻETU	-5 136 870,87	- 2 656 200,36
4.	PRZYCHODY	6 136 870,87	6 136 870,87
	Kredyty i pożyczki	1 000 000,00	1 000 000,00
	Pozostałe /niewykorzystane i wolne środki z 2022r/	5 136 870,87	5 136 870,87
5.	ROZCHODY	1 000 000,00	1 000 000,00
	splata kredytu	1 000 000,00	1 000 000,00
6.	Spełnienie wskaźnika spłaty zobowiązań określonego w art.243	Tak	Tak

- **Program współpracy z organizacjami pozarządowymi w 2023 roku**

W ramach tego programu udzielane były dotacje organizacjom pozarządowym na realizację zadań upowszechniania kultury fizycznej i sportu oraz promocji zdrowia. Przyznane dotacje zostały opisane w rozdziale „sprawy obywatelskie”.

Na stronie internetowej Urzędu Gminy znajduje się zakładka z informacją o działających organizacjach pozarządowych.

Współpraca z tymi organizacjami polega także na zamieszczaniu na stronie internetowej Urzędu Gminy informacji i plakatów o planowanych przez te organizacje przedsięwzięciach i obejmowaniu przez Wójta Gminy Żyrzyn patronatu nad nimi.

W ramach współpracy Gminy z organizacjami spoza sektora finansów publicznych zostały przeprowadzone następujące przedsięwzięcia:

- festyny rodzinne zorganizowane przez koła gospodyń wiejskich z okazji Dnia Dziecka: w Borysowie, Kośminie, Wilczance, Woli Osińskiej, Zagrodach i Żyrzynie, na które zapraszano były także mieszkające w naszej gminie rodziny ukraińskie,
- piknik rodzinny w Kośminie pn. „Podwieczorek na trawie w stylu retro lata 20 i 30 XX wieku” oraz „Święto Pieczonego Ziemniaka”,
- Dzień Dziecka na sportowo z pokazami taekwondo zorganizował UKS „Taekwondo Team Żyrzyn”,
- VI Gminno-Parafialny Konkurs Palm Wielkanocnych zorganizowany przez Proboszcza Parafii w Parafiance, we współpracy z Gminą,
- dożynki gminne w Żyrzynie

Starostami dożynek byli Pani Alicja Michowska z Żyrzyna i Pan Adrian Wiak z Parafianki.

Koła gospodyń wiejskich z Borysowa, Kośmina, Wilczanki, Woli Osińskiej, Zagród i Żyrzyna, a także koła łowieckie „Sokół” i „Debra” przygotowały wspaniałe, obficie zaopatrzone stoiska promocyjne.

Odbył się również konkurs wieńców dożynkowych.

W kategorii wieńców tradycyjnych: I miejsce otrzymało KGW z Zagród i nagrodę **1 500 zł**, II nagrodę otrzymało KGW z Żyrzyna – nagroda **1 300 zł**, III nagrodę KGW Kotliny – nagroda **1 100 zł** i wyróżnienie KGW Kośmin – nagroda **700 zł**. W kategorii wieńców współczesnych nagrody powędrowały do: Stowarzyszenia „Zagrody Razem” z Zagród (I nagroda **1 300 zł**), KGW „Strażacy Razem” z Borysowa (II nagroda **1 100 zł**), Stowarzyszenia „Niezapominajka” z Borysowa (III nagroda – **900 zł**),

- dożynki powiatowe w 2023 r. odbyły się w Janowcu

Gminę Żyrzyn reprezentował na scenie Zespół Koła Gospodyń Wiejskich z Żyrzyna.

Stoisko dożynkowe reprezentujące Gminę przygotowało Koło Gospodyń Wiejskich „Strażacy Razem” z Borysowa (stoisko otrzymało III nagrodę).

Stowarzyszenia oraz KGW z terenu naszej gminy wystąpiły z wieńcami dożynkowymi.

W kategorii wieńca tradycyjny I nagrodę w kwocie – **1 500 zł** otrzymało KGW Żyrzyn,

- dożynki wojewódzkie odbyły się w Radawcu

W konkursie wieńców dożynkowych Powiat Puławski reprezentowało KGW z Zagród. Wieńiec przygotowany przez członków tego koła zdobył I miejsce w kategorii wieńców tradycyjnych i będzie reprezentował Województwo Lubelskie na Dożynkach Centralnych w Warszawie w 2024 roku,

- powiatowe zawody sportowo – pożarnicze OSP odbyły się na stadionie sportowym w Janowcu. Naszą Gminę reprezentowała jednostka OSP z Bałtowa, która zajęła VIII miejsce,
- 20 stycznia 2023 r. przy Pomniku Bitwy Pod Żyrzynem z udziałem delegacji 4. Skrzydła Lotnictwa Szkolnego w Dęblinie złożone zostały wiązanek kwiatów w 160. Rocznicę wybuchu Powstania Styczniowego,
- 6 sierpnia 2023 r. mieszkańcy Gminy Żyrzyn oraz przybyli goście uczcili pamięć Powstańców w 160. Rocznicę Bitwy pod Żyrzynem z okresu Powstania Styczniowego.

Uroczystości zostały zorganizowane w dwóch miejscach: przy pomniku Powstańców Styczniowych w miejscu bitwy oraz w parku w Żyrzynie. O godzinie 12:00 przy Pomniku Powstańców odbyło się uroczyste podniesienie flagi, odsłuchanie Hymnu Państwowego oraz zostały złożone wieńce i wiązanki.

W drugim etapie, uroczystości rozpoczęły się Mszą Świątą, po której nastąpił przemarsz Orkiestry Wojskowej wraz z Kompanią Reprezentacyjną z 41. Bazy Lotnictwa Szkolnego w Dęblinie i uczestnikami obchodów przed tablicę pamiątkową poświęconą gen. Michałowi Janowi Heydenreichowi - Krukowi, gdzie przy odegraniu Hymnu Państwowego nastąpiło uroczyste podniesienie flagi. W dalszej części uroczystości został odczytany przez oficera 41. Bazy Lotnictwa Szkolnego z Dęblina Apel Pamięci.

Następnie widzowie mogli wysłuchać koncertu w wykonaniu Orkiestry Reprezentacyjnej Wojsk Lotniczych z Radomia, a uroczystości zakończył koncert patriotyczny w wykonaniu zespołu FORTECA – Walka Trwa.

- 11 listopada 2023 roku w 105. Rocznicę Odzyskania Niepodległości delegacje w asyście pocztów sztandarowych z terenu Gminy złożyły wiązanki kwiatów i zapaliły znicze przy tablicy upamiętniającej poległych rodaków w wojnie obronnej w 1920 roku.

Następnie zaproszeni goście i mieszkańcy uczestniczyli we Mszy Świątej, a dalsze uroczystości były kontynuowane w hali sportowej Szkoły Podstawowej w Żyrzynie. Przepiękną cześć artystyczną przygotowali nauczyciele i przedszkolaki z Przedszkola Gminnego w Żyrzynie oraz członkowie kół gospodyń wiejskich z Zagród i Żyrzyna.

Mocno kibicowaliśmy i wspomagaliśmy także KGW „Zagrody Razem” z Zagród oraz KGW z Żyrzyna w organizacji wyjazdów na wszelkiego rodzaju konkursy. Należy podkreślić, że 2023 rok był dla członków tych organizacji bogaty w liczne nagrody i wyróżnienia.

Największe osiągnięcia KGW w Zagrodach w 2023 roku, to:

- I nagroda w konkursie wojewódzkim w kategorii tradycyjnych wieńców dożynkowych,
- uczestnictwo, jako nominowani laureaci w Gali nadania Honorowego Tytułu „Ambasador Województwa Lubelskiego w roku 2022”,
- III miejsce w XIII Ogólnopolskim Przeglądzie Zespołów i Grup Kolędniczych w Lublinie w kategorii zespoły śpiewacze,
- uczestnictwo w 57 Ogólnopolskim Festiwalu Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu Dolnym,
- promocja lokalnych produktów regionalnych oraz rękodzieła w TVP 3 Lublin w programie „Smacznie i tradycyjnie po Lubelsku”,
- prezentacja spektaklu „Zapusty w tradycji lubelskiej” w Narodowym Instytucie Kultury i Dziedzictwa Wsi w Warszawie.

W czerwcu 2023 r. członkowie KGW Zagrody gościli Pierwszą Damę Panią Prezydentową Agatę Kornhauser-Dudę, która przybyła do Zagród w dowód uznania dla najlepszego koła gospodyń wiejskich w kraju.

Także KGW Żyrzyn w 2023 r. może pochwalić się dużymi osiągnięciami, do których należą:

- I nagroda w konkursie powiatowym na tradycyjny wieniec dożynkowy,
- II miejsce w Województwie Lubelskim w III edycji konkursu dla KGW o nagrodę Małżonki Prezydenta RP,
- udział w TVP 3 w programie „Smacznie i tradycyjnie”, który był nagrywany w Żyrzynie,
- występ wokalny w Domu Chemika w Puławach w trakcie Dni Seniora,
- udział w XXXI edycji Europejskich Dni Dziedzictwa zorganizowanych przez ZSO KEN w Puławach – wykonanie prezentacji słowno-muzycznej „Żywe dziedzictwo – tradycja od pokoleń”,
- udział w gali finałowej w Lubelskim Centrum Kultury na najbardziej aktywnego lidera lokalnej społeczności „Nasz Sołtys” , w trakcie której wyróżnienia otrzymali także sołtysi z terenu naszej gminy – Pani Monika Szaruga z Borysowa i Pan Stefan Wiśniewski z Zagród.

Doceniając tak wielkie osiągnięcia tego stowarzyszenia Wójt Gminy Żyrzyn wystąpił z wnioskiem o nagrodę do Starosty Puławskiego i członkowie KGW Żyrzyn otrzymali doroczną nagrodę w dziedzinie kultury, która została wręczona podczas XXIII Powiatowego Dnia Kultury.

Nagrodę indywidualną za osiągnięcia w dziedzinie kultury z inicjatywy Zarządu Powiatu Puławskiego otrzymała Pani Elżbieta Kozak z Zagród.

Zarówno członkowie KGW Zagrody, jak i KGW Żyrzyn byli uczestnikami uroczystości podsumowujących działania w ramach projektu ERASMUS prowadząc warsztaty dla młodzieży z Turcji, Belgii, Włoch i przedstawicieli Szkoły Podstawowej w Żyrzynie.

Członkowie KGW Zagrody, jak również KGW Żyrzyn to ambasadorowie kultury polskiej, tradycji i zwyczajów ludowych, którzy z wielkim zaangażowaniem integrują społeczność lokalną wokół wspólnych wartości, przekazując zwyczaje ludowe i ucząc szacunku dla dziedzictwa kulturowego. To wspaniali ambasadorowie naszej Gminy.

- **Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w 2023 roku**

Program ten był realizowany przez: Urząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, Komisariat Policji w Kurowie, Szkołę Podstawową im. Adama Mickiewicza w Żyrzynie, Szkołę Podstawową im. Ks. Jana Twardowskiego w Osinach i Szkołę Podstawową im. Henryka Sienkiewicza w Skrudkach oraz Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

We wszystkich szkołach podstawowych odbyły się festyny sportowo-rekreacyjne z okazji Dnia Dziecka. Dofinansowanie festynów, to kwota – **6 490 zł**.

W szkołach podstawowych w Osinach, Skrudkach i Żyrzynie realizowane były programy profilaktyczne z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi za kwotę – **5 979,42 zł**.

Na zadania dotyczące programów profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania narkomanii, a także szkoleń mających na celu zwiększenie poziomu wiedzy w zakresie problematyki związanej z zagrożeniami wynikającymi z uzależnień behawioralnych oraz metod i sposobów przeciwdziałania rozwijaniu się problemów związanych z uzależnieniami behawioralnymi, wszystkie szkoły podstawowe otrzymały kwotę – **4 000 zł**, natomiast na ogólnorozwojowe programy promujące zdrowy styl życia dla dzieci i młodzieży Szkoła Podstawowa w Skrudkach otrzymała dotację w wysokości – **11 394,50 zł**.

W ramach współpracy z Poradnią Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnień prowadzona była bieżąca analiza uczęszczania osób skierowanych na terapię.

W stosunku do osób, które nie uczestniczyły w terapii podejmowano wnioski o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu (działanie to zastosowano wobec 7 - osób).

W 2023 r. funkcjonował w Gminie punkt konsultacyjny znajdujący się w budynku Urzędu Gminy Żyrzyn i budynku Biblioteki Gminnej w Żyrzynie, w którym raz w miesiącu można było uzyskać pomoc i poradę .

Punkt funkcjonował w każdy pierwszy czwartek miesiąca w godzinach od 15:00 do 17:00.

Pomimo staranności w promocji i informowaniu mieszkańców o możliwości skorzystania z Punktu Konsultacyjnego nie cieszył się on zainteresowaniem ze strony społeczności lokalnej.

W 2023 roku nie odnotowano żadnego zainteresowania.

Mimo braku zainteresowania Punktem Konsultacyjnym, istnieje potrzeba kontynuowania działań edukacyjnych i prewencyjnych, aby zwiększyć świadomość społeczną na temat uzależnień oraz dostarczyć konkretne wsparcie dla osób dotkniętych tym problemem w społeczności lokalnej.

Działania Komisariatu Policji w Kurowie w zakresie realizacji tego programu zostały opisane w rozdziale „4.9 Bezpieczeństwo publiczne”.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2023 r. odbyła 12 posiedzeń, w trakcie których prowadziła rozmowy interwencyjno-motywujące. Komisja prowadziła rozmowy z 18 osobami uzależnionymi od alkoholu i 17 członkami ich rodzin.

Komisja wszczęła 9 postępowań w sprawach zastosowania obowiązku poddania się leczeniu, z tego:

- na wniosek Policji – 1,
- na wniosek członków rodziny osób podejrzanych o nadużywanie alkoholu – 7,
- na wniosek kuratora/sądu – 1.

Ponadto Komisja kontynuowała 9 postępowań wszczętych w poprzednich latach.

W 7 przypadkach Komisja występowała do Sądu Rejonowego w Puławach z wnioskiem o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu, ustanowienia kuratora sądowego do przestrzegania zaleceń sądu oraz wydania nakazu doprowadzenia na badania do biegłych sądowych w celu wydania opinii o stopniu uzależnienia.

Komisja skierowała 9 wniosków do Komisariatu Policji w Kurowie o przeprowadzenie wywiadów środowiskowych, skierowała 7 osób na badania przez biegłych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania zakładu leczniczego.

W 2023 r. pomoc materialną z Ośrodka Pomocy Społecznej w Żyrzynie z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu przez co najmniej jednego członka rodziny otrzymała 1 rodzina na ogólną kwotę – **1 614 zł**. Pomoc ta była udzielana w różnej formie – finansowej, rzeczowej i dożywiania dzieci.

Zatrudniony w Ośrodku Pomocy Społecznej asystent rodziny w 2023 r. miał pod opieką 11 rodzin, w tym 2 rodziny, w których występował problem alkoholowy.

Ze środków uzyskanych przez Gminę z tytułu udzielonych zezwoleń na sprzedaż alkoholu w 2023 r. sfinansowane zostały następujące wydatki:

- wynagrodzenia wraz z pochodnymi osób zatrudnionych na umowy zlecenia do prowadzenia zajęć świetlicowych (muzycznych i plastycznych) – **26 190,96 zł**,
- diety dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – **12 840 zł**,
- wynagrodzenia dla biegłych za wydanie opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu – **3 220 zł**,
- opłaty sądowe od przeprowadzonego postępowania – **3 373,85 zł**,
- wydatki na funkcjonowanie punktu konsultacyjnego – **3 300 zł**,
- zwrot kosztów dojazdu dla osób uczestniczących w zajęciach i spotkaniach terapeutycznych prowadzonych w Poradni Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnień – **123,20 zł**,
- wydatki związane z organizacją festynów z okazji Dnia Dziecka w szkołach – **6 490 zł**,
- wydatki związane z prowadzeniem zajęć profilaktycznych z zakresu alkoholizmu i programów promujących zdrowy styl życia w szkołach – **17 373,92 zł**
- dotacja dla Gminnego Ludowego Klubu Sportowego „ŻYRZYNIAK” – **4 700 zł**,
- dotacja dla Uczniowskiego Klubu Sportowego „Żyrzyn Taekwondo Team” w wysokości – **6 000 zł**,
- dotacja dla Koła Gospodyń Wiejskich z Wilczanki na „Leśny rajd rowerowy” – **1 000zł**,
- dotacja dla Stowarzyszenia Mieszkańców Pradoliny Wieprza „Kossakówka” na organizację Podwieczorku Na Trawie w Stylu Retro w Kośminie – **1 800 zł**,
- dotacja dla Koła Gospodyń Wiejskich z Kośmina na Święto Pieczonego Ziemniaka – **2 500 zł**,
- dotacja dla Stowarzyszenia Grupa Inicjatyw Kulturalnych w Lublinie – **16 000 zł**,
- dotacja dla Stowarzyszenia „Zagrody Razem” z Zagród – **12 000 zł**.

Na wydatki związane z realizacją programu zwalczanie narkomanii zostały przyznane następujące dotacje:

- dla Gminnego Ludowego Klubu Sportowego „ŻYRZYNIAK” na realizację programu zwalczanie narkomanii – **3 500 zł**,
- dla Koła Gospodyń Wiejskich „Strażacy Razem” na organizację festynu z okazji Dnia Dziecka – **1 500 zł**.

Szkoły na prowadzenie zajęć profilaktycznych dotyczących narkomanii otrzymały – **4 000 zł**.

Zatrudniony w Ośrodku Pomocy Społecznej asystent rodziny w 2023 r. miał pod opieką 11 rodzin (o 3 więcej niż w 2022 r.), w tym 2 rodziny, w której występował problem alkoholowy.

III. Realizacja uchwał Rady Gminy Żyrzyn

Stosownie do art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym Wójt Gminy jest organem wykonawczym Gminy, do którego należy m. in. wykonywanie uchwał Rady Gminy.

Rada Gminy Żyrzyn obradowała w 2023 r. na dziewięciu sesjach i podjęła **63 uchwały**, z tego:

- 24 uchwały dotyczące finansów i podatków gminy, a także wieloletniej prognozy finansowej,
- 1 uchwała z zakresu funkcjonowania Rady Gminy Żyrzyn (dotycząca zatwierdzenia planów pracy Komisji),
- 1 w sprawie zarządzenia wyborów sołtysów oraz rad sołeckich,
- 3 uchwały z zakresu spraw oświatowych,
- 1 z zakresu funkcjonowania Domu Pomocy Społecznej w Żyrzynie (dotycząca zmiany Statutu DPS),
- 3 w sprawie gospodarki przestrzennej,
- 10 z zakresu pomocy społecznej,
- 1 dotycząca udzielenia pomocy Powiatowi Puławskiemu,
- 1 w sprawie pomocy finansowej dla Gminy Końskowola (dotyczące dowozu osób z terenu Gminy Żyrzyn do Środowiskowego Domu Samopomocy w Końskowoli),
- 1 w sprawie przyjęcia raportu o stanie gminy,
- 2 w sprawie udzielenia wotum zaufania i absolutorium Wójtowi Gminy Żyrzyn,
- 1 w sprawie programu współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- 1 w sprawie gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii,
- 1 w sprawie petycji,
- 2 w sprawie wyznaczenia miejsca do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników oraz określenia zasad do prowadzenia tego handlu w wyznaczonych miejscach,
- 1 w sprawie zakwalifikowania drogi do kategorii dróg gminnych,
- 1 w sprawie wyrażenia zgody na dokonanie darowizny nieruchomości,

- 2 w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie kolejnej umowy dzierżawy nieruchomości stanowiącej własność Gminy Żyrzyn z dotychczasowym dzierżawcą,
- 1 w sprawie uchwalenia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Żyrzyn na lata 2023 – 2029,
- 1 w sprawie powołania komisji konkursowej do przeprowadzenia konkursu na stanowisku Dyrektora Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Żyrzynie,
- 1 w sprawie rozpatrzenia skargi na działalność Wójta Gminy Żyrzyn,
- 1 w sprawie wyrażenia woli zabezpieczenia w budżecie Gminy Żyrzyn na 2023 r. i 2024r. środków finansowych przeznaczonych na funkcjonowanie Policji,
- 1 w sprawie udzielenia dotacji na prace konserwatorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków,
- 1 w sprawie udzielenia dotacji Ochotniczej Straży Pożarnej w Żyrzynie.

Wójt Gminy zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym przekazał wszystkie podjęte uchwały w nieprzekraczalnym terminie 7 dni do organów nadzoru jakimi są: w zakresie zgodności z prawem – Wojewoda Lubelski, a w zakresie spraw finansowych – Regionalna Izba Obrachunkowa w Lublinie.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy o dostępie do informacji publicznej, wszystkie uchwały zostały opublikowane w Biuletynie Informacji Publicznej, zaś uchwały stanowiące akty prawa miejscowego w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego.

W podjętych przez Radę Gminy Żyrzyn uchwałach organy nadzoru nie stwierdziły nieprawidłowości w zakresie gospodarowania finansami publicznymi, czy też działań niezgodnych z prawem.

Nie zaszła również potrzeba wydawania przez organ nadzoru, jakim jest Wojewoda Lubelski zarządzeń zastępczych w trybie art. 98a ust. 1 i 2 ustawy o samorządzie gminnym.

Wszystkie uchwały, których czas realizacji przypadał na 2023 r. zostały wykonane z zachowaniem procedur i terminów określonych uchwałami i przepisami prawa.

W celu realizacji zadań określonych w uchwałach, a także innych przypisanych ustawowo Wójt Gminy Żyrzyn wydał w 2023 r. – **116 zarządzeń**.

IV. Część analityczna

4.1 Mieszkańcy gminy

W Gminie Żyrzyn mieszka **6345** osób (stan na 31.12.2023 r.), w tym **3221** kobiet i **3124** mężczyzn.

W okresie od początku do końca 2023 roku liczba mieszkańców Gminy zmniejszyła się o **34** osoby, urodziło się w Gminie 51 dzieci, a zmarły 82 osoby, wobec tego przyrost naturalny wyniósł „- 31”.

W 2023 roku wystąpiło w Gminie Żyrzyn ujemne saldo migracji wynoszące „-3”.

Statystyka ludności wg. wieku i płci						
w porównaniu lat 2022 – 2023						
POBYT STAŁY						
Wiek	2022 rok			2023 rok		
	Mężczyzn	Kobiet	Ogółem	Mężczyzn	Kobiet	Ogółem
0-2	73	84	157	69	79	148
3	30	27	57	32	28	60
4-5	71	64	135	72	56	128
6	29	34	63	31	31	62
7	35	25	60	28	35	63
8-12	176	151	327	179	140	319
13-15	127	108	235	127	109	236
16-18	88	108	196	97	114	211
19-60		1705	1705		1690	1690
19-65	2057		2057	2026		2026
>60		910	910		926	926
> 65	448		448	453		453
Ogółem	3134	3216	6350	3114	3208	6322

Statystyka ludności wg. wieku i płci

w porównaniu lat 2022 – 2023

POBYT CZASOWY

WIEK	2022 rok			2023 rok		
	Mężczyzn	Kobiet	Ogółem	Mężczyzn	Kobiet	Ogółem
0-2	0	0	0	0	0	0
3	0	0	0	0	0	0
4-5	0	0	0	0	0	0
6	0	0	0	0	0	0
7	0	0	0	0	0	0
8-12	0	0	0	0	0	0
13-15	0	1	1	0	0	0
16-18	0	0	0	0	0	0
19-60		8	8		8	8
19-65	12		12	8		8
>60		6	6		5	5
>65	2		2	2		2
Ogółem	14	15	29	10	13	23

Statystyka zdarzeń demograficznych w Gminie Żyrzyn		
w latach 2022 – 2023		
	2022 rok	2023 rok
Liczba zgłoszeń zameldowania na pobyt stały	54	81
Liczba zgłoszeń wymeldowania z pobytu stałego	85	78
Liczba zgłoszeń zameldowania na pobyt czasowy (w tym cudzoziemcy)	191 (182)	13 (5)
Liczba zgłoszeń wymeldowania z pobytu czasowego (w tym cudzoziemcy)	189 (182)	19 (6)
Liczba urodzeń	41	51
Liczba zgonów	81	82

4.2 Sprawy obywatelskie

W 2023 r. przeprowadzone zostały konsultacje społeczne dotyczące programu współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Do Urzędu Gminy w 2023 r. wpłynęło **48** (o 11 mniej niż w 2022 r.) wniosków o udzielenie informacji publicznej, które dotyczyły następujących tematów:

- 1) decyzji środowiskowych i decyzji administracyjnych w sprawie wydania warunków zabudowy dla elektrowni fotowoltaicznych, wiatrowych, biogazowni i magazynów energii – 3 razy,
- 2) środków na dotacje dla osób prywatnych na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków,
- 3) uchwały krajobrazowej – 5 razy,
- 4) finansowych strategii adaptacyjnych gmin w reakcji na szoki zewnętrzne na przykładzie pandemii COVID-19,
- 5) umów zawartych z ochotniczymi strażami pożarnymi działającymi na terenie gminy,
- 6) podsumowania preferencyjnej sprzedaży węgla przez gminę,
- 7) kosztów związanych z obsługą pomocy uchodźcom ukraińskim opuszczającym terytorium Ukrainy z powodu trwającej wojny,
- 8) sposobu i skutków wykonywania zadania „opieka nad bezdomnymi zwierzętami i ich wyłapywaniem” – 3 razy,
- 9) ustanowienia patrona jednostki samorządu terytorialnego i jednostki pomocniczej,
- 10) przeprowadzenia ewidencji oraz przeglądów stanu technicznego dróg i obiektów inżynierskich,
- 11) umowy na doradztwo podatkowe w latach 2020 – 2023,
- 12) ilości zakupionych ryz papieru i tonerów do drukarek,

- 13) ustalenia znaków gminy,
- 14) danych kontaktowych do sołtysów – 2 razy,
- 15) naliczania kar umownych w związku z realizacją umów o udzielenie zamówienia publicznego – 2 razy,
- 16) partnerstwa publiczno-prywatnego,
- 17) kosztu zakupu tonerów, tuszy, drukarek i naprawy urządzeń drukujących w latach 2020 – 2022,
- 18) umowy na dostawę zakupu energii elektrycznej dla gminy,
- 19) wydanych decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego,
- 20) kosztów funkcjonowania urzędu w 2022 r.,
- 21) stawek podatków od nieruchomości w latach 2021, 2022 i 2023,
- 22) umowy na współpracę z kancelarią prawną której przedmiotem jest świadczenie przez ten podmiot usług bieżącego doradztwa prawnego lub podatkowego,
- 23) ilości wakatów dla psychologów w szkołach prowadzonych przez gminę,
- 24) prac planistycznych w kierunku zmiany mpzp celem wyznaczenia terenów pod lokalizację farm wiatrowych,
- 25) szczepień przeciwko HPV,
- 26) aktualnych tytułów dłużnych,
- 27) podmiotu dostarczającego system informacji prawnej – 2 razy,
- 28) cyberbezpieczeństwa,
- 29) powołania „elektrycznej brygady technicznej”,
- 30) pozwoleń na odbiór nieczystości płynnych,
- 31) korzystania przez gminę z mediów społecznościowych,
- 32) przechowywanych kopert dowodowych,
- 33) automatyzacji pracy urzędu,
- 34) współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- 35) wyświetlania grafik na ekranach w miejscach należących do urzędu,
- 36) bezpieczeństwa informacji – 2 razy,

Na wszystkie wnioski zostały udzielone odpowiedzi. Nie były wydawane decyzje o odmowie udzielenia informacji.

W 2023 r. wpłynęło ogółem **6 petycji** (2 mniej niż w 2022 r.), z tego 2 do Rady Gminy Żyrzyn i 4 do Wójta Gminy Żyrzyn.

Petycje, które wpłynęły do Rady Gminy Żyrzyn dotyczyły:

- 1) przystąpienia do Sojuszu Pokojowego i potwierdzenia sprzeciwu na połączenie Polski i Ukrainy w jedno państwo,
- 2) wystąpienia do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej o podjęcie inicjatywy ustawodawczej w zakresie zmiany ustaw kodeksu postępowania cywilnego, kodeksu pracy, ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji i innych powiązanych tematycznie.

Pierwsza petycja została rozpatrzona na sesji w dniu 29 maja 2023 r. Po zapoznaniu się z ustaleniami Komisji Skarg, Wniosków i Petycji oraz zasięgnięciu opinii radcy prawnego obsługującego Urząd Gminy Żyrzyn, petycja została przez Radę Gminy Żyrzyn odrzucona.

Wnioskodawcy udzielona została odpowiedź łącznie z doręczeniem treści uchwały podjętej w tej sprawie.

Druga petycja nie została jeszcze rozpatrzona.

Petycje, które wpłynęły do Wójta Gminy Żyrzyn dotyczyły:

- 1) utworzenia Gminnej Straży Energetycznej,
- 2) wykonania rekonesansu w obszarze związanym z potrzebą stopniowego przygotowania się do wdrożenia w JST przepisów Dyrektywy 2022/2555 w sprawie środków na rzecz wysokiego wspólnego poziomu cyberbezpieczeństwa na terytorium Unii (NIS2)
- 3) dokonania analizy przeprowadzenia audytu technologicznego w Urzędzie mającego na celu zidentyfikowanie możliwości wprowadzenia automatyzacji w różnych obszarach powierzonych gminie zadań publicznych.
- 4) w sprawie ostrzeżenia wszystkich mieszkańców o ryzyku potwierdzania pism podpisem elektronicznym na tabletach – w tym na tabletach Poczty Polskiej i banków.

Petycje skierowane do Wójta w sprawach:

- wykonania rekonesansu w obszarze związanym z potrzebą stopniowego przygotowania się do wdrożenia w JST przepisów Dyrektywy 2022/2555 w sprawie środków na rzecz wysokiego wspólnego poziomu cyberbezpieczeństwa na terytorium Unii (NIS2) oraz
- dokonania analizy przeprowadzenia audytu technologicznego w Urzędzie mającego na celu zidentyfikowanie możliwości wprowadzenia automatyzacji w różnych obszarach powierzonych gminie zadań publicznych
- uznane zostały za petycje słuszne i zasługujące na uwzględnienie.

Pozostałe dwie petycje nie zostały przyjęte do realizacji.

Wnioskodawcy otrzymali stosowne odpowiedzi wraz z uzasadnieniem.

W 2023 r. funkcjonowało w gminie 40 organizacji pozarządowych, w tym:

- 1) 9 jednostek OSP,
- 2) 3 kluby sportowe,
- 3) 7 kół gospodyń wiejskich posiadających osobowość prawną : w Borysowie, Kośminie, Wilczance, Woli Osińskiej, Zagrodach, Żerdzi i Żyrzynie,
- 4) 2 koła gospodyń wiejskich nie posiadające osobowości prawnej (Kotliny i Osiny).

W ramach udzielania dotacji w 2023 r. Gmina wsparła wykonanie następujących zadań realizowanych przez organizacje pozarządowe:

- 1) „Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu w dziedzinie piłka nożna i piłka siatkowa” – Gminny Ludowy Klub Sportowy „ŻYRZYNIAK” – **95 000 zł.**
- 2) „Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu w dziedzinie taekwondo” – Uczniowski Klub Sportowy „Żyrzyn Taekwondo Team” – **25 000 zł.**
- 3) „Ochrona i promocja zdrowia oraz przeciwdziałanie alkoholizmowi, w tym prowadzenie zajęć profilaktyki uzależnień” – Gminny Ludowy Klub Sportowy „ŻYRZYNIAK” – **4 700 zł,**
– Uczniowski Klub Sportowy ‘Żyrzyn Taekwondo Team’ – **6 000 zł,**
- Koło Gospodyń Wiejskich z Wilczanki – **1 000 zł,**

- Stowarzyszenie Mieszkańców Pradoliny Wieprza „Kossakówka” – **1 800 zł**,
- Koło Gospodyń Wiejskich z Kośmina – **2 500 zł**.
- 4) „Przeciwdziałanie narkomanii, w tym prowadzenie zajęć profilaktyki uzależnień”
  - Gminny Ludowy Klub Sportowy „ŻYRZYNIAK” – **3 500 zł**,
  - Koło Gospodyń Wiejskich „Strażacy Razem” z Borysowa – **1 500 zł**.
- 5) „Zorganizowanie i prowadzenie zajęć edukacyjno-rozwojowych – warsztatów muzycznych i tanecznych w zakresie tańców ludowych w placówkach oświatowych na terenie Gminy Żyrzyn”
  - Stowarzyszenie Grupa Inicjatyw Kulturalnych w Lublinie – **16 000 zł**.
- 6) „Zorganizowanie i prowadzenie w placówkach oświatowych na terenie Gminy Żyrzyn warsztatów teatralnych oraz inscenizacji słowno-muzyczno-ruchowych prezentujących obrzędy i zwyczaje ludowe”
  - Stowarzyszenie „Zagrody Razem” z Zagród – **12 000 zł**.

W 2023 r. w Gminie funkcjonowały Rady Sołeckie w 15 sołectwach.

Fundusz sołecki był realizowany we wszystkich sołectwach.

**PRZEDSIĘWZIĘCIA ZREALIZOWANE W RAMACH
FUNDUSZU SOŁECKIEGO W 2023 ROKU
W KWOCIE 467 231,08 zł**

Nazwa Sołectwa	Nazwa zadania, przedsięwzięcia	Planowana kwota	Wydatki zrealizowane - bieżące	Wydatki zrealizowane – majątkowe
Bałtów	Modernizacja drogi gminnej dz.1363 w Bałtowie	35 267,37 zł		35 267,37 zł
Borysów	Modernizacja budynku remizy strażackiej - wymiana dachu i montaż inst. fotowoltaicznej	31 919,20 zł		31 919,20 zł
Cezaryn	Budowa peronu przystankowego przy łączniku	14 173,91 zł		14 173,91 zł
Jaworów	Zakup wyposażenia do świetlicy	1 187,26 zł	1 187,26 zł	
	Remont drogi gminnej w kierunku gajówki	16 000,00 zł	16 000,00 zł	
Kośmin	Przebudowa drogi na Kolonii Dąbrówka dz.248	30 021,91 zł		30 021,91 zł
Kotliny	Modernizacja świetlicy wiejskiej- wykonanie instalacji grzewczej	26 450,53 zł		26 450,53 zł
Osiny	Przebudowa ul. Szkolnej	55 802,80 zł		55 802,80 zł
Parafianka	Modernizacja świetlicy - uzupełnienie ogrodzenia	12 000,00 zł		10 858,70 zł
	Remont figurek / kapliczek przydrożnych/	2 544,33 zł	2 514,74 zł	
	Uporządkowanie terenu za świetlicą /stawu/	8 000,00 zł	8 000,00 zł	

Skrudki	Modernizacja drogi gminnej 107464L Skrudki Stefanka	24 609,03 zł		24 609,03 zł
Strzyżowice	Uporządkowanie terenów komunalnych	2 776,44 zł	2 776,04 zł	
	Modernizacja i wyposażenie miejsca rekreacji - boiska oraz placu zabaw	22 000,00 zł		21 866,60 zł
Wilczanka	Budowa drogi gminnej Kol. Wilczanka do drogi wojewódzkiej	25 613,49 zł		25 566,80 zł
Wola Osińska	Modernizacja budynku OSP i budowa altany	32 198,22 zł		32 198,22 zł
Zagrody	Remont dróg gruntowych	18 446,85 zł	18 422,94 zł	
	Wykonanie klimatyzacji w budynku świetlicy w Zagrodach	14 700,01 zł		14 700,01 zł
Żerdź	Modernizacja remizy OSP i zakup wyposażenia	30 000,00 zł		29 974,46 zł
	Zagospodarowanie terenu wokół świetlicy- zakup ławek i wyposażenia na plac zabaw	9 117,76 zł	9 117,76 zł	
Żyrzyn	Infrastruktura wodociągowa w Żyrzynie - budowa wodociągu na ul. Ogrodowej	55 802,80 zł		55 802,80 zł
		468 631,91 zł	58 018,74 zł	409 212,34 zł

4.3 Finanse gminy i mienie komunalne

Finanse gminy:

Budżet Gminy na 2023 rok został przyjęty uchwałą Nr XXXI/255/2022 Rady Gminy Żyrzyn z dnia 19 grudnia 2022 r. w wysokości:

- dochody – **51 672 000 zł**
- wydatki – **55 375 839 zł**
- przychody – **4 703 839 zł**
- rozchody – **1 000 000 zł**

i był w ciągu roku zmieniany uchwałami Rady Gminy Żyrzyn i zarządzeniami Wójta Gminy Żyrzyn.

Plan dochodów po zmianach na dzień 31.12.2023 r. wyniósł – **47 545 621,63 zł**, natomiast plan wydatków – **52 682 492,50 zł**.

Dochody zostały zrealizowane w wysokości – 47 052 554,12 zł, co stanowi **98,96 %** planu dochodów po zmianach, w tym dochody bieżące zrealizowano w wysokości – **36 816 223,47 zł** i dochody majątkowe w wysokości – **10 236 330,65 zł**.

Dochody bieżące :

- dochody własne – **31 399 619,73 zł**
- środki z RFRD na remonty dróg – **377 963,55 zł**
- dotacje na programy finansowane z udziałem środków z UE – **68 762,02 zł**
- dotacje na zadania z zakresu administracji rządowej i inne zlecone ustawami – **3 718 399,87 zł**
- dotacje na zadania realizowane na mocy porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego – **550 570,70 zł**
- środki z FP na zadania związane z uchodźcami z Ukrainy – **700 907,60 zł.**

Dochody majątkowe :

- środki z „Polskiego Ładu” na zadania inwestycyjne – **9 809 055,44 zł**
- środki z RFRD na budowę i modernizację dróg – **325 692,71 zł**
- dotacja otrzymana jako refundacja poniesionych wydatków w 2022 r w ramach funduszu sołeckiego – **88 298,50 zł**
- dochody ze sprzedaży składników majątkowych – **13 284,00 zł .**

Wydatki zostały zrealizowane w kwocie – 49 708 754,487zł, co stanowi 94,35 % planu wydatków, z tego wydatki bieżące w kwocie – 34 093 969,90 zł i wydatki majątkowe w kwocie – 15 614 784,78 zł, co stanowi 31,41 % wykonania wydatków ogółem.

Wydatki bieżące :

- wydatki na zadania własne – **28 038 655,88 zł**, w tym np. wydatki związane z oświatą – **13 866 473,32 zł**, gospodarką komunalną i ochroną środowiska – **2 176 732,20 zł**, działalnością Domu Pomocy Społecznej – **3 327 074,50 zł**, administracją publiczną – **3 190 338,82 zł**, funkcjonowanie OPS – **1 558 457,48 zł**
- wydatki na programy finansowane z udziałem środków z UE – **470 774,16 zł**
- wydatki na zadania z zakresu administracji rządowej i inne zlecone ustawami – **3 718 399,87zł**, w tym np. zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego – **661 057,23 zł**, koszt przeprowadzenia referendum i wyborów do Sejmu i Senatu – **111 257,00 zł**, świadczenia rodzinne i zasiłki wypłacane przez opiekę społeczną – **2 803 223,45 zł**
- wydatki wykonywane na mocy porozumień i umów z innymi jednostkami samorządu terytorialnego – **1 866 139,79 zł**, w tym dopłata do komunikacji i transportu zbiorowego – **669 553,58 zł**, wydatki na utworzenie i prowadzenie miejsc zakwaterowania cudzoziemców z Ukrainy – **550 570,70 zł**, remont drogi powiatowej w Żerdzi **635 404,42 zł** oraz wsparcie dowozu osób niepełnosprawnych do DDOS w Końskowoli – **10 611,09 zł.**

Wydatki majątkowe :

- wydatki na zadania własne – **15 611 598,98 zł**
- wydatki wykonane na mocy porozumień i umów z innymi jednostkami samorządu terytorialnego – **10 000 zł.**

Rozchody: 1 000 000 zł

W roku 2023 zostały spłacone raty kredytu w Banku Spółdzielczym Cyców O/Żyrzyn w kwocie – **1 000 000 zł**,

Przychody: 6 136 870,87 zł

Niewykorzystane środki pieniężne na rachunku budżetu z 2022 r. w kwocie – **4 599 457,87 zł**, wolne środki w kwocie – **537 413,00 zł** oraz zaciągnięty został kredyt bankowy w wysokości – **1 000 000,00 zł**.

Na dzień 31 grudnia 2023 roku zadłużenie Gminy Żyrzyn wynosi – **4 000 000,00 zł** (na dzień 31.12.2022 r. wynosiło **4 000 000 zł**), przy planowanym terminie spłaty kredytu do 2026 roku.

Wynik finansowy Gminy Żyrzyn na dzień 31.12.2023 r. to deficyt w wysokości – 2 656 200,36 zł.

W 2023 r. zostały wykonane następujące zadania inwestycyjne:

- 1) infrastruktura wodociągowa w Żyrzynie ul. Ogrodowa – **96 150 zł**,
- 2) modernizacja ujęć i stacji uzdatniania wody w Borysowie i Żyrzynie – **878 850,20 zł**,
- 3) modernizacja ujęć i stacji uzdatniania wody zasilających wodociągi Gminy Żyrzyn ze środków Polskiego Ładu – **4 827 860,66 zł**,
- 4) modernizacja ujęć i stacji uzdatniania wody zasilających wodociągi Gminy Żyrzyn ze środków własnych – **1 690 180,39 zł**,
- 5) infrastruktura kanalizacyjna – **19 368,37 zł**,
- 6) dokumentacja na zadanie pn. „Przebudowa drogi powiatowej 1519L w miejscowości Kotliny ” – **10 000 zł**,
- 7) modernizacja drogi gminnej dz.1363 w Bałtowie – **50 000 zł**,
- 8) budowa peronu przy przystanku w Bałtów – **19 939,35 zł**,
- 9) budowa peronu przystankowego przy łączniku w ramach funduszu sołectkiego miejscowości Cezaryn – **14 173,91 zł**,
- 10) przebudowa drogi na Kolonii Dąbrówka dz.248 – **50 000 zł**, w tym z funduszu sołectkiego miejscowości Kośmin – **30 021,91 zł**,
- 11) przebudowa ul. Szkolnej w Osinach – **63 198,58 zł**,
- 12) modernizacja drogi gminnej 107464L Skrudki Stefanka w kierunku do Strzyżowic – **40 000 zł**,
- 13) budowa drogi gminnej Kol. Wilczanka w kierunku do drogi wojewódzkiej – **25 566,80 zł**,
- 14) przebudowa drogi gminnej nr 107459L na odcinku od km 0+007,30 do km0+698,20 w miejscowości Żyrzyn – **492 447,38 zł**,
- 15) przebudowa ciągu dróg w miejscowości Żerdź – **18 450 zł**,
- 16) modernizacja drogi wewnętrznej w Kośminie dz. Nr 248 – **356 224,36 zł**,
- 17) modernizacja budynku komunalnego w Woli Osińskiej – **99 931,41 zł**,

- 18) budowa budynku administracyjnego Gminy Żyrzyn ze środków „Polskiego Ładu” – **1 999 549,50 zł**,
- 19) budowa budynku administracyjnego Gminy Żyrzyn ze środków własnych – **856 589,37 zł**,
- 20) modernizacja budynku remizy OSP w Borysowie - wymiana dachu na budynku – **39 873,87 zł**,
- 21) budowa altany, w tym w ramach funduszu sołectkiego Woli Osińskiej – **37 872,47 zł**,
- 22) modernizacja remizy OSP i zakup wyposażenia w ramach funduszu sołectkiego miejscowości Żerdź – **29 974,46 zł**,
- 23) termomodernizacja budynków oświatowych w Żyrzynie ze środków własnych – **731 401,98 zł**,
- 24) termomodernizacja budynków oświatowych w Żyrzynie ze środków „Polskiego Ładu” – **2 981 645,28 zł**,
- 25) modernizacja PSZOK – **71 461,51 zł**,
- 26) modernizacja świetlicy wiejskiej w Kotlinach – wykonanie instalacji grzewczej – **26 450,53 zł**,
- 27) modernizacja świetlicy wiejskiej w Parafiance – uzupełnienie ogrodzenia – **10 858,70zł**,
- 28) modernizacja i wyposażenie miejsca rekreacji – boiska oraz placu zabaw w Strzyżowicach – **26 040,68zł**,
- 29) wykonanie klimatyzacji w świetlicy w Zagrodach – **14 700,01 zł**,
- 30) oświetlenie boiska w Żyrzynie – **42 839,21 zł**.

Wydatki bieżące na utrzymanie dróg gminnych wyniosły – 93 685,85 zł. (w 2022 r. – **128 885,70 zł**).

W ramach wsparcia mieszkańców sołectwa Osiny i Wola Osińska została przekazana w 2023r. do Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji „Wodociągi Puławskie” w Puławach dopłata do 1 m³ odprowadzonych ścieków w wysokości – **135 327,11 zł** oraz zakupione zostały wodomierze za kwotę – **126 403,52 zł**.

Na promocję gminy w 2023 r. wydano – **38 492,39 zł**, zaś na kulturę, ochronę dziedzictwa narodowego i pielęgnowanie polskości – **117 061,72 zł**.

Dochody w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły – 7 415,69 zł (jest to kwota wyższa o **696,34 zł** w stosunku do 2022 r., tj. **9,3%**), natomiast wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły – **7 834,50 zł** (jest to kwota wyższa w stosunku do 2022 r. o **1 388,55 zł**, tj. **17,72%**).

Mienie komunalne:

1. Stan gruntów stanowiących własność Gminy na koniec 2023 r. wynosił – **219,3730 ha**. Powierzchnia gruntów w porównaniu do roku 2022 uległa zmianie w związku z przeprowadzoną inwentaryzacją, nabyciem nowych gruntów przez Gminę w ciągu roku o łącznej powierzchni **0,2867 ha** (działki nr 126/1 o pow. 0,0066 ha, 127/10 o pow. 0,0352 ha, 128/3 o pow. 0,0288ha, 129/1 o pow. 0,0964 ha i 131/1 o pow. 0,1197 ha położone w Wilczance pod drogę wewnętrzną na podstawie aktu notarialnego Nr 5918/2023 z dnia 23.10.2023 r.), sprzedaż gruntów przez Gminę na podstawie aktu notarialnego Nr 189/2023 z dnia 12.01.2023 r. (działka nr **2593/1** o pow. **0,0758 ha** położonej w Osinach) oraz darowizną działki nr **362/26** o pow. **0,1945 ha** położonej w Żyrzynie na rzecz Skarbu Państwa – Komendy Wojewódzkiej Policji w Lublinie na podstawie aktu notarialnego Nr 2332/2023 z dnia 28.04.2023 r.
2. Mienie komunalne oddane w dzierżawę to 9 działek o powierzchni – **3,8472 ha** wydzierżawionych na cele rolnicze oraz 2 lokale wydzierżawione na prowadzenie usług (apteka i sklep ze „starociami” w Żyrzynie) i 4 lokale łącznie z gruntami także przeznaczone na prowadzenie usług (2 nieruchomości w Żyrzynie przeznaczone na sklep ogrodniczy i 2 nieruchomości w Borysowie dzierżawione przez firmę FRONTEM i JBM Budownictwo Sp. z o.o).
3. Budynki i budowle wchodzące w skład zasobów Gminy użytkowane przez jednostki gminne, osoby fizyczne lub stanowiące świetlice wiejskie to :
  - 3 szkoły podstawowe w Osinach, Skrudkach i Żyrzynie,
  - Przedszkole Gminne w Żyrzynie,
  - Dom Pomocy Społecznej w Żyrzynie,
  - Ośrodek Pomocy Społecznej w Żyrzynie,
  - Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Żyrzynie,
  - Biblioteka Gminna w Żyrzynie,
  - 3 budynki z mieszkaniami komunalnymi w Żyrzynie,
  - 9 obiektów, w których znajdują się miejsca na organizację zebrań sołectkich i prowadzenie spotkań środowiskowych (Bałtów, Borysów, Jaworów, Kotliny, Kośmin, Wola Osińska, Wilczanka, Zagrody i Żerdź),
  - budynki po byłym GZRKiOR w Borysowie.
4. Remizy OSP to 8 budynków o łącznej powierzchni 1 514 m² znajdujących się w: Borysowie, Kośminie, Kotlinach, Osinach, Skrudkach, Woli Osińskiej, Żerdzi i Żyrzynie.
5. Hydrofornie z siecią wodociągową oraz oczyszczalnia ścieków z siecią kanalizacyjną to łącznie 8 budynków, które usytuowane są w następujących miejscowościach: Borysów, Kotliny, Osiny, Parafianka, Żerdź, Wola Osińska i Żyrzyn (hydrofornia i oczyszczalnia ścieków).
6. Działki przekazane w użytkowanie sołectwom (w drodze uchwał Rady Gminy Żyrzyn) to działki w: Bałtowie (8 o łącznej powierzchni 43 114 m²), Parafiance (6 o łącznej powierzchni 11 848 m²), Skrudkach (7 o łącznej powierzchni 16 430 m²) i Strzyżowicach (5 o łącznej powierzchni 33 110 m²).

7. Tereny rekreacyjne będące w posiadaniu Gminy to:
  - boisko sportowe w Skrudkach,
  - amfiteatr w Żyrzynie z placem zabaw,
  - place zabaw w: Kośminie, Borysowie, Parafiance, Kotlinach, Żyrzynie, Osinach, Strzyżowicach i w Zagrodach,
  - ścieżka rekreacyjna w Kotlinach,
  - strefa rekreacji z boiskiem w Woli Osińskiej.
8. Gmina posiada 803 udziały w MPWiK Puławy Sp. z o.o. na ogólną wartość – **803 000 zł**, w tym wkład pieniężny – **401 500 zł**.
9. Informacja odnośnie najmu komunalnych lokali mieszkaniowych została przedstawiona w dziale II – Realizacja polityk, programów i strategii, przy opisie wykonania uchwały w sprawie Wieloletniego Programu Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Żyrzyn na lata 2023 - 2029.

Dochody z tytułu gospodarowania mieniem komunalnym w 2023 r.:

- dochody z tytułu czynszu dzierżawnego za lokale, obiekty użytkowe i grunty to kwota – **220 184,29 zł**,
- opłaty za użytkowanie wieczyste – **30 zł**.

Wartość inwentarzowa majątku Gminy Żyrzyn (stan na dzień 31.12.2023 r.):

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość / brutto/ zł
I	ŚRODKI TRWAŁE OGÓLEM: w tym:	104 870 875,25
	Grunty	3 247 542,59
	Budynki i budowle	90 797 237,56
	Urządzenia techniczne, maszyny, wyposażenie	1 485 115,30
	Środki transportu	2 184 709,85
	Inne środki trwałe	3 024 741,10
	Kotły i maszyny energetyczne	4 131 528,85
II	WARTOŚCI NIEMATERIALNE I PRAWNE	195 867,96
III	FINANSOWY MAJĄTEK TRWAŁY	403 500,00
IV	INWESTYCJE ROZPOCZĘTE	14 861 407,93

4.4. Ochrona środowiska naturalnego

Gmina Żyrzyn zajmuje powierzchnię **129,24 km²**. Powierzchnia lasów to **46,373 km²**, czyli 35,88% powierzchni Gminy zajmują lasy.

Jest to typowa gmina rolnicza, na której znajdują się **1 863** gospodarstwa rolne, ze średnią powierzchnią gospodarstwa **3,46 ha**.

Jednym z ważniejszych zadań Gminy jest zaopatrzenie mieszkańców w infrastrukturę komunalną, tj. sieć wodociągową, stacje uzdatniania wody i zbiorowe odprowadzenie ścieków. Na terenie Gminy bardzo dobrze rozwinięty jest system wodociągów zbiorowych obejmujący wszystkie wsie, zaś przeciętnie jak na środowisko wiejskie rozwinięty jest system kanalizacji, gdyż korzysta z niego około 42% gospodarstw domowych.

Gospodarka ściekowa prowadzona jest w oparciu o oczyszczalnię ścieków w Puławach, do której są odprowadzane ścieki z Osin i Woli Osieńskiej, a także o oczyszczalnię w Żyrzynie, do której są odprowadzane ścieki z Żyrzyna i Zagród.

Gmina Żyrzyn wyróżnia się dużym wskaźnikiem lesistości, które są zgrupowane w duże kompleksy głównie w części południowo-wschodniej, centralnej i zachodniej gminy.

Na terenie Gminy znajduje się wiele cennych przyrodniczo terenów. Obszary chronionego krajobrazu obejmują ponad 60% obszaru Gminy, są to: Natura 2000, Pradolina Wieprza, Kozi Bór, Jezioro Piskory i 7 użytków ekologicznych. Te uwarunkowania sprawiają, że w Gminie możemy mówić o dobrej jakości powietrza atmosferycznego.

Gmina posiada opracowany Plan Gospodarki Niskoemisyjnej.

Na terenie Gminy nie występują zakłady szczególnie uciążliwe dla środowiska.

Klimat akustyczny na terenie Gminy kształtowany jest głównie przez hałas komunikacyjny wytwarzany przez pojazdy drogowe i można powiedzieć, że z roku na rok staje się on coraz wyższy. Hałas ten nie powoduje jednak dużej uciążliwości dla ogółu mieszkańców, gdyż główne trasy komunikacyjne nie przebiegają przez tereny o gęstej zabudowie.

W 2023 r. prowadzono ogółem 9 postępowań w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, z tego:

- 1 postępowanie, które rozpoczęło się w 2022 r. – zakończone odmową wydania decyzji,
- 1 postępowanie, które rozpoczęło się w 2022 r. – zakończone rezygnacją z przedsięwzięcia,
- 5 postępowań wszczętych i zakończonych wydaniem decyzji w 2023 r.
- 2 postępowania, które pozostają dalej w toku realizacji.

Ponadto wydano 2 stanowiska Wójta Gminy Żyrzyn o potrzebie uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

W 2021 r. Gmina Żyrzyn podpisała po raz pierwszy porozumienie z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie – wspólnie z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej dotyczące prowadzenia punktu informacyjnego programu „Czyste Powietrze”, którego celem jest poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych jednorodzinnych.

W 2023 r. Gmina Żyrzyn również takie porozumienie realizowała.

W 2023 r. udzielono w tym zakresie **334** porad zarówno osobistych jak i telefonicznych.

Aktualne dane o wdrażaniu Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze” na terenie Gminy Żyrzyn od początku trwania programu do dnia 29 grudnia 2023 r. przedstawiają się następująco:

- liczba złożonych wniosków o dofinansowanie – **184**
- liczba zrealizowanych przedsięwzięć – **79**
- sumaryczna kwota wypłaconych dotacji – **1 994 250,22 zł.**

W 2023 r. wpłynęły 84 zgłoszenia złożone przez osoby fizyczne dotyczące zawiadomienia o zamiarze usunięcia drzew lub krzewów oraz 4 wnioski o wydanie decyzji zezwalających na wycinkę drzew. Wszystkie wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie.

Ponadto zostały wydane 4 decyzje zezwalające na wycinkę dla postępowań rozpoczętych w 2022 r.

Gmina Żyrzyn w 2023 r. występowała 4 razy do Starostwa Powiatowego w Puławach o wycinkę drzew rosnących na terenie naszej Gminy. Wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie.

W 2023 r. po raz trzeci realizowaliśmy na terenie Gminy program „Sterylizacja psów i kotów właścicielskich w ramach budżetu na 2023 rok”.

Kwota jaka była przeznaczona na ten program to **10 000 zł.** W ramach realizacji tego programu przeprowadzono **39** zabiegów.

Gospodarka odpadami

Systemem gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Gminy Żyrzyn objęte były nieruchomości zamieszkałe jak i nieruchomości niezamieszkałe, na których powstawały odpady komunalne. Odpady komunalne, zgodnie ze złożonymi deklaracjami odbierane były od właścicieli nieruchomości raz w miesiącu.

Na terenie Gminy prowadzana jest selektywna zbiórka następujących frakcji odpadów:

- 1) w pojemnikach – niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne,
- 2) w workach koloru niebieskiego – papier i tektura,
- 3) w workach koloru żółtego – opakowania z tworzyw sztucznych i metali oraz opakowania wielomateriałowe,
- 4) w workach koloru zielonego – szkło,
- 5) w workach koloru brązowego – odpady ulegające biodegradacji,
- 6) w workach koloru szarego – popiół (popiół odbierany był 3 razy w roku tj. w lutym, maju i w grudniu).

Na terenie Gminy funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) w miejscowości Borysów, z którego korzysta rokrocznie porównywalna liczba osób, czynny jest w każdą sobotę w godzinach od 7⁰⁰ do 15⁰⁰. Za odpady dostarczone do PSZOK właściciele nieruchomości z terenu Gminy nie dokonują żadnych dodatkowych opłat.

Do PSZOK właściciele nieruchomości mogli dostarczać następujące rodzaje odpadów: zużyte opony, meble i odpady wielkogabarytowe, odpady zbierane selektywnie (szkło, papier i tekturę, tworzywa sztuczne i metale), popiół paleniskowy, zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne, chemikalia i opakowania po środkach ochrony roślin, odpady pochodzące z remontów mieszkań prowadzonych samodzielnie, baterie, akumulatory, odpady zielone i inne odpady ulegające biodegradacji, przeterminowane leki.

Wszystkie gospodarstwa domowe posiadają pojemnik na zmieszane odpady komunalne, worki polietylenowe w kolorach żółtym, niebieskim, zielonym, brązowym, szarym/czarnym.

W 2023 roku odpady komunalne były odbierane i zagospodarowane przez Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Puławach ul. Dęblińska 96 i zostały przetransportowane do Zakładu Unieszkodliwienia Odpadów Komunalnych w Puławach oraz Kompostowni przy ul. Komunalnej. Tam odpady poddane zostały procesom sortowania, odzysku i unieszkodliwiania. Gmina Żyrzyn jest zainteresowana rozwojem instalacji Zakładu Usług Komunalnych w Puławach, gdyż sama nie przetwarza odpadów komunalnych.

Na dzień 31 grudnia 2023 r. liczba osób zameldowanych na terenie Gminy Żyrzyn wynosiła **6 345**, w tym 23 osoby zameldowane na pobyt czasowy. Zgodnie ze złożonymi deklaracjami systemem gospodarowania odpadami komunalnymi na dzień 31.12.2023 r. objętych było **5 299** osób.

Różnica pomiędzy liczbą osób zameldowanych, a objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi wynika m.in. z tego, że znaczna część uczniów i studentów kontynuuje naukę poza miejscem stałego zamieszkania.

Wśród osób czynnych zawodowo wielu mieszkańców wykonuje swoją pracę w odległych miastach lub innych krajach. Są również osoby zameldowane, które od wielu już lat nie mieszkają na terenie Gminy Żyrzyn.

W okresie od 1.01.2023 r. do 31.12.2023 r. z terenu Gminy Żyrzyn odebrano **1 965,84 Mg** odpadów, tj. wzrost o 13,83%. Na jednego mieszkańca odebrano **370,96 kg** (w 2022 r. 325,69 kg/mieszkańca).

Z nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych odebrano 983,96 Mg odpadów, z Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych odebrano 381,88 Mg.

Dodatkowo z PSZOK zagospodarowane zostało przez Gminę 600,00 Mg gruzu budowlanego. Gruz po skruszeniu został użyty do remontu dróg gruntowych.

Na bieżąco prowadzone są działania mające na celu weryfikację danych zawartych w deklaracjach i sprawdzanie ich ze stanem faktycznym oraz wzywianie właścicieli nowo wybudowanych i zamieszkałych nieruchomości do złożenia deklaracji na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych.

W 2023 r. ilość zebranych odpadów komunalnych przypadająca na 1 mieszkańca gminy wyniosła **101,89 kg** selektywnie zebranych odpadów komunalnych oraz **83,79 kg** niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych (bez odpadów przyjętych w PSZOK).

Ilość selektywnie zebranych odpadów komunalnych wzrosła w stosunku do odpadów zmieszanych, wynika to z ustawowego obowiązku segregowania odpadów oraz większej świadomości ekologicznej mieszkańców, na co wpłynęło m.in. dostarczanie właścicielom nieruchomości wraz z harmonogramem odbioru odpadów ulotek zawierających informacje o rodzaju odpadów, jakie powinny być gromadzone w poszczególnych workach. Zamieszczenie tej informacji na stronie internetowej Urzędu Gminy oraz na tablicach ogłoszeń w sołectwach ma również wpływ na poprawę selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.

L.p.	Rodzaj odebranych odpadów (kg/mieszkańca)	2023 r.	
		od mieszkańców	z PSZOK
1.	selektywne	101,89	72,06
2.	zmieszane	83,79	-
3.	gruz	-	113,22
SUMA		185,68	185,28

Głównym kosztem funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi jest koszt odbioru i zagospodarowania odpadów.

Wydatki poniesione w 2023 roku w ramach gospodarki odpadami komunalnymi to kwota – **1 887 174 zł**, w tym koszt odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych – **1 662 378 zł**, pozostałe koszty to koszty administracyjne, koszty korespondencji, etaty pracownicze, koszty inwestycyjne związane z modernizacją PSZOK (modernizacja: **71 461 zł**)

Wpływy z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi w **2023 roku wyniosły – 1 747 525 zł**. Różnica pomiędzy wydatkami, a wpływami w wysokości **139 621 zł** została pokryta z budżetu gminy.

W porównaniu do 2022 r. wzrosły znacznie koszty funkcjonowania systemu spowodowane większą ilością odpadów odebranych w 2023 roku z terenu Gminy i większym kosztem usługi świadczonej przez ZUK w Puławach.

Przychody pozostały na poziomie roku 2022, gdyż nie była zmieniona opłata za odpady zbierane w sposób selektywny, która wynosi 28 zł/ miesięcznie od osoby.

2023 r.		
Koszty	Przychody	Deficyt
1 887 147 zł	1 747 525 zł	139 621 zł

2022 r.		
Koszty	Przychody	Nadwyżka
1 365 855,13 zł	1 720 215,42 zł.	354 360,29 zł.

W celu wyegzekwowania zaległości z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w 2023 roku zostało wysłanych 160 upomnień na kwotę – **125 755 zł**, z tego wystawiono 52 tytuły wykonawcze do egzekucji przez Urząd Skarbowy na kwotę – **61 292 zł**. W 2023 r. wyegzekwowano zaległości na kwotę – **70 142 zł**. (w 2022 wyegzekwowano **kwotę 13 110,89 zł**).

W roku 2023 wpłynęły dwa podania o umorzenie zaległości, zostały rozpatrzone negatywnie z uwagi na braki formalne w złożonych dokumentach.

Priorytetem dla Gminy Żyrzyn na kolejne lata jest ograniczenie ilości wytwarzanych odpadów poprzez uświadamianie mieszkańców (dalszą ich edukację) w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi, poprawa selektywnego zbierania odpadów komunalnych oraz sortowania odpadów komunalnych w celu osiągnięcia określonych przepisami poziomów odzysku i recyklingu odpadów oraz zmniejszenie masy odpadów ulegających biodegradacji kierowanych do składowania.

19 i 20.12. 2023 r. w PSZOK zorganizowana została nieodpłatna zbiórka folii rolniczych. Firma KORNEX odebrała 65 m³ folii.

4.5 Ład przestrzenny

Realizacja zadań w zakresie gospodarki przestrzennej prowadzona jest na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Podstawowym dokumentem planistycznym określającym politykę przestrzenną Gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Żyrzyn, które zostało przyjęte przez Radę Gminy Żyrzyn w dniu 21 sierpnia 2013 r. uchwałą Nr XXII/138/2013.

W latach 2016-2017 została dokonana zmiana studium na wybranych obszarach, przyjęta uchwałą Nr XXVI/182/2018 Rady Gminy Żyrzyn z dnia 23 lutego 2018 r., spowodowana zgłoszeniem w latach 2013-2015 przez mieszkańców Gminy potrzeb wykraczających poza ustalenia obowiązującego wówczas studium.

Studium jest dokumentem planistycznym o charakterze ogólnym, obejmującym obszar całej Gminy. Istotą Studium jest określenie polityki przestrzennej gminy i lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego, w oparciu o diagnozę uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego.

Ustalenia zawarte w tym dokumencie są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych, w których to następuje uszczegółowienie zasad zagospodarowania terenów.

Podstawowym środkiem realizacji polityki przestrzennej Gminy Żyrzyn jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

Jak pokazuje praktyka, często jest to jedyny skuteczny sposób zarządzania przestrzenią, zapewniający zrównoważenie interesu ogółu z interesami jednostek.

Zgodnie ze stanem na dzień 31 grudnia 2023 r. obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego objęto 12 800 ha, co stanowi 100 % powierzchni gminy.

W roku 2023 r. zostały uchwalone dwa kolejne plany tj. miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego gminy Żyrzyn dla określonych terenów.

W granicach administracyjnych Gminy Żyrzyn na koniec 2023 roku obowiązywało osiem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, sporządzonych na podstawie obowiązującej ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym:

- 1) ogólny miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Żyrzyn zatwierdzony Uchwałą Nr XIII/69/2003 Rady Gminy Żyrzyn z dnia 29 grudnia 2003 r. (Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego Nr 39 poz. 861 z dnia 10 marca 2004 r.),
- 2) miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w Gminie Żyrzyn dla określonych terenów - I etap zatwierdzony uchwałą Nr XI/75/2016 Rady Gminy Żyrzyn z dnia 16 marca 2016 r., (ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego z 2016 r. poz. 1618 z dnia 20 kwietnia 2016 r.),
- 3) miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla określonych terenów położonych w miejscowości Żyrzyn zatwierdzony uchwałą Nr XI/74/2016 Rady Gminy Żyrzyn z dnia 16 marca 2016 r., (ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego z 2016 r. poz. 1617 z dnia 20 kwietnia 2016 r.),
- 4) miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Żyrzyn dla określonych terenów - I etap zatwierdzony uchwałą Nr XXIII/165/2017 Rady Gminy Żyrzyn z dnia 6 listopada 2017 r., (ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego z 2018 r. poz. 2013 z dnia 12 stycznia 2018 r.),
- 5) miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Żyrzyn dla określonych terenów - I etap zatwierdzony uchwałą Nr X/80/2020 Rady Gminy Żyrzyn z dnia 27 stycznia 2020 r., (ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego z 2020 r. poz. 2728 z dnia 12 maja 2020 r.).

- 6) miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Żyrzyn dla określonych terenów - II etap zatwierdzony uchwałą Nr XXIII/209/2022 Rady Gminy Żyrzyn z dnia 16 maja 2022 r., (ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego z 2022 r. poz. 3330 z dnia 29 czerwca 2022 r.).
- 7) miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Żyrzyn dla określonych terenów zatwierdzony uchwałą Nr XXXIV/282/2023 Rady Gminy Żyrzyn z dnia 24 kwietnia 2023 r., (ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego z 2023 r. poz. 4015 z dnia 15 czerwca 2023 r.).
- 8) miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Żyrzyn dla określonych terenów zatwierdzony uchwałą Nr XXXIX/298/2023 Rady Gminy Żyrzyn z dnia 23 października 2023 r., (ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego z 2023 r. poz. 6448 z dnia 15 listopada 2023 r.).

Posiadanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego pozwala na prowadzenie przez Gminę Żyrzyn właściwej polityki przestrzennej.

Efektywne prowadzenie tej polityki ma istotny wpływ nie tylko na atrakcyjność wizualną czy funkcjonalną przestrzeni lokalnej, pośrednio może również decydować o atrakcyjności gminy jako ośrodka gospodarczego, edukacyjnego, kulturalnego, turystycznego itp.

Realizując obowiązek tworzenia warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych mieszkańców gminy, tworzenia komfortowych i bezpiecznych warunków mieszkaniowych, jak również w związku z zainteresowaniem inwestorów pozyskaniem terenów przemysłowych i inwestycyjnych, nieustannie analizowana jest możliwość szybkiego wprowadzania zmian w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

W 2023 roku zaobserwować można było rosnące zainteresowanie nieruchomościami gruntowymi położonymi na terenie Gminy Żyrzyn, co wyraża się między innymi we wzroście liczby składanych wniosków o wydanie wypisu i wrysów z MPZP oraz dokonanych zmianach własnościowych.

Zainteresowanie inwestorów pozyskaniem nowych terenów pod inwestycje oraz osób prywatnych poszukujących terenów pod zabudowę jednorodzinną wiąże się również z dużą ilością wniosków kierowanych do Wójta o zmiany w SUiKZP i MPZP.

W 2023 r. wnioski te zostały poddane gruntownej analizie, czego rezultatem było podjęcie przez Wójta Gminy decyzji o przygotowaniu kolejnej uchwały intencyjnej w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Przygotowana uchwała została przyjęta przez Radę Gminy Żyrzyn w dniu 29 maja 2023 r. (uchwała Nr XXXV/284/2023).

Przez całą drugą połowę 2023 roku trwały prace planistyczne nad projektem nowego planu. Przewidywany termin jego uchwalenia to kwiecień 2024 r.

W okresie od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r. Wójt Gminy nie wydał żadnej decyzji z zakresu planowania i zagospodarowania przestrzennego w sprawie naliczenia opłaty planistycznej.

W roku 2023 w Polsce została przeprowadzona największa reforma planowania przestrzennego od dwóch dekad. W dniu 24 sierpnia 2023 r. w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej została opublikowana **ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw.**

Po wejściu w życie nowelizacji, każda gmina w terminie do 31 grudnia 2025 r. będzie zobowiązana uchwalić plan ogólny dla obszaru całej gminy, który zastąpi dotychczas uchwalane studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Plan ogólny będzie aktem prawa miejscowego, co oznacza, że na jego podstawie będzie można uchwalać miejscowe plany.

Plan ogólny ma być prostszym dokumentem niż studium, w którym zostaną określone strefy planistyczne i gminne standardy urbanistyczne. W planie ogólnym gmina będzie mogła dodatkowo określić obszary uzupełnienia zabudowy jednorodzinnej oraz obszary zabudowy przemysłowej.

Z momentem uchwalenia przez Radę Gminy planu ogólnego wygaśnie studium, a plany miejscowe będą musiały być zgodne z planem ogólnym. Nie ma obowiązku dostosowywania istniejących planów miejscowych do planu ogólnego, ale w przypadku zmian takich planów lub też uchwalania nowych, należy zapewnić ich zgodność z planem ogólnym, który jest zupełnie nowym aktem planowania przestrzennego.

Wobec wymienionych powyżej ustawowych obowiązków nałożonych niniejszą nowelizacją na wszystkie gminy w Polsce, bez wątpienia w perspektywie najbliższych dwóch lat Gmina Żyrzyn podejmie działania zmierzające do sporządzenia i uchwalenia ogólnego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

4. 6 Infrastruktura drogowa i komunikacja

Gmina Żyrzyn posiada do utrzymania 62,734 km dróg o kategorii drogi gminnej, z tego:

- 1) dróg o nawierzchni twardej ulepszonych bitumicznie – 40,040 km,
- 2) dróg o nawierzchni twardej ulepszonej kostką – 1,678 km,
- 3) dróg o nawierzchni twardej ulepszonych tłuczniem – 4,539 km,
- 4) dróg gruntowych wzmocnionych żwirem i żuzłem – 6,342 km,
- 5) dróg gruntowych naturalnych (z gruntu rodzimego) – 10,135 km.

Na mocy uchwały Nr XXXII/266/2023 z dnia 27 lutego 2023 r. w sprawie zaliczenia drogi wewnętrznej do kategorii drogi gminnej, zwiększono ilość dróg gminnych na terenie Gminy Żyrzyn o odcinek drogi wewnętrznej o nawierzchni asfaltowej (działka ewidencyjna nr 770 obręb Borysów) o długości 0,628 km od skrzyżowania drogi gminnej nr 107465L z drogą powiatową nr 2501L.

W 2023 r. na terenie Gminy wykonane zostały i oddane do użytkowania nowe odcinki dróg asfaltowych o łącznej długości **1,449 km i wartości – 988 671,74 zł.**

W 2024 r. Gmina planuje wykonanie kolejnych odcinków dróg asfaltowych z wykorzystaniem dofinansowania zewnętrznego:

- 1) przebudowa ciągu dróg w miejscowości Żyrzynie na odcinku o łącznej długości 1421,3 mb. za kwotę – **1 587 715,28 zł**, (Gmina uzyskała dofinansowanie z RFRD w kwocie – **952 629,16 zł**),
- 2) przebudowa ciągu dróg w miejscowości Żerdź na odcinku o łącznej długości 1525,4 mb. za kwotę – **1 106 346,52 zł**, (Gmina uzyskała dofinansowanie z RFRD w kwocie – **663 807,91 zł**),
- 3) remont drogi gminnej nr 107464L w Skrudkach na odcinku 470 mb. za kwotę – **225 481,19 zł** (dofinansowanie z RFRD – **86 403,96 zł**),
- 4) remont drogi gminnej w Zagrodach na odcinku 930 mb. za kwotę – **678 362,16 zł** (dofinansowanie z RFRD – **291 558 zł**).

Potrzeby komunikacyjne na terenie Gminy realizuje dwóch przewoźników: Miejski Zakład Komunikacji w Puławach i Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Rykach. Stosowne porozumienia w tej sprawie Wójt Gminy Żyrzyn podpisał z Prezydentem Miasta Puławy i Burmistrzem Miasta Ryki.

MZK Puławy w 2023 r. realizowało połączenia z Puław z następującymi miejscowościami Gminy Żyrzyn: Osiny, Bałtów, Borysów, Żyrzyn, Zagrody, Kotliny i Wola Osińska. Autobusy MZK wykonały w 2023 roku **103 934 wozokilometrów**.

PKS Ryki w 2023 r. realizował połączenia Ryki – Żyrzyn - Puławy, oraz obsługiwał wszystkie sołectwa z terenu Gminy Żyrzyn.

Autobusy PKS wykonały w 2023 roku **142 549,5 wozokilometrów** na 17 liniach i kursowały tylko w dni robocze realizując jednocześnie dowóz dzieci do szkół i przedszkoli na terenie Gminy na podstawie wykupionych przez Gminę biletów miesięcznych.

Dotacja jaką przekazaliśmy z tytułu dopłat do komunikacji i transportu zbiorowego w 2023 r. to kwota – **669 553,58 zł**, w tym dla Gminy Miasto Puławy (MZK) – **521 257,00 zł**, oraz dla Gminy Ryki (PKS) – **148 296,58 zł**. Zakupione zostały także bilety miesięczne dla uczniów za kwotę – **146 658,00 zł**.

4.7 Oświata i wychowanie

W 2023 r. na terenie Gminy funkcjonowały trzy szkoły podstawowe: w Osinach, Skrudkach (przy których działały oddziały przedszkolne dla 6- latków) oraz w Żyrzynie.

Funkcjonowało również Gminne Przedszkole w Żyrzynie wraz z 2 oddziałami zamiejscowymi w Skrudkach i Osinach oraz Gminny Żłobek w Żyrzynie.

Nazwa placówki oświatowej	Liczba uczniów stan na 30.09.2023 r.	Liczba uczniów stan na 30.09.2022 r.
Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Żyrzynie	269	309
Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Skrudkach (+ oddział przedszkolny)	104	120
Szkoła Podstawowa im. ks. Jana Twardowskiego w Osinach (+ oddział przedszkolny)	64	72
Gminne Przedszkole im. Misia Uszatka w Żyrzynie (+ oddziały zamiejscowe)	177	204
Gminny Żłobek „Małe Misie” w Żyrzynie	20	20

**Stan zatrudnienia nauczycieli w poszczególnych placówkach oświatowych
(stan na 30 września 2023 r.):**

Nazwa placówki oświatowej	Zatrudnieni ogółem liczba osób	Liczba etatów	Nauczyciele początkujący osoby/etaty	Nauczyciele mianowani osoby/etaty	Nauczyciele dyplomowani osoby/etaty
Szkoła Podstawowa w Żyrzynie	32	30,21	2 1,11	3 3,0	27 26,10
Szkoła Podstawowa w Skrudkach	26	16,94	8 4,16	4 1,72	14 11,06
Szkoła Podstawowa w Osinach	20	12,61	6 2,94	0 0,0	14 9,67
Przedszkole Gminne w Żyrzynie	20	16,55	6 4,41	6 6,0	8 6,14

**Stan zatrudnienia pracowników administracyjnych i personelu pomocniczego
w poszczególnych placówkach oświatowych:**

Nazwa placówki oświatowej	Zatrudnienie ogółem osoby/etaty	Pracownicy administracyjni osoby/etaty	Personel pomocniczy osoby/etaty	Pracownicy kuchni (intendentka, kucharki) osoby/etaty
Szkoła Podstawowa w Żyrzynie	13	2	7	4
Szkoła Podstawowa w Skrudkach	5	1	4	0
Szkoła Podstawowa w Osinach	3	1	2	0
Przedszkole Gminne w Żyrzynie	12	1	7	4
Gminny Żłobek „Małe Misie” w Żyrzynie	11,75	0,75	7,0	4,0
Gminny Żłobek „Małe Misie” w Żyrzynie	4	1	3	0
Gminny Żłobek „Małe Misie” w Żyrzynie	3,25	0,25	3,0	0

Średnio do jednej klasy w poszczególnych szkołach w 2023 r. uczęszczało:

- Szkoła Podstawowa w Żyrzynie – **18 uczniów**,
- Szkoła Podstawowa w Skrudkach – **12 uczniów**,
- Szkoła Podstawowa w Osinach – **8 uczniów**.

W Przedszkolu w Żyrzynie do jednego oddziału uczęszczało średnio – **20 dzieci**.

Średnio na jednego zatrudnionego nauczyciela w poszczególnych szkołach w 2023 r. przypadało:

- w Szkole Podstawowej w Żyrzynie – **8 uczniów**,
- w Szkole Podstawowej w Skrudkach – **4 uczniów**,
- w Szkole Podstawowej w Osinach – **3 uczniów**.

Na jednego nauczyciela w Przedszkolu przypadało **9 dzieci**.

We wszystkich szkołach na terenie Gminy w 2023 r. odbywała się nauka języka angielskiego i niemieckiego. W Przedszkolu Gminnym w Żyrzynie odbywały się zajęcia z języka angielskiego.

W 2023 r. uczniowie uczęszczający do szkół podstawowych otrzymali stypendia za wybitne osiągnięcia w nauce i sporcie. Ogółem we wszystkich szkołach przyznano stypendia **111 uczniom** na kwotę – **13 860 zł**.

Egzamin ósmoklasisty

W czerwcu 2023 roku został przeprowadzony po raz kolejny egzamin ósmoklasisty. Do egzaminu przystąpiło w naszej Gminie w sumie **98 uczniów** w tym 11 uczniów ze Szkoły Podstawowej w Osinach, 17 uczniów ze Szkoły Podstawowej w Skrudkach oraz 70 uczniów ze Szkoły Podstawowej w Żyrzynie. Sześciu uczniów z S.P. Żyrzyn (w tym jeden z Ukrainy) i jeden uczeń z S. P. Skrudki miało arkusze w wersji dostosowanej do swoich potrzeb. Jeden uczeń ze Szkoły Podstawowej w Skrudkach był zwolniony z egzaminu. Pozostali uczniowie rozwiązywali zadania w arkuszach w wersji standardowej.

Zadania we wszystkich arkuszach sprawdzały, w jakim stopniu ósmoklasiści opanowali wymagania ogólne i szczegółowe – z zakresu trzech przedmiotów egzaminacyjnych (język polski, matematyka, język obcy) – określone w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla II etapu edukacyjnego. Większość ósmoklasistów z naszej Gminy przy wyborze języka obcego postanowiło wybrać język angielski, tylko dwóch uczniów ze Szkoły Podstawowej w Skrudkach zdawało język niemiecki.

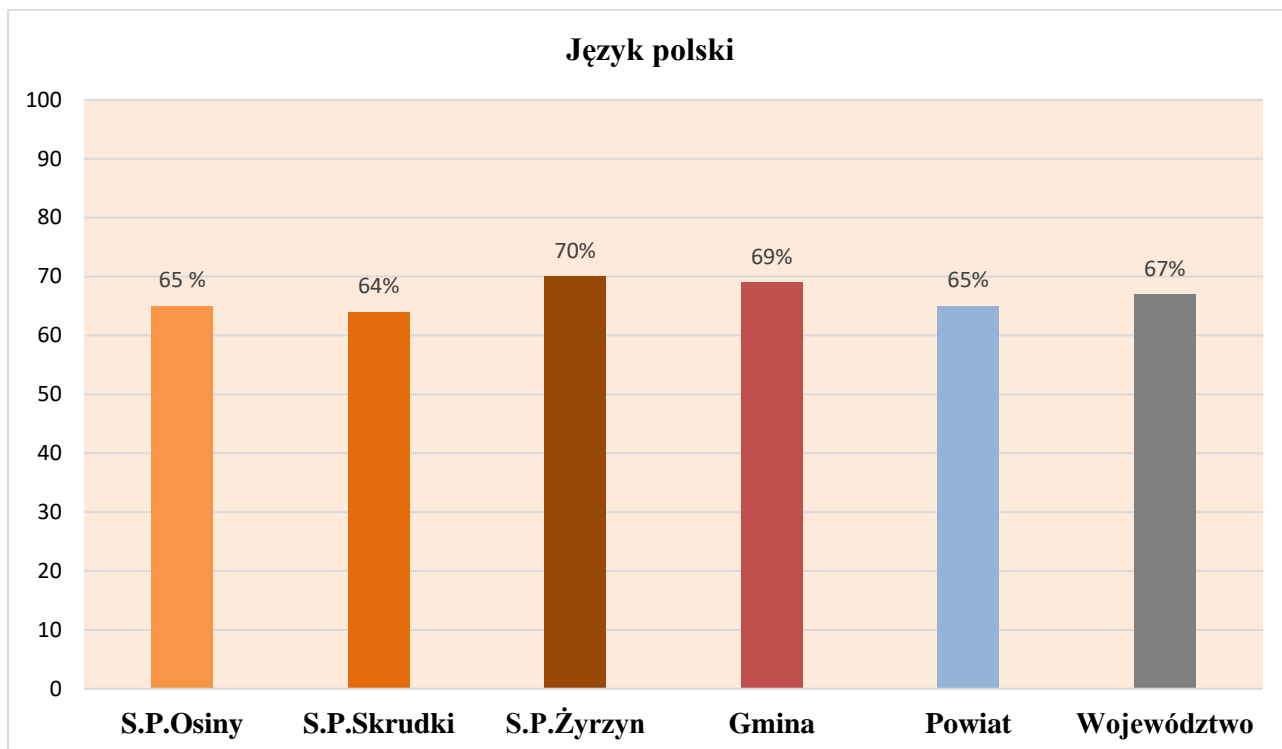
Szczegółowe zestawienie egzaminu i porównanie z wynikami w powiecie i województwie przedstawia tabela poniżej.

Tabela Nr 16. Wyniki ze sprawdzianu klas VIII szkół podstawowych w roku szkolnym 2022/2023.

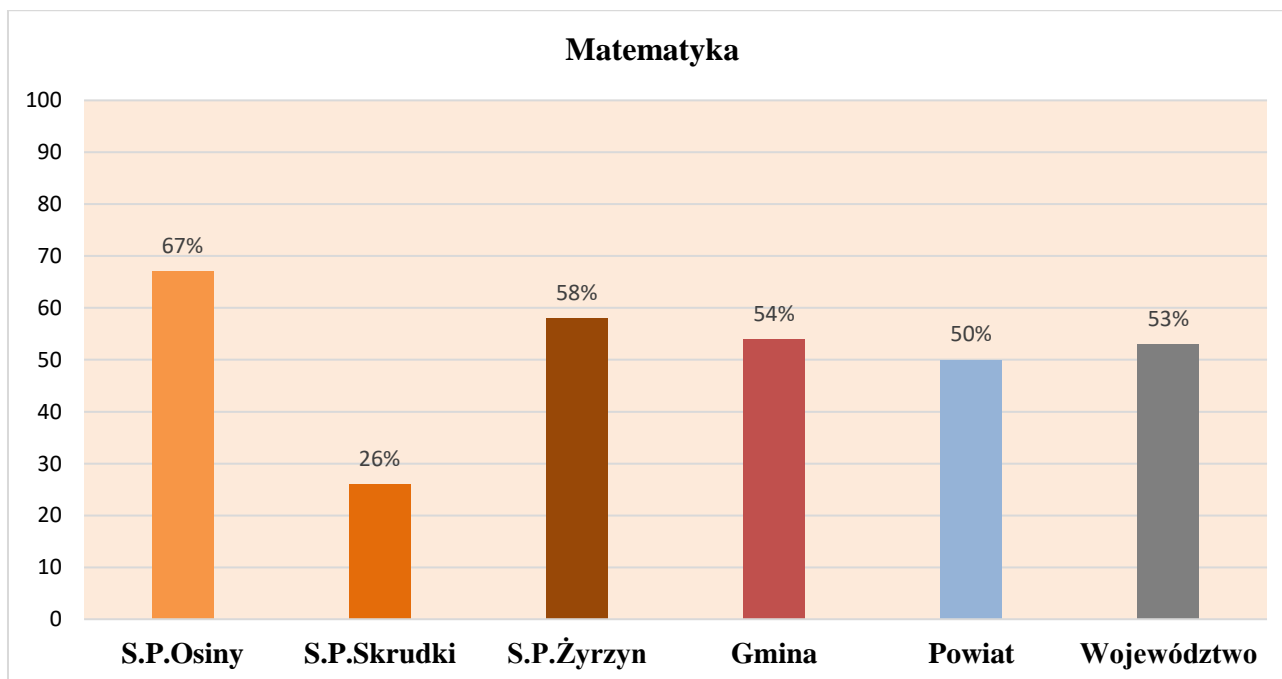
Nazwa wynik	Średni	Język polski	Matematyka	Język angielski	Język niemiecki
Szkoła Podstawowa im. Ks. J. Twardowskiego w Osinach		65%	67%	67%	brak zdających
Szkoła Podstawowa im. H. Sienkiewicza w Skrudkach		64%	26%	36%	40%
Szkoła Podstawowa im. A. Mickiewicza w Żyrzynie		70%	58%	59%	brak zdających
Klasa A		76%	61%	66%	brak
Klasa B		66%	59%	59%	brak
Klasa C		69%	54%	52%	brak
Gmina		69%	54%	57%	40%
Powiat		65%	50%	63%	60%
Województwo		67%	53%	64%	62%

Wykresy poniżej obrazują procentowe wyniki poszczególnych przedmiotów w porównaniu z wynikami w powiecie i województwie.

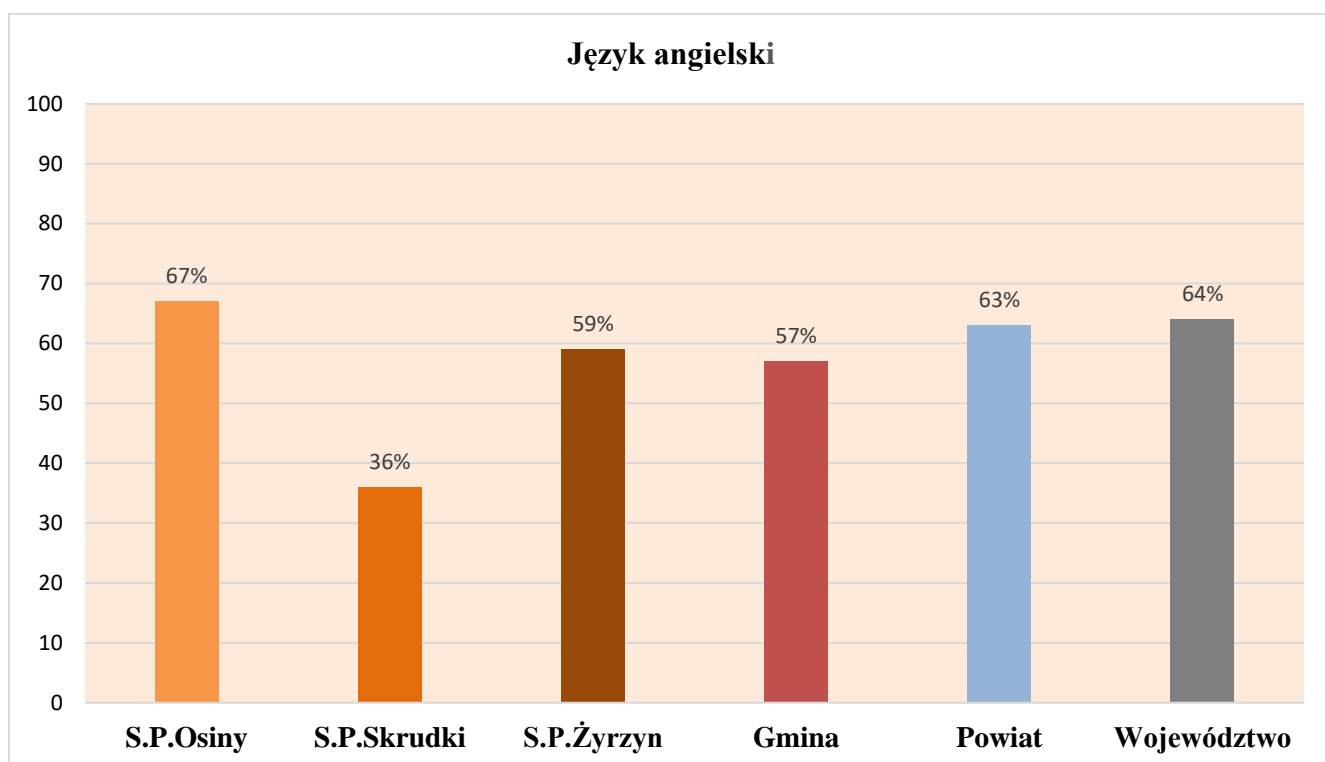
Wykres Nr 1 – wyniki procentowe z języka polskiego

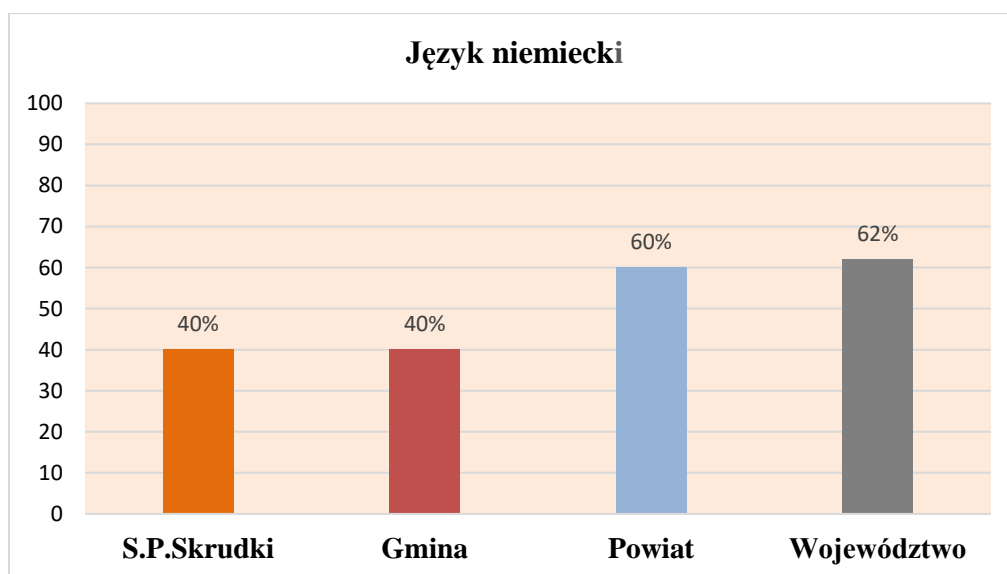
Wykres Nr 2 – wyniki procentowe z matematyki

Wykres Nr 3 – wyniki procentowe z języka angielskiego

Wykres Nr 4 – wyniki procentowe z języka niemieckiego

W 2023 r. na terenie Gminy zorganizowane było dowożenie dla uczniów ze Szkoły Podstawowej w Żyrzynie, Szkoły Podstawowej w Osinach, Szkoły Podstawowej w Skrudkach i Przedszkola w Żyrzynie. Wydatki ogółem poniesione na dowożenie uczniów do szkół wyniosły – **407 537,13 zł**, w tym koszty zakupu biletów miesięcznych – **146 158 zł**.

**Projekty realizowane przez placówki oświatowe (SAPO) w 2023 r.
z udziałem środków zewnętrznych :**

Lp.	Nazwa zadania	Wydatki ogółem w 2023 r. w zł	Otrzymane środki zewnętrzne w 2023 r. w zł
1.	„Placówki Wsparcia Dziennego dla dzieci i młodzieży gmin wiejskich obszaru funkcjonalnego Miasta Puławy”	184 408,14	0,00
2.	„Nasze maluszki”	0,00	68 762,02
3.	„Rozwój zintegrowanych usług społecznych w gminach wiejskich powiatu puławskiego – Gmina Żyrzyn”	201 954,63	0,00
6.	„Erasmus”	51 482,47	0,00

4. 8 Kultura, sport i rekreacja

W gminie w 2023 r. funkcjonowała jedna Biblioteka Gminna z filią w Osinach.

Księgozbiór na dzień 1 stycznia 2023 r. wynosił 21 233 woluminów, zaś na koniec roku – 21 427 woluminów.

Na początku 2023 r. biblioteka zarejestrowała 489 czytelniczek i czytelników, a na koniec roku liczba ta wynosiła 486 osób.

Biblioteka zatrudniała łącznie 5 osób, z tego w Bibliotece w Żyrzynie: 2 osoby w ramach pełnego etatu (dyrektor biblioteki, młodszy bibliotekarz), starszy bibliotekarz w ramach ½ etatu oraz główna księgowa w ramach ¼ etatu. W Osinach zatrudniona była jedna bibliotekarka w ramach ¼ etatu.

W bibliotekach użytkowanych jest 8 komputerów, w tym 5 przeznaczonych dla czytelników.

W 2023 r. Biblioteka Gminna zorganizowała następujące wydarzenia:

- Piknik Rodzinny z okazji Dnia Dziecka
- Warsztaty dla dzieci „Cudze chwalicie, swego nie znacie” (w ramach współpracy z Lubelskim Centrum Inicjatyw Tanecznych)
- Narodowe Czytanie.

W ramach działającej świetlicy (4 godziny tygodniowo) odbywały się zajęcia pozwalające aktywnie i twórczo spędzić wolny czas, m.in. ferie zimowe dla dzieci (zajęcia plastyczne, kulinarne, seans bajkowy, spotkanie przy herbacie z okazji Dnia Babci i Dziadka, bal karnawałowy), wielkanocne warsztaty, wakacyjne warsztaty dla dzieci pod hasłem „Ahoj morska przygodo!”, bal andrzejkowy, warsztaty świąteczne.

W 2023 r. na prowadzenie Biblioteki i upowszechnianie czytelnictwa Gmina wydała kwotę – **282 000 zł.**

W 2023 r. na wspomaganie funkcjonowania najprężniej działających kół gospodyń wiejskich w zakresie działalności artystycznej, a także dla utrzymania trwałości realizowanych projektów zostały zawarte 3 umowy na prowadzenie konkretnych działań artystycznych. Zajęcia takie były prowadzone w świetlicy w Zagrodach w zakresie plastyki i muzyki i w świetlicy w Żyrzynie – prowadzenie chóru.

Dbłość o właściwe utrzymanie w dobrym stanie budynków wykorzystywanych na spotkania środowiskowe w poszczególnych sołectwach spoczywa na radach sołeckich lub użytkujących te obiekty kołach gospodyń wiejskich, albo stowarzyszeniach.

Wydatki ponoszone w 2023 r. na utrzymanie świetlic to kwota – **116 858,62 zł**, w tym z programu przeciwdziałania alkoholizmowi – **25 290,96 zł** (umowy zlecenia na prowadzenie zajęć świetlicowych).

Pozostała kwota w wysokości – **91 567,66 zł** wydatkowana została w sposób następujący:

- wydatki majątkowe przeznaczone na modernizację świetlicy w Kotlinach, Parafiance i Zagrodach oraz modernizację placu zabaw i boiska w Strzyżowicach – **78 049,92 zł** (w tym fundusz sołecki – **73 875,84 zł**),
- wydatki poniesione na zakup wyposażenia do świetlicy w Jaworowie, Żerdzi i Zagrodach w kwocie – **13 517,74 zł**, w tym z funduszu sołeckiego – **10 305,02 zł**

W ramach kontynuacji projektu: „Placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży gmin miejskiego obszaru funkcjonalnego Miasta Puławy” prowadzone były do 30 listopada 2023 r. na terenie Gminy Żyrzyn dwie świetlice środowiskowe dla dzieci: w Zagrodach oraz Żyrzynie (świetlica integracyjna). Zajęcia w świetlicach odbywały się 5 dni w tygodniu.

Zajęcia opiekuńcze obejmowały: opiekę i wychowanie, pomoc w nauce (rozwijającą umiejętność uczenia się), organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań.

Program zajęć realizowanych w ramach utworzonej placówki zakładał objęcie każdego z uczestników zajęciami rozwijającymi przynajmniej w zakresie dwóch z kompetencji kluczowych wskazanych w regulaminie konkursu, w tym obowiązkowo zajęcia w zakresie kompetencji matematycznych i podstawowych kompetencji naukowo – technicznych. W ramach zajęć specjalistycznych prowadzone były zajęcia z psychologiem, zajęcia socjoterapeutyczne (muzyczne, taneczne, językowe). Uzupełnieniem zajęć były działania integracyjne i aktywizujące społecznie dzieci i młodzież poprzez organizację świąt i spotkań rodzinnych oraz wyjazdowe warsztaty tematyczne w okresie ferii i wakacji, a także spotkania z ciekawymi ludźmi.

W Żerdzi prowadzony był kolejny rok Dzienny Dom Pomocy (DDP) dla osób starszych. Dzienny Dom Pomocy jest ośrodkiem wsparcia dla osób niesamodzielnych, zapewniającym całodzienne usługi opiekuńcze, aktywizację w sferze fizycznej, intelektualnej oraz społecznej, a także zaspokojenie potrzeb życiowych.

W 2023 roku z usług DDP skorzystały 23 osoby starsze. Liczba osób przebywających w placówce stacjonarnie wyniosła 19, natomiast pomocą w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania zostały objęte 4 osoby.

Placówka zapewniała 8-godzinną ofertę usług w dni robocze od poniedziałku do piątku. Kryteria, które musiał spełniać uczestnik DDP to: wiek powyżej 60 lat (kobieta) i 65 lat (mężczyzna), zamieszkiwanie na terenie Gminy Żyrzyn, niesamodzielność ze względu na wiek, stan zdrowia, niepełnosprawność.

Od 2019 r. przy Szkole Podstawowej w Żyrzynie funkcjonuje hala sportowa. Hala ta jest ogólnodostępna dla zorganizowanych grup mieszkańców Gminy Żyrzyn. Korzystają z niej uczniowie wszystkich szkół podstawowych, przedszkola, kluby sportowe oraz grupy sportowe nieformalne.

Hala wyposażona jest w dużą salę sportową, siłownię, małą salę fitness, szatnie, łazienki z prysznicami oraz magazyn.

Na terenie Gminy w 2023 r. funkcjonowały 3 boiska sportowe do piłki nożnej w: Żyrzynie, Woli Osińskiej i w Skrudkach, a także podwójne boisko do piłki siatkowej plażowej w Żyrzynie.

W Żyrzynie działał również kompleks boisk Orlik, gdzie zajęcia z dziećmi i młodzieżą prowadziło 2 instruktorów.

Istnieją również małe boiska w Kotlinach, Osinach, Kośminie, Strzyżowicach i w Żerdzi.

Na terenie Gminy najdłużej działającym klubem sportowym jest GLKS „ŻYRZYNIAK”.

W 2023 r. zawodnicy tego klubu rozegrali ogółem 67 meczów, uczestnicząc w turniejach mistrzowskich i towarzyskich.

Seniorzy Klasy „A” rozegrali 38 meczów, do których zgłoszonych było 24 zawodników. Zawodnicy z roczników 2007-2009 rundę wiosenną rozegrali jako Junior Młodszy, a od rundy jesiennej część zawodników przeszła do drużyny seniorów. Łącznie 14 zawodników z tej grupy uczestniczyło w 9 meczach.

Zawodnicy z rocznika 2011-2012 rundę wiosenną rozegrali jako Orlik Starszy, a rundę jesienną jako Młodzik Młodszy, Drużyna ta rozegrała 20 meczów ligowych oraz 4 mecze sparingowe. Zgłoszonych zawodników w tej kategorii wiekowej było 20.

Zawodnicy z rocznika 2013 wiosną rozegrali mecze jako Orlik Młodszy, a jesienią jako Orlik Starszy. Wszystkie zawody odbywały się w systemie turniejowym.

Zawodnicy rocznika 2014 występowali w kategorii Orlik Młodszy, gdzie zawody odbywały się w systemie turniejowym.

Przez cały 2023 r. prowadzone były zajęcia treningowe dla dzieci z roczników 2015-2016. Zajęcia te cieszyły się dużym zainteresowaniem – w treningach uczęszczało 18 zawodników i od rundy wiosennej sezonu 2024 drużyna zostanie zgłoszona do rozgrywek prowadzonych przez Lubelski Związek Piłki Nożnej.

Treningi wszystkich grup odbywały się dwa razy z tygodniu i trwały do 20.12.2023 r. W okresie od 20.01.2023 r. do 18.03.2023 r. treningi sekcji piłki nożnej w kategorii senior odbywały się trzy razy w tygodniu.

Wyniki poszczególnych grup były następujące:

- Seniorzy klasy A sezon 2022/2023 – 5 miejsce z dorobkiem 42 punktów, a w rundzie jesiennej sezonu 2023/2024 – 4 miejsce z dorobkiem 25 punktów, drużyna seniorów brała również udział w rozgrywkach Pucharu Polski wygrywając z drużyną Czarni Pliszczyn 6:1, a w drugiej rundzie przegrywając z drużyną Trawenna Trawniki 2:3 i odpadła z dalszych rozgrywek.

- Junior Młodszy w sezonie 2022/2023 – 5 miejsce z dorobkiem 24 punktów.

- Młodzik Młodszy sezon 2022/2023 skończyła na 10 miejscu z dorobkiem 8 punktów, a rundę jesienną sezonu 2023/2024 rozegrała w kategorii Młodzik Starszy zajmując 5 miejsce z dorobkiem 12 punktów.

- Orlik Starszy i Orlik Młodszy swoje mecze rozegrały w systemie turniejowym – po 8 turniejów (zgodnie z regulaminem rozgrywek Lubelskiego Związku Piłki Nożnej nie prowadzi się klasyfikacji w tych kategoriach wiekowych).

- Drużyna naborowa rocznik 2015-2017 rozegrała 4 mecze towarzyskie i wzięła udział w 3 turniejach piłkarskich.

W dniu 24.06.2023 r. odbył się cykliczny turniej o Puchar Wójta Gminy Żyrzyn, w którym wzięło udział 120 zawodników z 10 drużyn.

19.08.2023 r. odbył się turniej o puchar Prezesa GLKS ŻYRZYNIAK – wzięło w nim udział 132 zawodników z 11 drużyn.

Zajęcia piłki siatkowej odbywały się dwa razy w tygodniu. Uczęszczało na nie 15 zawodników z rocznika 2009-2012.

W 2023 r. organizowany był turniej plażowej piłki siatkowej, w którym uczestniczyło 16 zawodników z 8 drużyn.

Klub zatrudniał ogółem 8 trenerów, w tym: 1 do piłki siatkowej i 7 do piłki nożnej. Trenujący zawodnicy korzystali z boiska trawiastego, kompleksu boisk Orlik oraz hali sportowej przy Szkole Podstawowej w Żyrzynie.

Stowarzyszenie GLKS „ŻYRZYNIAK” zabezpiecza w sposób prawidłowy rozwój fizyczny dzieci i młodzieży z terenu Gminy Żyrzyn, a także angażuje do współpracy działaczy społecznych, pracowników Urzędu Gminy Żyrzyn, dyrektorów i nauczycieli szkół oraz Radnych Rady Gminy Żyrzyn.

Uczniowski Klub Sportowy „Żyrzyn Taekwondo Team” działa na terenie Gminy od roku 2020. W 2023 r. Klub ten prowadził zajęcia w 4 grupach wiekowych.

Grupa 0 – przedszkolna – 32 osoby,

Grupa I – „Młodzik” – uczniowie z klas I-III – 12 osób,

Grupa II – „Kadet” + „Junior” – uczniowie z klas IV-VIII – 17 osób,

Grupa III – Seniorzy – 9 osób.

Zajęcia prowadzone były w Szkole Podstawowej w Żyrzynie.

Zawodnicy tego klubu odnotowali w ubiegłym roku wiele cennych wyników.

Osiągnięcia zawodników w 2023 r., to:

- wygrane 2 walki przez zawodnika w kategorii wiekowej do 63 kg w trakcie III Igrzysk Europejskich,
- 2 złote, 2 srebrne i 2 brązowe medale w walce sportowej w kategorii Kadetów/Junior Młodszy oraz 1 złoty medal w walce sportowej w kategorii Junior na Mistrzostwach Gór Świętokrzyskich BABA JAGA CUP 2023,
- 1 złoty medal (kategoria Młodzik do 44 kg), 3 brązowe medale (kategoria Młodzik do 36 kg, kategoria Kadet do 41 kg i kategoria Junior do 55 kg) oraz 2 brązowe medale (kategoria Kadet do 33 kg i Młodzik do 52 kg) w walce sportowej podczas Otwartych Mistrzostw Warszawy w Taekwondo Olimpijskim WARSAW CUP 2023,
- 1 złoty oraz 2 srebrne medale w kategorii Młodzik (do 36 kg i 40 kg) oraz 2 brązowe medale w dwuboju technicznym w kategorii Młodzik (do 36 kg i 40 kg) w Międzywojewódzkich Mistrzostwach Młodzików Strefy C w Taekwondo Olimpijskim,
- 2 złote medale w kategorii Młodzik w Mistrzostwach Polski Młodzików w Taekwondo Olimpijskim w Tarnowie Podgórnym.

Klub zorganizował w 2023 r. dwa obozy sportowe dla zawodników: w Pucku (w dniach 24.06.2023 r. – 2.07.2023 r.) oraz w Wilkasach (w dniach 19.08.2023 r. – 26.08.2023 r.).

Zawodnicy brali również udział w obozach organizowanych przez inne kluby sportowe: w Atenach w Grecji (w dniach 26.08.2023 r. ÷ 3.09.2023 r.) oraz w Dachau w Niemczech (w dniach 26.12.2023 r. ÷ 30.12.2023 r.).

Klub organizował również wyjazdy zawodników na sparingi do Warszawy, Ostrowca Świętokrzyskiego i Międzyrzecza Podlaskiego.

Klub zatrudniał do prowadzenia zajęć 4 trenerów.

W 2023 r. Klub Sportowy „Żyrzyn Taekwondo Team” zorganizował na terenie Szkoły Podstawowej w Żyrzynie festyn z okazji Dnia Dziecka połączony z propagowaniem zdrowego stylu życia, pokazem sportowej sztuki walki taekwondo, zawodami strzelania do celu i pokazem łamania desek. Dodatkowymi atrakcjami dla dzieci były: dmuchańce, wata cukrowa oraz wiele konkursów i zabaw.

W 2023 r. na terenie Gminy funkcjonowało – 13 placów zabaw w Borysowie, Kośminie, Kotlinach, Osinach, Skrudkach, Strzyżowicach, Parafiance, Wilczance, Woli Osińskiej, Zagrodach, Żerdzi i dwa w Żyrzynie.

4.9 Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa

W 2023 r. policjanci Komisariatu Policji w Kurowie realizując czynności w zakresie pracy dochodzeniowo śledczej wszczęli i przeprowadzili dochodzenia dotyczące 49 postępowań na terenie Gminy Żyrzyn, z tego: 7 postępowań dotyczących nietrzeźwych kierujących pojazdami mechanicznymi, 6 postępowań dotyczących przemocy w rodzinie, 1 postępowanie dotyczące narkomanii, 10 postępowań dotyczących nie wypełniania obowiązku alimentacyjnego (o 9 więcej niż w 2022 r.), 6 postępowań dotyczących kradzieży (w tym 1 dotyczące kradzieży z włamaniem), 1 postępowanie dotyczące bójki i pobicia, 1 postępowanie dotyczące uszkodzenia mienia, 4 postępowania dotyczące oszustw, 2 postępowania dotyczące wypadków drogowych (w tym 1 spowodowane przez sprawcę będącego pod wpływem alkoholu), 11 postępowań w pozostałych sprawach o przestępstwo.

Ponadto policjanci przeprowadzili 44 czynności w sprawach o wykroczenie (mniej o 36 niż w 2022 r.) oraz ujawnili 62 wykroczenia dotyczące bezpieczeństwa w ruchu drogowym (kolizje drogowe).

Do sądu skierowano 1 wniosek o ukaranie sprawcy przestępstwa wynikającego z nieprzestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Z tytułu łamania przepisów tej ustawy nałożono 35 (o 15 więcej niż w 2022 r.) mandatów karnych.

Analizując dane z zakresu pracy dochodzeniowej w porównaniu z 2022 r. należy stwierdzić, że znacznie wzrosła liczba postępowań dotyczących nie wypełniania obowiązku alimentacji, oraz ilości nałożonych mandatów z tytułu wykroczeń przeciwko ustawie o przeciwdziałaniu alkoholizmowi, a zmalała liczba przeprowadzonych czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia.

W 2023 r. na terenie Gminy działało 9 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w: Bałtowie, Borysowie, Kośminie, Kotlinach, Osinach, Skrudkach, Woli Osińskiej, Żerdzi i Żyrzynie, z tego 2 jednostki (Żyrzyn i Bałtów) są w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym.

W 2023 r. na utrzymanie straży pożarnych poniesione zostały wydatki ogółem w wysokości – **313 931,06 zł**, w tym wydatki inwestycyjne w ramach funduszu sołectkiego w wysokości – **94 091,88 zł**, pozostała kwota to wydatki na bieżące utrzymanie jednostek.

W 2023 r. jednostki OSP pozyskiwały dotacje z budżetu państwa na utrzymanie gotowości bojowej i funkcjonowanie młodzieżowych drużyn pożarniczych.

Na terenie naszej Gminy takie dotacje otrzymały:

- OSP Bałtów – **6 450 zł**,
- OSP Osiny – **2 225 zł**,
- OSP Skrudki – **11 600 zł**,
- Wola Osińska – **4 600 zł**.

Statystyki dotyczące powstałych w 2023 r. zdarzeń na terenie gminy Żyrzyn wyraźnie mają tendencję spadkową. I tak:

- ogółem zdarzeń – 75 (w 2022 r. – 158),
- pożarów – 20 (w 2022 r. – 58),
- miejscowych zagrożeń – 51 (w 2022 r. – 100),
- alarmów fałszywych – 4 (taka sama liczba była w 2022 r.).

W prowadzonych akcjach ratowniczych brały udział następujące jednostki OSP z terenu Gminy Żyrzyn w liczbie:

- OSP Żyrzyn – 54,
- OSP Bałtów – 20,
- OSP Skrudki – 7,
- OSP Osiny – 9 ,
- OSP Kośmin – 3,
- OSP Borysów – 1,
- OSP Kotliny – 1,
- OSP Wola Osińska – 0,
- OSP Żerdź- 0.

Wykorzystano 397 m³ wody. Korzystano 7 razy z hydrantów do celów gaśniczych i 7 razy do ćwiczeń.

4.10 Pomoc społeczna

Uchwałą Rady Gminy Żyrzyn Nr VII/52/2019 z dnia 30 września 2019 r. został utworzony w dniu 1 listopada 2019 r. Dom Pomocy Społecznej w Żyrzynie i został nadany mu statut. Wojewoda Lubelski w dniu 16 czerwca 2020 r. wydał decyzję zezwalającą Gminie Żyrzyn na prowadzenie Domu Pomocy Społecznej w Żyrzynie z siedzibą przy ul. Tysiąclecia 154 A, przeznaczonego dla osób w podeszłym wieku i osób przewlekle somatycznie chorych.

W 2023 roku przebywało w Domu Pomocy Społecznej 37 mieszkańców z różnym czasem pobytu, 12 osób mieszka w DPS od 2020 r.

W mieszkaniach chronionych pomocy udzielono 28 osobom (więcej o 2 osoby w stosunku do 2022 r.). Ze wsparcia w mieszkaniach treningowych typu podstawowego skorzystało 10 osób, a 18 osób było mieszkańcami mieszkań treningowych typu specjalistycznego.

W 2023 roku w Domu Pomocy Społecznej w Żyrzynie przebywali także uchodźcy z Ukrainy, którzy znaleźli tu schronienie po ataku zbrojnym Rosji na Ukrainę. W 2023 roku z takiego wsparcia skorzystało 26 osób. Były to przede wszystkim rodziny z dziećmi oraz osoby z niepełnosprawnościami. Na utrzymanie tych osób Gmina uzyskiwała środki z Funduszu Pomocy.

W Domu Pomocy Społecznej w 2023 roku zatrudnionych na podstawie umowy o pracę (z różnym czasem trwania umowy) było 27 osób (o 1 więcej niż w 2022 r.), w tym 17 osób świadczących usługi socjalne, opiekuńczo-pielęgnacyjne i zdrowotne, 5 osób personelu pomocniczego oraz 5 osób na stanowiskach administracyjnych.

W 2023 roku część zadań realizowana była przez osoby zatrudnione na podstawie umów cywilno-prawnych, w tym m.in: pielęgniarki, opiekunowie medyczni, pomoc kuchenna, pracownik gospodarczy-kierowca, psycholog oraz ksiądz.

Personel DPS oprócz wykonywania swoich obowiązków związanych z zapewnieniem jak najlepszej opieki dla przebywających w nim mieszkańców, dbał także o dobry stan techniczny budynku i otaczający go ogród. Ogród stał się wspólnym dziełem nie tylko pracowników i mieszkańców, ale także kół gospodyń wiejskich z Zagród i Żyrzyna. Członkowie tych kół bardzo zżyli się mieszkańcami DPS, przygotowywali dla nich koncerty piosenek ludowych, biesiadnych oraz kolęd, a także widowiska ludowe.

Z DPS współpracują również systematycznie dzieci i uczniowie z Przedszkola im. Misia Uszatka w Żyrzynie, Szkoły Podstawowej im. Adama Mickiewicza w Żyrzynie, Szkoły Podstawowej im. Ks. Jana Twardowskiego w Osinach oraz Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Skrudkach. Mieszkańcy DPS mieli możliwość obejrzenia przedstawień przygotowanych przez dzieci i uczniów. Z występem pojawił się również Zespół Pokolenie prowadzony przez Pana Tadeusza Salamandrę.

W 2023 r. mieszkańcy DPS zostali, jak co roku, obdarowani specjalnie dla nich przygotowanymi prezentami świątecznymi i stroikami.

Uroczystymi momentami z życia Domu były Święta Wielkanocne i Boże Narodzenie, a także urodziny mieszkańców. Po raz pierwszy w spotkaniu wigilijnym wzięły udział rodziny mieszkańców.

W 2023 r. DPS poza prowadzeniem podstawowej działalności statutowej, realizował także następujące projekty zewnętrzne:

- 1) „Pomoc obywatelom Ukrainy z niepełnosprawnością”, łącznie wsparciem w ramach tego projektu objęto 4 osoby z niepełnosprawnościami (z różnym terminem trwania). W czasie trwania projektu beneficjenci objęci byli wsparciem socjalnym, psychoterapeutycznym, prawnym, korzystali z systematycznie prowadzonej rehabilitacji oraz terapii zajęciowej. Z budżetu projektu zakupione zostały między innymi niezbędne materiały do terapii, łóżka rehabilitacyjne, specjalistyczne krzesła toaletowe, sezonowa odzież i obuwie, a także podstawowe artykuły spożywcze oraz środki higieny osobistej, bielizna pościelowa i leki. Pokryte zostały również koszty doposażenia mieszkań przeznaczonych do użytku beneficjentów.
- 2) „Opieka wytchnieniowa”. Z tej formy wsparcia skorzystały 53 osoby. Byli to: mieszkańcy Gminy Żyrzyn – 11 osób, Gminy Końskowola – 5 osób, Gminy Kurów – 2 osoby, Gminy Nowodwór – 10 osób oraz 25 osób – mieszkańców z terenu województwa lubelskiego, które zostały skierowane na podstawie umowy zawartej z Polskim Czerwonym Krzyżem.

Działalność Domu Pomocy Społecznej wspierana była przez współpracującą z nim Fundację 5. PORA ROKU, która była współrealizatorem projektów na rzecz mieszkańców Domu oraz uchodźców z Ukrainy.

Dom Pomocy Społecznej otrzymał w 2023 r. również darowiznę rzeczową przekazaną przez Zespół Dziennych Domów Pomocy Społecznej w Puławach w postaci wanny do hydromasażu o wartości **3 000,00 zł**.

4.11 Ochrona zdrowia

Na terenie gminy funkcjonuje jeden Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Żyrzynie. SPZOZ obejmuje opieką 3 szkoły podstawowe (**437 uczniów**).

Stan świadczeniobiorców zapisanych na listę POZ na koniec 2023 roku wyniósł **5017 osób**, w tym 1000 osób w wieku od 0 - 18 lat.

W roku 2023 świadczone były przez lekarzy wizyty osobiste w przychodni, nadal funkcjonowały też teleporady. Była również możliwość zdalnego wystawienia recept oraz skierowań lekarskich do poradni specjalistycznych. Prowadzony był punkt szczepień przeciw grypie. Ponadto wykonywano szczepienia przeciw HPV u dzieci urodzonych w rocznikach 2010-2011. W SPZOZ była możliwość przeprowadzania testów antygenowych COMBO wykrywających infekcję covid-19, RSV, grypę A i B. Wykonywanie testów wiązało się z dodatkową pracą dla personelu. SPZOZ musiał stosować się do zaleceń Sanepidu, NFZ oraz Ministerstwa Zdrowia. Wykonywano szczepienia dzieci zgodnie z kalendarzem szczepień, przeprowadzano bilanse zdrowia dzieci i młodzieży.

W 2023 roku SPZOZ w Żyrzynie przystąpił do realizacji budżetu powierzonego oraz opieki koordynowanej. Budżet powierzony polega na rozszerzeniu ilości badań laboratoryjnych poza dotychczasową listą POZ. Ułatwia to lekarzom diagnostykę chorób głównie niedokrwistości i przewlekłych chorób zapalnych. Natomiast opieka koordynowana jest przeznaczona dla pacjentów z chorobami układu krążenia, układu oddechowego, tarczycy oraz z cukrzycą. Polega na całościowym objęciu diagnostyką i leczeniem z pomocą specjalistów z w/w dziedzin. W ramach opieki koordynowanej pracownicy SPZOZ przeprowadzają edukację przewlekle chorych, w formie rozmów osobistych lub teleporad.

W 2023 roku SPZOZ w Żyrzynie prowadził profilaktykę nad dziećmi i młodzieżą. Liczba dzieci do lat 3 zadeklarowanych w poradni na dzień 31.12.2023 r. wynosiła 150, natomiast liczba wykonanych porad profilaktycznych ogółem wynosiła 730, w tym u niemowląt (do 1 roku życia) 348.

Ponadto w roku 2023 wykonano 283 bilansów zdrowia u dzieci i młodzieży (od 2 lat do ukończenia 19 roku życia).

Koszty poniesione na działalność SPZOZ wyniosły ogółem – **1 912 194,85 zł** (wynagrodzenie i pochodne, leki i sprzęt jednorazowego użytku, energię, gaz, paliwo, usługi medyczne, diagnostyczne, kontrakty, telekomunikacyjne, pocztowe, świadczenia urlopowe, delegacje, usługi bankowe). Przychody uzyskane przez SPZOZ wyniosły ogółem – **1 982 469,14 zł**. SPZOZ w Żyrzynie zamknął rok 2023 zyskiem w wysokości – **70 274,29 zł**.

Na dzień 31.12.2023 r. w SPZOZ w Żyrzynie na umowę o pracę lub umowę zlecenie zatrudnione były następujące osoby: 2 lekarzy, 1 księgowa, 4 pielęgniarki w POZ, 2 pielęgniarki w higienie szkolnej i sprzątaczką. Ponadto w formie kontraktów zatrudnionych było dodatkowo 4 lekarzy.

Na terenie Gminy funkcjonują 2 prywatne apteki zlokalizowane w pobliżu SP ZOZ w Żyrzynie.

Zadania związane z ochroną zdrowia wykonywała także Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działająca w 6 osobowym składzie.

Realizacja zadań wykonywanych przez członków tej Komisji została opisana w dziale II – „Realizacja polityk, programów i strategii” przy omówieniu wykonania gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w 2023 roku.

4.12 Przedsiębiorcy

Ogółem w gminie w 2023 r. funkcjonowało **258** przedsiębiorców (o 4 mniej niż w 2022 r.).

W 2023 r. za pośrednictwem Urzędu Gminy Żyrzyn zarejestrowano w gminie 10 nowych przedsiębiorców, wyrejestrowano 13.

Pozostałe rejestracje prowadzone były przez samych przedsiębiorców lub inne urzędy.

Najczęściej prowadzona działalność dotyczyła wykonywanie pozostałych robót budowlanych wykończeniowych.

W 2023 r. na terenie Gminy funkcjonowało 25 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) – o 1 punkt mniej w stosunku do ubiegłego roku z powodu likwidacji sklepu w Bałtowie, w tym 23 punkty sprzedaży napojów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 18%.

Liczba wydanych zezwoleń w 2023 r. zwiększyła się w stosunku do 2022 r. o 3 zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych dla przedsiębiorcy, którego działalność polega na dostarczeniu żywności na imprezy zamknięte organizowane w czasie i miejscu wyznaczonym przez klienta na podstawie zawartej z nim umowy (w tym 1 zezwolenie na napoje o zawartości powyżej 18% alkoholu oraz 2 zezwolenia na napoje o zawitości do 4,5% alkoholu oraz piwa). W 2023 r. nie było skarg na funkcjonowanie podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych.

4.13 Sprawy administracyjne

W 2023 r. :

- przeciętny czas oczekiwania na wydanie dowodu osobistego wynosił 30 dni,
- ogółem w Urzędzie Gminy Żyrzyn wydano **7613** (więcej o 1650 niż w 2022 r.) decyzji administracyjnych, z tego przez pracowników:
  - Referatu Finansowego i Podatkowego – **6653** (więcej o 1807 niż w 2022 r.),
  - Referatu Inwestycji, Gospodarki i Ochrony Środowiska – **137** (mniej o 180 niż w 2022 r.),
  - Referatu Spraw Społecznych i Obywatelskich – **7** (o 4 więcej niż w 2022 r.),

- zezwolenia na handel alkoholem – **3** (o 8 mniej niż w 2022 r.),
- stanowisko ds. rozliczania akcyzy – **813** (o 35 więcej niż w 2022 r.).

17 decyzji z zakresu działania Referatu Inwestycji, Gospodarki i Ochrony Środowiska zostało zaskarżonych do Samorządowego Kolegium Odwoławczego, z czego 3 decyzje zostały uchylone, a 14 utrzymano w mocy.

1 decyzja z zakresu działania Referatu Finansowego i Podatkowego została zaskarżona do Samorządowego Kolegium Odwoławczego i nie została jeszcze rozstrzygnięta.

- nie było składanych odwołań kierowanych do Wojewody Lubelskiego,
- do sądu administracyjnego nie kierowano skarg na decyzje wydawane przez Wójta Gminy Żyrzyn.

4.14 Funkcjonowanie gminnych jednostek administracyjnych

Nazwa jednostki	Liczba osób zatrudnionych – stan na 31.12.2023 r.	Liczba etatów	Koszty ogółem ponoszone na funkcjonowanie w 2023 r. w zł
Urząd Gminy Żyrzyn	22	22	3 125 468,58
Ośrodek Pomocy Społecznej w Żyrzynie	6	6	718 828,02
Samorządowa Administracja Placówek Oświatowych w Żyrzynie	8	7,5	1 538 418,66
Szkoła Podstawowa w Żyrzynie	46	43,96	5 458 792,15
Szkoła Podstawowa w Skrudkach	31	21,94	2 350 975,40
Szkoła Podstawowa w Osinach	24	15,87	1 842 794,88
Przedszkole Gminne w Żyrzynie	32	28,3	2 731 635,49
Biblioteka Gminna w Żyrzynie łącznie z filią w Osinach	5	3	288 000,00
Dom Pomocy Społecznej w Żyrzynie	32	29	3 327 074,50
Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Żyrzynie	16	10,5	1 912 194,85
Gminny Żłobek w Żyrzynie	4	3,25	242 734,23

Koszty obliczone ogółem ponoszone na funkcjonowanie poszczególnych jednostek uwzględniają:

- Urząd Gminy Żyrzyn – wydatki bieżące + wydatki na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej + wynagrodzenia i pochodne pracowników zajmujących się gospodarką odpadami komunalnymi,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Żyrzynie – wydatki bieżące + wydatki na realizację zadań zleconych + zatrudnienie asystenta rodziny,
- Samorządowa Administracja Placówek Oświatowych w Żyrzynie – wydatki bieżące związane z obsługą administracyjną szkół + koszt dowożenia uczniów do szkół + zatrudnienie osoby obsługującej Kasę Zapomogowo-Pożyczkową Pracowników Oświaty,
- Szkoła Podstawowa w Żyrzynie – wydatki bieżące + utrzymanie stołówki + funkcjonowanie świetlicy + realizacja zadań wymagających specjalnej organizacji nauki,
- Szkoła Podstawowa w Skrudkach – wydatki bieżące + oddział przedszkolny,
- Szkoła Podstawowa w Osinach – wydatki bieżące + oddział przedszkolny,
- Przedszkole Gminne w Żyrzynie – wydatki bieżące + realizacja zadań wymagających specjalnej organizacji nauki,
- Biblioteka Gminna – wydatki bieżące,
- Dom Pomocy Społecznej w Żyrzynie – wydatki bieżące ,
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Żyrzynie – wydatki bieżące,
- Gminny Żłobek w Żyrzynie – wydatki bieżące.

W kosztach utrzymania poszczególnych placówek oświatowych nie zostały wliczone wydatki ponoszone w 2023 r. na doksztalcanie i doskonalenie zawodowe nauczycieli w kwocie – **42 216,14 zł.**

V. Inne istotne działania Wójta

1. 16.01.2023r. została udzielona promesa do realizacji zadania inwestycyjnego w ramach Rządowego Funduszu „Polski Ład”: Programu Inwestycji Strategicznych w kwocie – **4 250 000zł** – „Budowa budynku dla Ośrodka Opieki Społecznej, Urzędu Gminy Żyrzyn i Samorządowej Administracji Oświatowej 17.01.2023r. została podpisana umowa z wykonawcą – firmą DACH-STYL M. Smoliński P. Bober S.J. z Radzyna Podlaskiego z ceną – **5 799 450 zł.**
2. 2.02.2023r. Kierownik OPS złożyła wniosek do Ministerstwa Sprawiedliwości o dotację w kwocie – **20 000 zł** dla sześciu Kół Gospodyń Wiejskich z terenu naszej Gminy. Dotacja została udzielona.
3. 6.02.2023r. do Wojewody Lubelskiego zostały złożone dwa wnioski o udzielenie dotacji do remontu dróg gminnych nr 107464Lw Skrudkach – Stefanka et. III – 470 mb. i nr 107455Lw Zagrodach – 990 mb. PZD w Puławach złożył wniosek na remont drogi powiatowej nr 2500L w Parafiance – 1878mb. na podstawie dokumentacji wykonanej przez Gminę za kwotę – **18 450 zł** pod warunkiem, że udział własny po uzyskaniu dotacji zabezpieczy Gmina Żyrzyn.

W rozliczeniu dotacji Zarząd Powiatu Puławskiego zobowiązał się do złożenia wniosków na budowę chodnika w Kotlinach i w Zagrodach i pokrycia udziału własnego z budżetu powiatu. Gmina uzupełniła przekazaną w 2022 r dokumentację na budowę chodników o przebudowę drogi w Kotlinach za kwotę – **10 000 zł**.

4. 6.02.2023r. Premier RP zatwierdził podział środków z RFRD na 2023 rok. Zadanie „Przebudowa drogi gminnej nr 107459L na odcinku od km 0+007,30 do km 0+698,20 w miejscowości Żyrzyn”. otrzymało dofinansowanie w kwocie – **259 720 zł**. 8.03.2023r. podpisana została umowa z firmą ZBDiM z miejscowości Góry, gm. Markuszów na przebudowę drogi z ceną – **429 385 zł**. Finansowanie z budżetu Gminy Żyrzyn to kwota – **214 692,50 zł** i z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg – **214 692,50 zł**.
5. 14.02.2023r. Wójt w imieniu Prezydenta RP wręczył parom małżeńskim Medale „Za Długoletnie Pożycie Małżeńskie”, odznaczeni małżonkowie to: Ireneusz i Teodora Frel ze Skruddek; Henryk i Marianna Głuch ze Strzyżowic; Józef i Halina Kozak z Borysowa; Antoni i Maria Małecy, Jan i Lucyna Matysiak, Józef i Barbara Popiołek z Osin; Henryk i Janina Molenda z Bałtowa; Edward i Janina Pruchniak z Kotlin; Marian i Krystyna Szczotka z Zagród; Tadeusz i Wanda Kijak oraz Andrzej i Marianna Sońta z Żyrzyna. Uroczystość miała miejsce w świetlicy w Zagrodach i uświetnił ją występ wokalnno-muzyczny zespołu KGW z Zagród „Zagrodzka Nuta”.
6. Wykonana została dokumentacja projektowo-kosztorysowa na realizację zadania pn. „Termomodernizacja budynków oświatowych w Żyrzynie” przez Biuro Obsługi Inwestycji Budowlanych Michał Sumiński z Wojciechowa za kwotę – **36 000 zł**. 20.03.2023r. uzyskaliśmy promesę do realizacji zadania inwestycyjnego w ramach Rządowego Funduszu „Polski Ład”: Programu Inwestycji Strategicznych w kwocie – **5 963 290,56 zł**. 22.03.2023r. umowa na roboty budowlane została podpisana z PRB TERMOCHEM z Puław z ceną – **6 625 878,40 zł**.
7. 27.02.2023r. złożony został wniosek o dofinansowanie ze środków budżetu Województwa Lubelskiego modernizacji drogi na odcinku 492 mb. w Kośminie – Dąbrówka II etap. 18.05.2023r. Gmina otrzymała informację, że wniosek o dofinansowanie ze środków budżetu Województwa Lubelskiego modernizacji drogi uzyskał dofinansowanie w kwocie – **110 000 zł**. 6.07.2023r. została podpisana umowa z firmą Justyna Róża Zadura Zakład Budowy Wodociągów i Kanalizacji na kwotę – **350 935,36 zł**.
8. 26.04.2023r. podpisana została umowa z Zarządem Województwa Lubelskiego na „Przebudowę stacji uzdatniania wody w Żyrzynie i Borysowie oraz budowę indywidualnej oczyszczalni ścieków dla Szkoły Podstawowej w Skrudkach”. Gmina otrzymała dotację w kwocie – **5 000 000 zł**. W wyniku konkursu ogłoszonego w działaniu „Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich. 8.05.2023 r. najkorzystniejszą ofertę na roboty złożyło konsorcjum firm FSW INSTAL Waldemar Flis i F.H.U. „Flisek” s.c. z ceną – **6 635 665,50 zł**. 30.05.2023r. umowa została podpisana.
9. 28.04.2023r. sporządzony został akt notarialny – umowa darowizny dz. nr 362/26 w Żyrzynie o pow. 0,1945 ha i wartości – **92 500 zł** na rzecz Skarbu Państwa – Komendy Wojewódzkiej Policji w Lublinie na realizację celu publicznego – budowę siedziby Posterunku Policji w Żyrzynie.

10. 18.07.2023r. złożony został wniosek do Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg na 2024 rok na dofinansowanie zadań:

- 1) „Przebudowa ciągu dróg w miejscowości Żyrzyn” o łącznej długości 1.421 mb. Wnioskowane koszty kwalifikowane wynoszą – **1 896 201 zł**,
- 2) „Przebudowa ciągu dróg w miejscowości Żerdź” o łącznej długości 1.525 mb. Wnioskowane koszty kwalifikowane wynoszą – **1 238 950 zł**.

Powiat na podstawie dokumentacji opracowanej na zlecenie Gminy złożył wnioski na:

- 3) „Przebudowa drogi dla pieszych w ciągu drogi powiatowej 1519L w miejscowości Zagrody wraz z budową przejścia dla pieszych oraz peronu przystankowego”. Wnioskowane koszty kwalifikowane wynoszą – **273 955 zł**,
- 4) „Przebudowa drogi powiatowej nr 1519L w m. Kotliny”. Wnioskowane koszty kwalifikowane wynoszą – **1 952 025 zł**.

11. 19.07.2023r. Wójt odebrał promesy Prezesa Rady Ministrów Pana Mateusza Morawieckiego na dofinansowanie inwestycji z Rządowego Programu Ochrony Zabytków zgodnie z wnioskiem przygotowanym w Urzędzie Gminy na:

- 1) „Remont dachu Kościoła Parafialnego w Żyrzynie” w kwocie – **686 000 zł**,
- 2) „Renowacja elewacji zabytkowego dworku w Kośminie” w kwocie – **294 000 zł**.

12. 19.07.2023r. na wnioski złożone do Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg na zadania remontowe na drogach powiatowych i gminnych dofinansowania otrzymały:

- 1) Powiat na „Remont drogi powiatowej nr 2500L w Parafiance” na odcinku 1 878 mb. Zarząd powiatu podpisał umowę z PRD Lubartów z ceną – **1 398 740 zł**, w tym dofinansowanie z RFRD – **840 597 zł** (60%) - dotacja Gminy Żyrzyn wyniesie – **558 143 zł**,
- 2) Gmina na „Remont drogi gminnej nr 107455L w Zagrodach” na odcinku 990 mb., na którą uzyskano dofinansowanie – **291 558 zł** (50 %). 22.08.2023r. najkorzystniejszą ofertę z ceną – **678 362,16 zł** zaoferowało PRD Lubartów. 19.09.2023r. podpisana została umowa na remont drogi,
- 3) Gmina na „Remont drogi gminnej nr 107464L w Skrudkach na odcinku 470 mb.” – **86 404,96 zł**. 25.10.2023r. podpisana została umowa z PRD Lubartów na kwotę – **225 481,18zł**.

Dokumentacje techniczne na te zadania oraz na remont drogi w Kotlinach i budowę chodnika w Kotlinach i w Zagrodach zostały przygotowane na zlecenie Gminy Żyrzyn.

13. 18.08.2023r. podpisana została umowa na dostawę 465 szt. wodomierzy z modułem radiowym umożliwiającym zdalny odczyt z firmą AT Rafał Smilewicz z Osowicz k/ Białegostoku z ceną brutto – **126 404,10 zł**. Wodomierze zostały zainstalowane w Osinach i Woli Osińskiej przez MPWIK w Puławach.

14. 14.08.2023r. złożone zostały wnioski do programu Polski Ład VIII edycja na projekty:

- 1) budowa hal sportowych w miejscowościach Osiny i Skrudki. Wniosek był składany po raz drugi i nie otrzymał dofinansowania z Programu PŁ,

2) modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Żyrzynie. Wniosek otrzymał dofinansowanie w kwocie – **6 080 000 zł**,

3) przebudowa i rozbudowa remizy OSP w Skrudkach na potrzeby świetlicy wiejskiej. Wniosek otrzymał dofinansowanie w kwocie – **1800 000 zł**.

Promesy BGK zostały odebrane 3.10.2023r.

Na dofinansowanie remontu zabytków złożony został wniosek na wymianę dachu na budynku dworku w Kośminie. 26.09.2023r. w wyniku naboru w II edycji wniosek na remont dachu zabytkowego dworku w Kośminie uzyskał dotację w wysokości – **441 000 zł**. Promesę odebrał Wójt w dniu 3.10.2023r.

15. 28.08.2023r. podpisana została umowa grantowa z Fundacją Leroy Merlin Polska z siedzibą w Warszawie na udzielenie grantu na remont budynku dawnej szkoły podstawowej w Woli Osińskiej, który umożliwi stworzenie miejsc pobytu dla ludności uchodźczej z Ukrainy. Grant opiewa na kwotę – **663 780,65 zł**. Gmina wykona z własnych środków termomodernizację stropodachu i ścian oraz poniesie koszty budowy przyłączy energetycznych i gazowych za kwotę – **200 000 zł**. Efektem remontu będzie oddanie do użytku czterech wyposażonych mieszkań dwupokojowych z kuchnią i łazienką.

16. 30.08.2023r. w wyniku zapytania ofertowego na rozbiórkę budynku urzędu Gminy wpłynęło 8 ofert. Wybrana została oferta CR SŁOŃCE Sp. z o.o. z Żyrzyna z ceną – **60 270 zł**. Umowa została podpisana 11.09.2023r.

17. 18.09.2023r. złożony został wniosek do Rządowego Funduszu Polski Ład „Rozświetlamy Polskę” na wymianę 565 lamp sodowych na energooszczędne. Wnioskowana wartość dotacji wynosi – **858 800 zł**. Program wymaga obniżenia zużycia energii elektrycznej o co najmniej 50%. 4.12.2023r. ogłoszone zostały wyniki naboru w ramach rządowego Programu „Polski Ład”. Gmina Żyrzyn otrzymała dofinansowanie w kwocie – **848 800 zł**, udział własny w programie wynosi 20% tj. – **214 700 zł**.

18. 4.09.2023r. przeniesiony został Urząd Gminy do tymczasowej siedziby w lokalach przy ul. Tysiąclecia 142 i 143/1, siedziba SAPO została przeniesiona do Szkoły Podstawowej w Żyrzynie.

19. 2.10.2023r. podpisana została umowa z Ministrem Cyfryzacji na przekazanie 62 szt. komputerów dla uczniów klas IV szkół podstawowych. Wartość umowy – **180 812,46 zł**.

20. 3.10.2023r. ogłoszona została lista zadań do dofinansowania z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg na 2024 rok, na wnioski złożone 18.07.2023r. w dniu 15.11.2023r. podpisana została z Wojewodą Lubelskim umowa na dofinansowania z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg na 2024 rok. Gmina otrzyma 60% dofinansowania na:

1) „Przebudowę ciągu dróg w miejscowości Żyrzyn” ul. Miodowa, ul. Żytnia i ul. Łąkowa o łącznej długości 1.421 mb. 28.12. w wyniku otwarcia 9 ofert wybrano ofertę STAN-LUB z Bełżyc z ceną – **1 587 715 zł**. Dofinansowanie wyniesie – **952 629 zł**,

2) „Przebudowę ciągu dróg w miejscowości Żerdź” o łącznej długości 1.525 mb. 29.12.2023r. w wyniku otwarcia 8 ofert wybrano firmę STAN-LUB z Bełżyc za kwotę – **1 106 346 zł**. Dofinansowania wyniesie – **663 807 zł**.

Obie umowy z wykonawcą robót zostały podpisane w styczniu 2024 r.

- Powiat na podstawie dokumentacji opracowanej na zlecenie Gminy Żyrzyn złożył wnioski na:
- 1) „Przebudowę drogi dla pieszych w ciągu drogi powiatowej 1519L w m. Zagrody wraz z budową przejścia dla pieszych oraz peronu przystankowego” – długość chodnika 511 mb. Koszt budowy wynosi – **315 602 zł**. Powiat otrzymał – **219 164 zł** dofinansowania w ramach programu poprawa bezpieczeństwa i podpisał umowę z firmą PeZet z Puław.
  - 2) „Przebudowę drogi powiatowej nr 1519L w m. Kotliny” łącznie z chodnikiem 1376 mb. Wnioskowane koszty kwalifikowane wynoszą – **1 952 025 zł**. Możliwe jest dofinansowanie w wysokości 70%. Wniosek w 2023 r. był na liście rezerwowej.
21. 4.10.2023r. w wyniku przetargu na budowę sieci wodociągowej dn 110 w Żyrzynie, ul. Ogrodowa na odcinku 366,80 mb. wybrano ofertę firmy MASTER Krzysztof Guz z ceną – **123 000 zł**. 9.11. 2023r. została podpisana umowa z wykonawcą, w 2023r zrealizowano roboty za kwotę – **96 150 zł**.
  22. 21.11.2023r. w wyniku zapytania ofertowego podpisana została umowa z Biurem Projektów Drogowych Marcin Gajewski na wykonanie dokumentacji projektowo kosztorysowej dla budowy oraz przebudowy dróg na terenie Gminy Żyrzyn:
Zadanie 1 – Przebudowa drogi gminnej nr 107463L w miejscowości Wilczanka,
Zadanie 2 – Budowa drogi na działkach o nr ewid. 598, 126/1, 127/10, 128/3, 129/1, 131/1 obręb Wilczanka,
Zadanie 3 – Budowa drogi na ul. Szkolnej w Osinach.
Wartość przedmiotu umowy wynosi – **73 185 zł**. Termin realizacji do 31.03.2024 r.
  23. 22.11.2023r. z Firmą URB Dariusz Siudaj z Kotlin została podpisana umowa na budowę peronów przystankowych na drodze gminnej nr 107447L (dz. ew. 127) w Cezarynie oraz na drodze powiatowej nr 25011L (dz. ew. 1370/1) w Bałtowie. Wartość przedmiotu umowy wynosi – **31 038,27 zł**.
  24. 29.11.2023r. podpisane zostało porozumienie z firmą ROMGOS GWIAZDOWSCY Sp. z o.o. (firma realizowała budowę gazociągu wysokiego ciśnienia etap III Rawa Mazowiecka – Wronów), w którym firma zobowiązuje się do ułożenia asfaltu na całej szerokości jezdni o grubości min. 4 cm. na ul. Lipowej w Osinach.
  25. 13.12.2023r. został złożony wniosek w ramach konkursu grantowego z Funduszy Europejskich na Rozwój Cyfrowy 2021–2027 „Cyberbezpieczny Samorząd”. Wnioskowana kwota dofinansowania wynosi – **507 531 zł**. Projekt ma na celu podniesienie bezpieczeństwa informacji w JST przez poprawę odporności i umiejętność efektywnego przeciwdziałania oraz reagowania na incydenty w systemach informacyjnych. 12.01.2024r. Centrum Projektów Polska Cyfrowa zawiadomiło Gminę, że projekt został wybrany do dofinansowania.
  26. W 2023 roku zgodnie podpisanymi umowami w listopadzie 2022r. prowadzona była modernizacja ujęć wody w Kotlinach, Parafiance i Żerdzi przez konsorcjum firm BUDIMAR i EL-VOLT z Lublina za kwotę – **7 791 347,56 zł** oraz przez firmę P.H.U. „Flisek” s.c. z Leżajska z ceną – **5 041 893 zł** dla Osin i Woli Osińskiej. Gmina otrzymała na te zadania promesę z BGK umożliwiającą dofinansowanie w kwocie – **9 975 000 zł**. (77.7%).
  27. W listopadzie 2023 r. wynegocjowane i podpisane zostało porozumienie z Burmistrzem Miasta Ryki i PKS Ryki w sprawie publicznego transportu drogowego wykonywanego przez PKS w 2024 roku. Kwota dotacji Gminy Żyrzyn dla Miasta Ryki w 2024 roku wyniesie – **173 083,23zł**. Cena biletu miesięcznego przy dowozie dzieci do szkół gminnych nie uległa zmianie i wynosi **64 zł**.

28. W grudniu 2023 r. Wójt uzgodnił z Urzędem Miasta Puławy i MZK - Puławy, że w 2024 roku będzie obowiązywał dotychczasowy rozkład jazdy komunikacji miejskiej oraz uruchomiony będzie dodatkowo kurs linii nr 21 z Puław o godz. 16⁰⁵. Uzgodniono planowaną kwotę dotacji dla Miasta Puławy w 2024 rok na kwotę – **615 032 zł.**

29. 20.12.2023r. została podpisana umowa z Prezesem ZUK Sp. z o. o. na „Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych położonych na terenie Gminy Żyrzyn oraz odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) w roku 2024”. Wartość umowy na podstawie ilości odpadów odebranych w 2023 roku określono na kwotę – **1 916 204 zł.**

Poza wypełnianiem obowiązków określonych w ustawie o samorządzie gminnym Wójt Gminy Żyrzyn uczestniczył aktywnie w posiedzeniach organów jednostek i instytucji:

- Zgromadzeniach Związku Gmin Lubelszczyzny, w którym pełni funkcję członka Zarządu Związku
- Walnych Zebraniach Związku Komunalnego Gmin w Bełżycach oraz posiedzeniach Zarządu Związku, w którym pełni funkcję Zastępcy Przewodniczącego Zarządu
- Walnych zgromadzeniach wspólników Spółki z o. o. „Puławskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Puławach”
- Posiedzeniach Rady Lokalnej Grupy Działania „Zielony Pierścień”, w której pełni funkcję Przewodniczącego Rady LGD
- Posiedzeniach Rady Społecznej SPZOZ w Żyrzynie, w której pełni funkcję Przewodniczącego Rady
- Posiedzeniach Zarządu ZOP ZOSP w Puławach, w którym pełni funkcję członka Zarządu
- Posiedzeniach ZOG ZOSP w Żyrzynie, w którym od 25 września 2021 roku pełni funkcję Prezesa.

9.05.2023r. w siedzibie Polskiej Akademii Nauk – w Pałacu Staszica w Warszawie odbyła się prezentacja raportu „Monitoring Rozwoju Obszarów Wiejskich. Dekada Przemian”, na zaproszenie Pani prof. Moniki Stanny – Dyrektora Instytutu Rozwoju Wsi i Rolnictwa Polskiej Akademii Nauk. Wójt Gminy Żyrzyn wziął udział w debacie pt. „W jaki sposób pokierować rozwojem lokalnym?”, w której zaprezentował osiągnięcia Gminy Żyrzyn.

27 i 28.11.2023r. w Jachrance k/ Warszawy Wójt Gminy Żyrzyn uczestniczył w XX Kongresie Gmin Wiejskich. Myślą przewodnią kongresu było „30 lat działalności Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej na rzecz gmin z obszarami wiejskimi”. Na wniosek Zarządu Związku w drugim dniu Kongresu Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Pan Andrzej Duda odznaczył 15 samorządowców za wybitne osiągnięcia w pracy na rzecz samorządu terytorialnego w Polsce, za działalność na rzecz społeczności lokalnej oraz rozwój obszarów wiejskich. Wójt Gminy Żyrzyn znalazł się w tak zacnym gronie i został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, to odznaczenie za zasługi w działalności samorządowej odzwierciedla osiągnięcia Gminy Żyrzyn na forum krajowym w dziedzinie gospodarczej i kulturowej.

Wójt uczestniczył także w spotkaniach z przedstawicielami Samorządu Województwa Lubelskiego, Powiatu Puławskiego i Urzędu Wojewódzkiego oraz w posiedzeniach organów i instytucji funkcjonujących na terenie Gminy. Uczestnictwo Wójta w tych spotkaniach miało na celu wypracowanie jak najlepszych rozwiązań dla społeczności Gminy, przedstawiania swoich postulatów oraz szukania rozwiązań pojawiających się problemów.

VI. Gmina Żyrzyn w rankingach

Potwierdzeniem efektywności pracy samorządu Gminy Żyrzyn są wysokie lokaty jakie Gmina zajęła w rankingach publikowanych w 2023 roku. Rankingi te są ogłaszane w mediach opiniotwórczych takich jak dwutygodnik Wspólnota – pismo samorządu terytorialnego i Serwis Samorządowy PAP.

Ranking najbogatszych samorządów w 2022 roku (ogłoszony 20.06.2023 r.)

Wpływające do budżetu dochody zostały skorygowane do faktycznie zebranych dochodów do których dodano skutki zmniejszenia stawek, ulg i zwolnień w podatkach oraz odjęto kwoty przekazywane w związku z subwencją równoważącą.

Pozycja w powiecie puławskim	Gmina	Zamożność per capita (zł/mieszkańca) w 2022 r.
1	Kazimierz Dolny	4 777,32
2	Baranów	4 710,44
3	Miasto Puławy	4 621,67
4	Markuszów	4 611,88
5	Wąwolnica	4 551,32
6	Żyrzyn	4 475,90
7	Janowiec	4 366,49
8	Nałęczów	4 282,07
9	Końskowola	4 142,16
10	Puławy Gmina	4 021,51
11	Kurów	3 985,76

Źródło: <https://wspolnota.org.pl/rankingi>

Ranking wydatków na administrację (ogłoszony 20.06.2023 r.)

Ranking wydatków gmin na administrację obrazuje ile gminę kosztuje administracja publiczna w przeliczeniu na jednego mieszkańca w 2022 roku.

Pozycja w powiecie puławskim	Gmina	Wydatki per capita (zł/mieszkańca) w 2022 r.
1	Markuszów	797,59
2	Baranów	795,88
3	Kazimierz Dolny	780,21
4	Janowiec	728,62
5	Wąwolnica	676,42
6	Żyrzyn	603,64
7	Końskowola	570,98
8	Miasto Puławy	530,10
9	Nałęczów	523,62
10	Kurów	467,79
11	Puławy Gmina	384,87

Źródło: <https://wspolnota.org.pl/rankingi>

Dopłaty do transportu publicznego (ogłoszenie 5.07.2023r.)

Ranking wydatków Gmin do transportu zbiorowego obrazuje ile gminę kosztuje komunikacja publiczna w przeliczeniu na jednego mieszkańca w 2022 roku.

Pozycja w powiecie puławskim	Gmina	Wydatki per capit (zł/mieszkańca) w 2022 r.
1	Miasto Puławy	160,90
2	Puławy Gmina	114,28
3	Janowiec	110,68
4	Żyrzyn	89,04
5	Końskowola	75,88
6	Kazimierz Dolny	53,23
7	Nałęczów	16,82
8	Kurów	5,90
9	Baranów	0,00
9	Markuszów	0,00
9	Wąwolnica	0,00

Źródło: <https://wspolnota.org.pl/news/ranking-doplaty-do-transportu-zbiorowego-1>

Ranking Eko Gmina „EKO LIDER 2023” (ogłoszenie IX 2023r.)

Opracował dr Krzysztof Markowski, dyrektor Urzędu Statystycznego w Lublinie.

Na podstawie posiadanych danych wyliczono średnią arytmetyczną wartości syntetycznych wskaźników rankingowych w kategoriach: „ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu”, „ochronę zasobów wodnych” i „gospodarowanie odpadami” dla 213 gmin województwa lubelskiego.

Pozycja Gminy w województwie lubelskim	Pozycja Gminy w powiecie puławskim	Gmina	Wskaźnik
6	1	Żyrzyn	47,2
13	2	Puławy	44,1
26	3	Końskowola	41,8
54	4	Baranów	36,5
65	5	Janowiec	35,6
66	6	Markuszów	35,5
93	7	Kurów	33,4
120	8	Puławy Miasto	31,6
141	9	Nałęczów	30,3
181	10	Wąwolnica	27,1
195	11	Kazimierz Dolny	25,7

Źródło: Strefa Biznesu, Polska Press Grupa, wrzesień 2023

III Ranking Serwisu Samorządowego PAP (ogłoszony X.2023r.)

„Gmina Dobra do Życia”.

Opracowanie: prof. dr hab. Przemysław Śleszyński. Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN

4 listopada 2021 roku Serwis Samorządowy PAP po raz pierwszy ogłosił wyniki Rankingu „Gmina dobra do życia”, badającego jakość życia w polskich gminach na podstawie 48 wskaźników cząstkowych, w III Rankingu uwzględnionych zostało 63 wskaźniki, które utworzyły tzw. wskaźnik syntetyczny jakości życia w gminach.

Wśród badanych czynników są te dotyczące środowiska naturalnego, rozwoju demograficznego, rozwoju społeczno-ekonomicznego, rynku pracy, warunków mieszkaniowych i energii, infrastruktury osadniczej i ładu przestrzennego, zdrowia i bezpieczeństwa, dostępności i jakości usług, kultury i rekreacji, a także aktywności społecznej; są takie, na które samorządy mają wpływ, i takie, które trudno zmienić, ale na jakość życia oddziałują. Wszystkie razem tworzą Wskaźnik Jakości Życia.

Pozycja gminy w powiecie puławski		Nazwa Gminy	Wskaźnik jakości życia		Pozycja w woj. lubelskim na 213 gmin		Pozycja w kraju na 2477 gmin	
2023	2021		2023	2021	2023	2021	2023	2021
1	4	Puławy Miasto	56,62	51,52	4	31	248	930
2	6	Kazimierz Dolny	54,91	50,76	16	45	425	1091
3	3	Nałęczów	53,47	51,69	28	29	677	891
4	10	Puławy	52,54	47,95	40	82	894	1725
5	7	Żyrzyn	52,45	50,07	43	51	917	1258
6	2	Końskowola	52,42	52,53	44	20	923	720
7	8	Janowiec	52,12	49,96	45	52	981	1281
8	9	Baranów	51,35	49,41	59	59	1185	1397
9	1	Markuszów	50,61	53,55	84	15	1387	529
10	5	Kurów	49,34	51,10	114	36	1671	1019
11	11	Wąwolnica	49,31	46,34	118	127	1681	2028

<https://samorząd.pap.pl/kategoria/gmina-dobra-do-zycia/wyniki>

„ Wspólnota” Sukces Kadencji 2018 – 2023 (ogłoszony 13.02.2024 r.)

Opracowanie: prof. Paweł Swaniewicz, kierownik Zakładu Studiów Społeczno – Ekonomicznych w Instytucie Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu oraz Julita Łakomska adiunkt Uniwersytetu Warszawskiego.

Autorzy rankingu za pomocą dostępnych wskaźników liczbowych pochodzących z GUS, ale także ze sprawozdań budżetowych samorządów oszacowali sukces jaki odniosły samorzady w trakcie kończącej się kadencji.

Końcowy wskaźnik sukcesu jest sumą czterech wskaźników cząstkowych odnoszących się do: sukcesu finansowego (związanego z budżetem jednostki samorządowej), sukcesu ekonomicznego (wiążącego się ze stanem gospodarki lokalnej), sukcesu infrastrukturalnego (odnoszącego się przede wszystkim do komunalnej infrastruktury technicznej), sukcesu społecznego (który uwzględnia szeroko rozumiane polityki społeczne).

Poniższe zestawienia obrazują pozycję Gminy Żyrzyn w zestawieniu z gminami wiejskimi powiatu puławskiego (cała publikacja w kategorii gmin wiejskich w kraju dotyczy 1513 jednostek i obrazuje poprawę danego wskaźnika w trakcie kadencji).

SUKCES FINANSOWY		SUKCES EKONOMICZNY	
Gmina	Pozycja w pow. puławskim	Gmina	Pozycja w pow. puławskim
Wąwolnica	1	Żyrzyn	1
Baranów	2	Wąwolnica	2
Markuszów	3	Markuszów	3
Żyrzyn	4	Puławy	4
Janowiec	5	Kurów	5
Końskowola	6	Janowiec	6
Puławy	7	Końskowola	7
Kurów	8	Baranów	8

SUKCES INFRASTRUKURALNY		SUKCES SPOŁECZNY	
Gmina	Pozycja w pow. puławskim	Gmina	Pozycja w pow. puławskim
Kurów	1	Baranów	1
Żyrzyn	2	Puławy	2
Końskowola	3	Kurów	3
Puławy	4	Markuszów	4
Markuszów	5	Końskowola	5
Baranów	6	Janowiec	6
Wąwolnica	7	Żyrzyn	7
Janowiec	8	Wąwolnica	8

SUKCES KADENCJI	
Gmina	Pozycja w pow. puławskim
Kurów	1
Żyrzyn	2
Puławy	3
Markuszów	4
Baranów	5
Końskowola	6
Janowiec	7
Wąwolnica	8

Źródło: <https://wspolnota.org.pl/news/ranking-sukces-kadencji-2018-2023>

VII. Podsumowanie

Powyższy raport przedstawia stan podstawowych obszarów działalności Gminy Żyrzyn. Zebrane informacje merytoryczne od pracowników Urzędu Gminy Żyrzyn, jednostek organizacyjnych i instytucji są źródłem wiedzy o stanie Gminy Żyrzyn w 2023 r. Rozszerzeniem przedstawionych w tym dokumencie informacji jest sprawozdanie z wykonania budżetu gminy za 2023 rok.

Raport opisuje szczegółowo każdą z dziedzin aktywności Gminy, jest to zbiór danych statystycznych oraz innych informacji pozyskanych z zasobów Urzędu Gminy Żyrzyn i innych jednostek organizacyjnych przetworzony na potrzeby tego dokumentu.

Publikacja ta zawiera informacje pozwalające ocenić i przeanalizować różne zagadnienia związane z rozwojem społeczno-gospodarczym Gminy Żyrzyn w 2023 r.

Raport zawiera opis sytuacji Gminy pod względem gospodarki, kondycji finansowej, środowiska, jakości zaspakajania potrzeb społecznych oraz obrazuje sposób zarządzania Gminą na tle gmin wiejskich w kraju, w województwie lubelskim i w powiecie puławskim.

Rok 2023 był rokiem szczególnym nie tylko dla naszej Gminy, ale i całego kraju i świata. Był to kolejny rok wojny w Ukrainie, czas realnego spadku dochodów bieżących, wysokiej inflacji, wzrostu wydatków na energię i oświatę.

Gmina we współpracy z Gminną Spółdzielnią „SCH” w Żyrzynie nadal realizowała dodatkowe zadania związane z dystrybucją węgla na podstawie ustawy o preferencyjnym zakupie paliwa stałego dla gospodarstw domowych.

W terminie podstawowym, który upłynął 30.04.2023r. zrealizowaliśmy zamówienia z PGG na zakup **1 137,12 ton** węgla za kwotę – **1 705 680 zł**. Faktury wystawione przez G.S. za dystrybucję węgla wyniosły – **450 736 zł**.

Jednak mimo tych trudności nasza Gmina nie zwalniała tempa rozwoju.

W 2023 r. realizacja planowanych zadań przebiegała sprawnie, zaplanowane inwestycje wykonane były zgodnie z harmonogramami.

Rok 2023 przyniósł Gminie Żyrzyn wiele sukcesów, zarówno pod względem liczby zrealizowanych inwestycji, jak i podjętych działań społecznych.

Pracując na rzecz mieszkańców realizowaliśmy inwestycje w infrastrukturę i wyposażenie szkół, prowadziliśmy działania wspierające seniorów, rodziny i osoby zagrożone wykluczeniem społecznym.

Dbając o zaspokajanie potrzeb seniorów prowadziliśmy Dom Pomocy Społecznej w Żyrzynie, w którym przebywało w 2023 r. w różnych okresach 37 mieszkańców oraz ośrodki opiekuńcze: Dzienny Dom Pomocy w Żerdzi i Klub Seniora w Zagrodach. W mieszkaniach chronionych w Żyrzynie pomoc została udzielona 28 osobom.

Kolejny rok realizowaliśmy zadania w ramach funduszu sołeckiego, co powodowało większą aktywność i możliwość włączenia się mieszkańców w życie gminy.

W roku 2023 realizowaliśmy wiele inwestycji przy dużym udziale środków zewnętrznych. To efekt aktywności i skuteczności pracowników Gminy w aplikowaniu o pieniądze z Unii Europejskiej i źródeł krajowych. Kontynuowaliśmy inwestycje w obszarze budowy i modernizacji dróg. Przygotowane zostały dokumentacje na realizację nowych inwestycji w latach następnych. Realizowaliśmy również zadania związane z poprawą stanu obiektów komunalnych – rozpoczęła się budowa budynku administracyjnego Gminy oraz remont budynku komunalnego w Woli Osińskiej.

Wszystkie zrealizowane inwestycje zdecydowanie poprawiły wizerunek Gminy. Stabilny budżet Gminy i pozyskiwanie środków krajowych i unijnych wzmocniły pozycję Gminy Żyrzyn wśród sąsiednich gmin powiatu puławskiego.

Analizując raport wysuwa się wnioski, że finanse Gminy są stabilne, a dług publiczny jest na bezpiecznym poziomie. Należy także podkreślić fakt, że zaciągnięte pożyczki w całości przeznaczone zostały na wydatki inwestycyjne, głównie na wkład własny w różnych projektach współfinansowanych z funduszy zewnętrznych.

Jako samorząd skupiamy się na tworzeniu przyjaznych warunków dla funkcjonowania rodzin, przywiązujemy dużą uwagę do właściwego poziomu funkcjonowania edukacji, rekreacji i wypoczynku. Poprawiamy infrastrukturę szkolną i sportową.

Rok 2023 należy postrzegać jako efekt wcześniejszych działań oraz początek kolejnych. Dążąc w sposób strategiczny i przemyślany do realizacji zaplanowanych do wykonania w okresie trwającej kadencji zadań inwestycyjnych staramy się jednocześnie pamiętać o utrzymaniu urokliwego, wiejskiego charakteru naszej Gminy.

Wśród realizowanych zadań znajdują się projekty twarde - infrastrukturalne, ale także miękkie – społeczne. Wszystkie prowadzone przez samorząd działania uwzględniają wieloetapowy i zrównoważony rozwój Gminy. Dzięki pozyskanym środkom zewnętrznym udaje się przeznaczać znaczne środki własne Gminy na realizację zadań inwestycyjnych. Świadczy to o właściwie prowadzonej polityce rozwoju Gminy, opartej na dobrym planowaniu i zarządzaniu finansami publicznymi.

Kierunek, który Gmina obrała, a który wyraźnie odzwierciedla ten raport będzie konsekwentnie kontynuowany, tak aby jakość życia mieszkańców była na jak najwyższym poziomie.

Po przedstawionej w raporcie dużej dawce informacji o działaniach w 2023 roku, chciałbym Państwu przedstawić główne plany inwestycyjne przyjęte w uchwale budżetowej Gminy Żyrzyn na 2024 rok oraz w Wieloletniej Prognozie Finansowej.

W 2024 r. i 2025 r. będziemy kontynuować przedsięwzięcia na które pozyskaliśmy środki zewnętrzne:

Nazwa zadania	Wartość zadania w zł.	Środki pozyskane ze źródeł zewnętrznych w zł.	Kwota pozostała do realizacji w latach 2024-25 w zł.
I. RZĄDOWY FUNDUSZ POLSKI ŁĄD: PROGRAM INWESTYCJI STRATEGICZNYCH			
Modernizacja ujęć i stacji uzdatniania wody zasilających wodociągi Gminy Żyrzyn.	12 833 240,56	9 975 000,00	6 315 199,51
Termomodernizacja budynków oświatowych w Żyrzynie.	6 625 878,40	5 963 290,56	2 981 645,28
Budowa budynku dla Ośrodka Opieki Społecznej Urzędu Gminy Żyrzyn i Samorządowej Administracji Oświatowej.	5 799 450,00	4 250 000,00	2 943 311,13
Remont dachu Kościoła Parafialnego w Żyrzynie	700 000,00	686 000,00	700 000,00
Renowacja elewacji zabytkowego dworku w Kośminie	300 000,00	294 000,00	300 000,00
Remont dachu zabytkowego dworku w Kośminie.	450 000,00	441 000,00	450 000,00
Przebudowa i rozbudowa remizy OSP na świetlicę wiejską w miejscowości Skrudki.	2 000 000,00	1 800 000,00	2 000 000,00
Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Żyrzynie	6 400 000,00	6 080 000,00	6 400 000,00
Wymiana oświetlenia ulicznego na lampy energooszczędne w Gminie Żyrzyn.	1 073 500,00	858 800,00	1 073 500,00
RAZEM RZĄDOWY FUNDUSZ POLSKI ŁĄD	36 182 068,96	30 348 090,56	23 163 655,92
II. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 dla operacji typu „Gospodarka wodno-ściekowa”			
Przebudowa ujęć i stacji uzdatniania wody w Żyrzynie i Borysowie oraz budowa indywidualnej oczyszczalni ścieków dla Szkoły Podstawowej w Skrudkach	6 635 665,50	5 000 000,00	5 761 071,10
III. Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg			
Remont drogi gminnej nr 107464L na odcinku 470 mb w miejscowości Skrudki.”	227 481,18	86 404,96	227 481,18
Remont drogi gminnej nr 107455L na odcinku 990 mb w miejscowości Zagrody.	680 362,16	291 558,59	680 362,16
Przebudowa ciągu dróg w miejscowości Żyrzyn	1 590 175,28	954 105,16	1 590 175,28

Przebudowa ciągu dróg w miejscowości Żerdź	1 108.806,52	665 283,91	1 108 806,52
RAZEM z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg	3 606 825,14	1 997 352,62	3 606 825,14
IV. Grant inwestycyjny na remont budynku dawnej szkoły w Woli Osińskiej z przeznaczeniem na mieszkania otrzymany z Fundacji Leroy Merlin Polska			
Remont mieszkań komunalnych	863 780,65	663 780,65	327 987,00
V. Grant „Cyberbezpieczny Samorząd” na rozwój cyfrowy Gminy z Funduszy Europejskich			
Podniesienie bezpieczeństwa cyfrowego Gminy	507 531,00	507 531,00	507 531,00
RAZEM I+II+III+IV+V	47 795 871,25	38 516 754,83	33 367 070,16

W uchwale budżetowej na rok 2024 oraz w wykazie przedsięwzięć do Wieloletniej Prognozy Finansowej w latach 2024 – 2025 Rada Gminy Żyrzyn przyjęła do realizacji zadania które planujemy realizować przy udziale środków europejskich w ramach MOF Miasta Puławy oraz programów rządowych.

Zadania te to:

- 1) wykonanie adaptacji stawu na zbiornik retencyjny w miejscowości Kośmin.
- 2) rozbudowa Gminnej Biblioteki na cele Centrum Usług Turystycznych na terenie Gminy Żyrzyn,
- 3) przebudowa świetlicy wiejskiej w Strzyżowicach na Lokalne Centrum Integracji Społecznej,
- 4) przebudowa - modernizacja drogi gminnej ul. Szkolna w miejscowości Osiny od drogi wojewódzkiej 824 do remizy OSP,
- 5) przebudowa i budowa drogi gminnej Wilczanka – Kol. Wilczanka – dr. wojewódzka,
- 6) wykonanie termomodernizacji budynku OSP w Borysowie,
- 7) dotacja do zakupu średniego samochodu pożarniczego dla OSP w Żyrzynie.

Realizacja tych działań sprawi, że wszystkim nam będzie się żyło lepiej i bezpieczniej.

Teraz, kiedy obecna kadencja dobiega końca, to właśnie Państwo – moi wyborcy, dokonacie oceny moich działań jako Wójta Gminy Żyrzyn.

Posługując się cytatem z twórczości kanadyjskiego pisarza Briana Tracy mogę powiedzieć, że „Nigdy nie ma wystarczającej ilości czasu, aby zrobić wszystko, ale zawsze jest wystarczająca ilość, by zrobić to co najważniejsze” – mam nadzieję, że mnie, Pani Przewodniczącej Rady Gminy Żyrzyn i moim kolegom Radnym z Komitetu Wyborczego Andrzej Bujek to właśnie się udało.

Ze swej strony mogę zapewnić, że w mijającej kadencji dołożyłem wszelkich starań, żeby konsekwentnie wypełnić złożone Państwu obietnice w programie wyborczym sprzed pięciu lat. Ich realizacja była możliwa dzięki zrozumieniu i bardzo dobrej współpracy z radnymi, sołtysami i wszystkim pracownikami samorządowymi.

Dziękuję naszej społeczności za współdziałanie i aktywność, zarówno na polu organizacji pozarządowych, angażowaniu się w pomoc uchodźcom, a także w zakresie inicjatyw lokalnych (związanych z realizacją funduszy sołeckich), w wyniku których nastąpił szybki rozwój Gminy i jej infrastruktury.

Załącznikiem do niniejszego raportu jest dokumentacja fotograficzna obrazująca realizację zadań inwestycyjnych, uroczystości i wydarzeń kulturalnych w 2023 r.

Serdecznie dziękuję za zapoznanie się z Raportem o Stanie Gminy Żyrzyn za 2023 rok. Mam nadzieję, że przedstawiony dokument przekazuje najważniejsze informacje związane z funkcjonowaniem naszej Gminy Żyrzyn.

z wyrazami szacunku

Wójt Gminy Żyrzyn

Załącznik
do Raportu o Stanie Gminy Żyrzyn
za 2023 rok

**Dokumentacja fotograficzna
obrazująca realizację zadań inwestycyjnych,
uroczystości i wydarzeń kulturalnych
w 2023 roku**

1. Przedsięwzięcia inwestycyjne w 2023 roku.

1.1. Drogi.

1.1.1. Odbiór drogi powiatowej w Borysowie po przebudowie: 2.329.106 zł
(w tym dotacja RFRD: 1.033.507 zł).

1.1.2. Przebudowa drogi gminnej ul. Zielona II: 478.563 zł (w tym dotacja RFRD: 214.692 zł).

1.1.3. Modernizacja drogi gminnej w Kośminie Dąbrówka etap II: 350.935 zł (w tym dotacja Urzędu Marszałkowskiego: 110.000 zł).

1.2. Infrastruktura.

1.2.1. Budowa budynku dla Ośrodka Opieki Społecznej, Urzędu Gminy Żyrzyn i Samorządowej Administracji Oświatowej: 5.779.450 zł (w tym pozyskana dotacja z Programu Polski Ład: 4.025.000 zł).

**1.2.2. Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Żyrzynie: 6.625.878 zł
(w tym dotacja z Programu Polski Ład: 5.963.290 zł).**

1.2.3. Modernizacja ujęć wody w Kotlinach, Osinach, Parafiance, Woli Osińskiej i w Żerdzi: 12.833.240 zł (w tym dotacja Programu Polski Ład: 9.975.000 zł).

Stacja uzdatniania wody przed remontem w Woli Osińskiej.

Stacja uzdatniania wody po remoncie w Woli Osińskiej.

Stacja uzdatnia wody przed remontem w Osinach.

Stacja uzdatnia wody po remoncie w Osinach.

1.2.4. Przebudowa ujęć i stacji uzdatniania wody Borysów - Bałtów i Żyrzyn oraz budowa oczyszczalni ścieków dla Szkoły w Skrudkach: 6.635.665 zł (w tym dotacja z PROW: 5.000.000 zł).

Modernizacja ujęcia wody w Żyrzynie.

Modernizacja ujęcia wody w Borysowie.

1.2.5. Przebudowa budynku szkoły w Woli Osińskiej na mieszkania z wyposażeniem: 863.780 zł (w tym grant z Fundacji LEROY MERLIN POLSKA: 663.700 zł).

1.2.6. Wymiana dachu i montaż instalacja fotowoltaiczna w OSP Borysów: 99 873,87 zł.

1.2.7. Plac zabaw w Wilczance, zrealizowany przez KGW Wilczanka: 156.846 zł (w tym dotacja LGD: 143.035 zł).

1.2.8. Modernizacja placu zabaw w Strzyżowicach: 26 040,68 zł.

1.2.9. Darowizna działki 362/26 w Żyrzynie dla KW Policji w Lublinie pod budowę Posterunku Policji.

1.3. Podpisane umowy na realizację inwestycji w latach 2023-2024.

1.3.1. Dotacja PROW na przebudowę stacji uzdatniania wody w Borysowie, Żyrzynie i budowę oczyszczalni ścieków przy szkole w Skrudkach: 5.000.000 zł.

1.3.2. Rządowy Program Inwestycji Strategicznych. Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Żyrzynie: 6.080.000 zł. Przebudowa i rozbudowa remizy OSP w Skrudkach: 1.800.000 zł.

1.3.3. Dotacja z RFRD na przebudowę dróg w Żyrzynie - ul. Zielona: 259.720 zł; ul. Miodowa, Żytnia i Łąkowa: 952.629 zł.; w Żerdzi: 663.807 zł. Remont dróg w Zagrodach: 291.558 zł. i w Skrudkach: 86.404 zł.

1.3.4. Rządowy Program Odbudowy Zabytków. Remont dachu kościoła parafialnego w Żyrzynie: 686.000 zł. Renowacja elewacji zabytkowego dworku w Kośminie: 294.000 zł oraz wymiana dachu 441.000 zł.

1.3.5. Grant Fundacji LEROY MERLIN Polska na adaptację dawnej szkoły w Woli Osińskiej na 4 mieszkania z wyposażeniem: 863.780 zł (w tym grant: 663.780 zł).

2. Uroczystości i wydarzenia.

2.1. Uroczystości.

2.1.1. 160. Rocznica Bitwy Pod Żyrzynem. Delegacja Parlamentarzystów i Wójt składają wieńce w miejscu bitwy pod Żyrzynem.

2.1.2. Hołd dla gen. Heydenreicha-Kruka w Żyrzynie.

2.1.3. Kompania Reprezentacyjna 41. Bazy Lotnictwa Szkolnego w Dęblinie.

2.1.4. Orkiestra Reprezentacyjna Wojsk Lotniczych z Radomia.

2.1.5. 80. Rocznica pacyfikacji Dworzyska w Baltowie przy tablicy upamiętniającej pomordowanych.

2.1.6. Modlitwa w miejscu rozstrzelania mieszkańców Dworzyska w Bałtowie.

2.1.7. 104. Rocznica Odzyskania Niepodległości.

Przedszkolaki z grupy „Żabki”.

Poczty sztandarowe z Gminy Żyrzyn.

KGW Zagrody „Zagrodzka Nuta”.

KGW Żyrzyn.

2.1.8. XX Kongres Gmin Wiejskich RP.

Wójt Gminy Żyrzyn Andrzej Bujek odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi przez Prezydenta RP Andrzeja Dudę.

2.1.9. PAN Warszawa. Debata „W jaki sposób pokierować rozwojem lokalnym?”.

2.1.10. Odznaczenia Medalami Za Długoletnie Pożycie Małżeńskie.

2.1.11. VI Gminno-Parafialny Konkurs Palm Wielkanocnych „Parafianka 2023”.

2.1.12. V-Lecie Stowarzyszenia „Zagrody Razem”.

2.1.13. XVIII Powiatowy Dzień Kultury. Nagroda indywidualna dla Elżbiety Kozak.

Nagroda dla KGW Żyrzyn.

2.1.14. Wigilia w DPS w Żyrzynie.

2.1.15. Pani Prezydentowa Agata Duda z wizytą w KGW Zagrody.

2.2. Dożynki.

2.2.1. Dożynki Parafialne w Osinach.

2.2.2. Dożynki Gminne w Żyrzynie.

Wieniec KGW Zagrody - I miejsce.

Występ zespołu „Piersi”.

2.2.3. Dożynki Powiatowe w Janowcu.

Wieniec KGW Żyrzyn - I miejsce.

2.2.4. Dożynki Wojewódzkie w Radawcu.

Wieniec KGW Zagrody - I miejsce.

2.3. Wydarzenia w Straży.

2.3.1. Gminne obchody Dnia Strażaka.

Z wizytą w OSP Baltów.

2.3.2. Gminne zawody sportowo-pożarnicze.

2.3.3. Powiatowe obchody Dnia Strażaka. Odznaczeni Odznaką Świętego Floriana za Zasługi dla Społeczności Lokalnej.

2.3.4. Wręczenie Promesy na dofinansowanie zakupu średniego samochodu pożarniczego dla OSP Żyrzyn 475.000 zł. Wartość pojazdu: 1.109.952 zł.

2.3.5. Przekazanie quadu przez KW PSP w Lublinie dla OSP w Bałtowie: 80.600 zł.

2.4. Zawody sportowe i pikniki.

2.4.1. II edycja ogólnopolskich zawodów w taekwondo olimpijskim w Żyrzynie.

2.4.2. XXIX Ogólnopolska Olimpiada Młodzieży Zachodniopomorskie 2023.

2.4.3. Dzień Dziecka na sportowo z UKS Żyrzyn Taekwondo Team.

2.4.4. XVI Turniej o Puchar Wójta Gminy Żyrzyn.

2.4.5. Festyn rodzinny „Razem Radośniej” w Osinach.

2.4.6. Piknik Rodzinny z okazji Dnia Dziecka w Kośminie.

2.4.7. Święto Pieczonego Ziemniaka w Kośminie.

2.4.8. Święto Niezapominajki w Borysowie.

2.4.9. IV Piknik na Trawie w Stylu Retro w Kośminie.

